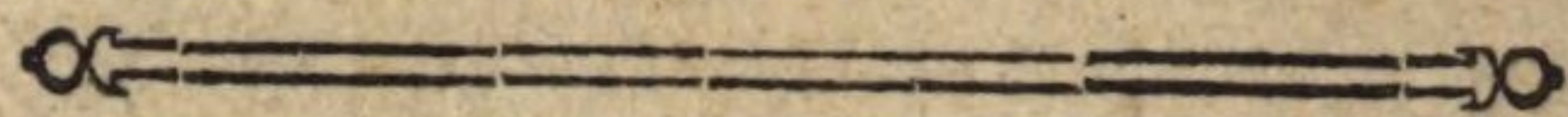

4° Diff. 3512. (4.)

16.

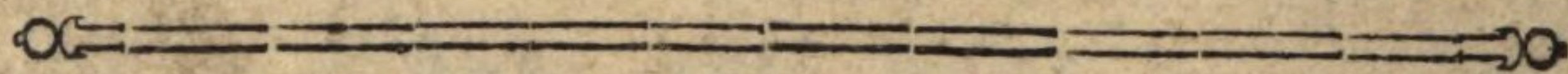
DISSERTATIO
DE
JURIBUS ET OBLIGATIONIBUS GENTIUM MEDIARUM
IN BELLO.

QUAM
FUNDATORE AC PROTECTORE
ACADEMIÆ MILITARIS MUNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO ac POTENTISSIMO DOMINO

DOMINO
CAROLO,

DUCE WIRTEMBERGIÆ ET TECCIÆ REGNANTE REL. REL.

PUBLICO EXAMINI SUBMITTIT
JOHANNES FRIDERICUS SCHMIDLIN.

ORD. MIN. ACAD. EQUES.

Die XI. DECEMBRIS MDCCLXXIX.

STUTTGARDIÆ,
IMPRIMEBAT COTTA, TYPOGRAPHUS AUL. ET CANCELL.

10

8

SERENISSIMO ET POTENTISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO,
DOMINO
CAROLO,

DUCI WIRTEMBERGIÆ ET TECCIÆ REGNANTI,
COMITI IN MOEMPELGART,
DYNASTÆ IN HAIDENHEIM ET JUSTINGEN,

REL. REL. REL.

NUTRITIO, atque EDUCATORI
SUO LONGE CLEMENTISSIMO

PRIMITIAS HASCE ACADEMICAS

SUBMISSISSIME OFFERT

Auctor.

GERENISSIMO ET POTENTISSIMO

PRINCIPIS AC DOMINI

DOMINO

CAROLO

DUCI WIRTEMBERGII ET RECCIE REGNANTI

COMITI MONTFELGART

DYNASTIE IN EADENHEIM ET JUSTINGEN

RELL. REL. REL.

NUTRITIO, alque EDUCATORI

SUO LONGE CLEMENTISSIMO

TRINITAS HASSE ACADEMICAS

GERENISSIMO OFFERT

Ampt.

DUX SERENISSIME,

Princeps ac Pater Clementissime!

Quemadmodum omnem omnino, qua me & fortunatos quosque Almæ hujus Academiæ alumnos adornare, utilesque aliquando reipublicæ cives reddere allaboras, veri rectique cognitionem manui TUAE debeo formatrici: ita omnem quoque, qua unquam gaudere mihi licebit felicitatem, plus quam paterno amoris TUO, summæque TUAE munificentiae acceptam refero ac Indulgentiæ. Quodnam vero animo collata beneficia sentienti sanctius esse potest officium, quam munificentissimo salutis auctori devota pietate laborum fructus offerre? Quid dulcius, quam studiorum primitias sacro illius nomini dicare?

Liceat mihi, PATER CLEMENTISSIME!
eo, quo par est, animi ardore jucundissimo hoc
defungi officio, liceat mihi dulcissima perfrui
voluptate, primum hoc studii in Jurispruden-
tia collocati specimen quaecunque maximo
quin & unico illius ornamento nomine TUO
augusto insigniendi, cum IPSE jam, PRINCEPS
OPTIME! acerrimo aestimatoris oculo argu-
mentum eligere, & meas in excudendo illo
operas per instructissimi TUI librorum appa-
ratus usum gratiosissime sublevare haud de-
dignatus fuisti.

Magnum fane & gravissimum est Thema
meum, cum circa objectum versetur, quod
regnorum quietem spectat & gentium felici-
tatem. Accedit quod à TE, DUX SERE-
NISSIME! electum susceperim. Utinam igitur
elaboratione binis his momentis haud pror-
sus indigna commonstrare mihi liceret, me,
qua potui diligentia, eo omnes hactenus inten-
disse nervos, ne tot & tam egregias, quibus
gavifus sum, præceptorum meorum in æter-
num pie reverendorum operæ fructus capien-
di, & quod majus est, aureis quæ ex ore TUO
fluxere,

fluxere, sapientiæ præceptis mentem adornandi opportunitates irritas paterer præterlabi.

Quodsi vero vel votis non respondit eventus, si virium defectus ferventissimi fesellit animi conatus, TUAE tamen, SERENISSIME PRINCEPS! indulgentiæ eo certius confido, quo major per plurium jam annorum spatium TUA in me fuit clementia. Cumulatus certe in Musarum nostra sede Carolina tot tantisque beneficiis, quidni spem aliam dulcissimam, fore ut TIBI haud prorsus ingrata sit juvenis opera, qui flagranti studio, ineffabili TUAE sollicitudini justissimæque expectationi quantum valet, respondendi, nihil prius judicat, nihil præstantius, nisi votum, quod in animo ardet, integerrimum, ut per longissima adhuc temporis intervalla patriam, quæ in deliciis TE habet, scepro modereris mitissimo; ut imprimis diutissime instituti hujus vere regii decus sis atque præsidium, summa olim fruiturus voluptate, ut, quos IPSE à prima inde Juventute virtuti ac sapientiæ consecrasti, senes aliquando in limine vitæ probe ac feliciter transactæ gratias TIBI relaturi sint immortales.

Mihi

Mihi vero dum vita supererit, id unice
curæ erit cordique, ut eximiis, quibus in
Academia TUA gavifus sum, commodis non
indignus ad extremum usque halitum nomi-
nare me possim

SERENISSIME DUX,

Domine ac Pater Clementissime,

T U U M

humillimum & devotissimum Alumnus

Joh. Frid. Schmidlin,
Ord. Acad. min. equitem.

CONSPECTUS.

Introitus, continens rationem instituti §. 1. Notionem §. 2.
Divisionem neutralitatis §. 3. & quæstiones præliminares
quæ removentur. §. 4.

Sectio I. Jura belligerantium in medios, §. 5. quæ nituntur

A. Obligationibus mediorum qua talium §. 6. & quidem

I. Summi imperantis, quæ determinantur

a. in genere;

α. Norma earum generalis §. 7. 8.

β. Ejusdem vis concurrentibus pactis contrariis.

§. 9. 10. 11.

b. In specie §. 12.

1. Quoad agnoscendam possessionem vel-quasi bello
acquisitam

a. Imperii in gentem §. 13.

b. Aliorum, quæ occupantur vel capiuntur à bel-
ligerantibus §. 14.

2. Quoad præstationes bello gerendo inservientes

α. Reales, veluti

a. Missionem copiarum auxiliarium §. 15.

b. Cessionem militis stipendiarii §. 16.

c. Traditionem munimentorum §. 17.

d. Redditionem signa deferentium §. 18.

e. Dationem pecuniæ §. 19.

β. Præstationes jurium §. 20. veluti

a. Juris milites ex ejus territorio comparan-
di §. 21. 22.

b. Juris transeundi ejus territorium §. 23.
vel adeundi portus §. 24.

c. Juris comparandi ex eodem omnia ad bel-
lum sustinendum necessaria,

1. Ea, quæ primario usui belli destinata
sunt §. 25.

)(

2. Quæ mediate ei inserviunt. §. 26. 27.
3. Quoad exercitium jurium vi neutralitatis ei competentium §. 28.
- II. Singulorum civium §. 29. & afficiunt, vel
 - A. Eorum personas; §. 30. vel
 - B. Eorum bona,
 - a. In hostico deprehensa,
 - α. Immobilia, §. 31.
 - β. Mobilia, §. 32.
 - b. Ad negotiationem in favorem hostium exercendam adhibita, §. 33. quod fit
 - α. Directo cum illis commercio,
 1. Ad loca aperta, cujus
 - a. Libertas vindicatur, §. 34-37. adjectis
 - b. Limitationibus circa transvectionem mercium vetitarum, quæ designantur
 1. In genere, §. 38.
 2. In specie,
 - * Remote, §. 39-42.
 - ** Positive. §. 43.
 2. Ad obfessa. §. 44.
 - β. Commercio per indirectum in eorum utilitatem tendente §. 45.
 - c. Ab hostibus recuperata §. 46.
 - B. Necessitate & ratione bellica,
 - I. In genere, §. 47. 48.
 - II. In specie, quatenus exercentur
 - a. In Mediorum territorio,
 - α. Ad repellendos hostes,
 - a. A propriis ditionibus, §. 49.
 - b. A locis amicorum
 1. Occupatis, §. 50.
 2. Brevi occupandis, §. 51.
 - β. Ad obtinendam securitatem, quam prudentia militaris exigit §. 52.

b.

- b. In proprio belligerantium territorio §. 53.
- Sectio II. Jura mediorum in belligerantes, quatenus finem modumque ponunt juribus belli §. 54. secundum quæ medi

 - A. Illos ad concludendam pacem adigunt §. 55.
 - B. Eorum actus hostiles restringunt §. 56.
 - 1. In locis suo imperio & protectioni subjectis §. 57.
 - a. Territorio §. 58.
 - b. Navibus §. 59.
 - 2. Intra maria territorium circumfluentia §. 60.
 - 3. In ipso hostili territorio §. 61.
- Sectio III. Modi tuendi firmandique jura & obligationes mutuas:

 - A. Ex parte mediorum & belligerantium §. 62.
 - B. Ex parte alterutrius & quidem
 - a. Mediorum §. 63.
 - b. Belligerantium
 - α. In genere §. 64.
 - β. In specie, intuitu navigationis & commercii
 - 1. Promulgatio ordinationum §. 65.
 - 2. Visitatio navium §. 66. 67. 68. 69.
- Sectio IV. Modi persequendi jura læsa

 - A. à Civibus inscio imperante,
 - a. Communes §. 70. 71.
 - b. Proprii læsionibus, intuitu commercii & navigationis illatis,
 - α. A mediis §. 72.
 - β. A belligerantibus §. 73.
 - B. Ab ipsis imperantibus §. 74.

INTROITUS.

Ratio instituti.

§. I.

Inter infelices aliarum gentium discordias, bellaque devastantia pace fortunata frui, dulcissimoque ejusdem fructu mutuo cum exteris commercio opes civium & reipublicæ augere, tantum confert ad communem felicitatem, ut nullam invenias gentem, nullum principem salutis civium amantem, qui non malit libertati suæ naturali arctiores, ac pacis tempore licuisset, limites poni, quam bello immisceri, quod transgrediendo fines æqualis in belligerantes amicitiae in se derivasset. Ex adversa parte interest omnino belligerantium, ne, crescentibus cum hostium numero bellorum malis, nervi rerum agendarum eos deficiant, viresque singulis resistendis pares succumbant junctis hostium conatibus, quos vel immoderato juris belli exercitio vel injuriis sub bellicæ necessitatis prætextu illatis ad armatam resis-

stentiam provocarunt. Operæ itaque pretium est, accuratius determinare, quænam sint jura & obligationes, quibus medii & belligerantes sibi invicem teneantur, ut inde appareat, quid ab utraque parte sit faciendum, quid omittendum, ne culta hætenus amicitia violetur. Jam dudum quidem in eo potissimum versati sunt juris gentium interpretes, ut utriusque jura & obligationes definirent, & nullo respectu habito ad ea, quæ inter agitatae lites professi sunt populi cultiores, regulas traderent unice ex sana ratione petitas. Cum vero mire in plerisque capitibus hi inter se dissentiant, plura autem, quæ eorum dissensus indecisa reliquit, certiora nobis sistant pacta inter gentes & consuetudo; cum præterea multa iisdem constituta sint arbitraria, quæ per rei naturam ex principiis sanæ rationis non possunt definiri, sæpius denique principes justos prædicaverint actus, qui ex regulis juris naturæ genuinis nequaquam defendi potuissent: Scire omnino expedit, quid in hac materia usus & pacta gentium introduxerint, & quæ in earum litibus justæ & æquæ principia a litigantibus agnita fuerint. Quæ igitur disquirenda, & non attento jure gentium naturali, ex foederibus regulisque, ab ipsis cultioribus Europæ populis circa jura & obligationes cum belligerantium tum mediorum inter se agnitis, deducenda mihi sumsi. Ceterum quivis æquus judex eo facilius erit ad ignoscendum, quo certius est, ob vastissimum hujus juris ambitum temporisque exiguum spatium nonnisi fragmenta afferre mihi licuisse.

§. 2.

Notio.

Gens, quæ aliena à partium studio pacem cum utroque belligerantium colit, *media*, novo termino *neutralis*, status vero illius *neutralitas* vocatur.

§. 3.

§. 3.

Divisio neutralitatis.

Dividitur ea in *simplicem* s. *communem*, quæ ex jure gentium communi, & *pactitiam*, quæ ex singulari pacto medios inter & belligerantes deducitur.

Posterioris quidem, quatenus arbitraria voluntate & solo pacifcentium consensu nititur, adeoque jura & obligationes producit, quæ ex communi gentium jure derivari nequeunt, eo minus in hac Dissertatione ratio est habenda, cum inter omnes constet, pacta neutralitatis ne ipsis quidem pacifcentibus perpetuas imponere obligationes, sed cessante bello, tanquam causa, omnem vim obligandi amittere. At quoniam ejusmodi pacta eo plerumque fine ineuntur, ut mutua jura tam mediis quam belligerantibus competentia stabiliantur, eorumque limites accuratius determinentur, aliis concurrentibus argumentis omnino inserviunt illustrandis confirmandisque principiis communibus ex consuetudine gentium petitis, adeoque fontem constituunt juris positivi, præsertim cum vel inter ipsos belligerantes ab una & medios ab altera parte inita fuerint, vel alteruter belligerantium nonnisi sub ea conditione se iisdem obstrinxerit, ut jura & obligationes exinde deducenda ab hoste quoque agnoscantur & servantur. Hoc itaque respectu sæpius etiam articulos conventionum de neutralitate ad probandas theses nostras in subsidium vocavimus.

Alias, quas afferre adhuc solent neutralitatis divisiones, *a)* cum nec ad illustrandas nec ordinandas de objecto nostro notiones quicquam faciant, silentio prætermittimus ad ipsam principiorum enucleationem accessuri.

A 2

§. 4.

a) Videatur de illis si placuerit BANNIZA Specimen Juris gentium de neutralitate, §. 3 — 6.

S. 4.

Removentur quæstiones præliminares.

Et primum quidem momentum versatur circa quæstiones præliminares:

Num liceat tertiæ genti exardescente bello tranquillum agere spectatorem? &

Quatenus jura gentium liberarum & bello decertantium tribui possint civibus, qui exortis intestinis discordiis pristino subesse imperio detrectant & rebellium nomine ab altera parte insigniuntur?

Sufficiat autem, cum ulterior disquisitio longius à scopo abduceret, observare quoad primam: deficiente fœdere aut nexu systematico cum alterutro belligerantium non sine summa injuria gentem tertiam ad deferendam neutralitatem adigi posse, non tamen deesse exempla, cum sub specie juris ab illa exigeretur, ut relicto statu medio, bello se in unius disceptantium favorem immisceret *a*). Quoad secundam vero quæstionem notandum: tantum abesse, ut Europæ gentes in ea re consentiant, ut potius pro usus & temporum varietate plane contraria professæ sint principia, & vim pacis amicitiaque fœderum, claris plerumque verbis rei prospicientium, mutando leniendoque terminos, eludere consueverint. *b*) Missis itaque his quæstionibus liceat nobis,

a) Qualem Galli & Hispani A. 1762. tale quid à Lusitanæ rege exigentes, postulato speciem induxerint. vid. in *Neuer Staats-Kanzl. Th. VIII. p. 165. sqq. & 179.*

b) Cf. de hoc argumento Jo. Christ. Wilh. DE STECK Observationum subcesivarum specimen. Halæ, 1779. ubi Cap. 14. agit: De Juribus & Officiis populi ac nationis intuitu deficientium & seditiosorum alterius subditorum.

bis de neutralitatis ab omnibus partibus agnitæ effectibus juridicis differere.

SECTIO I.

I. *Jura belligerantium in medios.*

§. 5.

Duplicis igitur naturæ sunt, quæ ex neutralitate fluunt jura & obligationes bellantium & mediorum; alia quæ pacis, qua hi fruuntur, alia, quæ belli effectus suis circumscribunt cancellis. Sicut enim gens bello implicita, omniaque tuendorum five recuperandorum jurium remedia licite adhibens, recte omnino exigit, ne quid injusto partium studii impulsu fiat à populo pacem in disceptantes amicitiam profitente, quod in hostium favorem tendat; sicut in casibus urgentis necessitatis, inter furores bellicos haud raro obvenientibus, in casibus, ubi propria salus suprema lex est, belligerantes suæ defensionis conservationique intenti ea contra medios, utut innocentes, haud injuste agunt, sine quibus imminens periculum averti non posset, & quæ pacis tempore patrata inter summas læsiones referrentur: Ita è contrario cum, inviolata à mediis in utramque partem servata amicitia & cessante modo dicta necessitate, belligerantes, nullo obligationum, quibus in pacatos tenentur, respectu habito, hostes ubicunque invenerint, adoriuntur, cum plane moderari nesciunt vindictam ab hostibus sumendam, jure meritoque effrenatam ejusmodi licentiam in sui damnum & injuriam tendentem reprimit, ei-que quibuscunque modis justos limites ponit imperans medius.

§. 6.

Quæ nituntur

A. *Obligationibus mediorum qua talium.*

Ex priori §pho dictis facile jam deduci potest generalis jurium,

rium, quæ belligerantibus in medios competunt, divisio in ea, quæ obligationibus mediorum qua talium, & quæ necessitate bellica nituntur. Cumque intuitu priorum insignis intercedat differentia inter ea, quæ ab imperante fiunt vi imperii, & ea, quæ à civibus privata autoritate peraguntur, peculiare utrique destinamus observationes.

§. 7.

I. *Summi imperantis quæ determinantur*

a. *in genere*

α. *norma earum generalis.*

In definienda vero norma generali obligationum, quibus imperantes medii obstringuntur, duas earum classes discernendas à se invicem putavi. Aliæ nimirum generatim ex statu pacis & amicitiae, quam colunt cum belligerantibus, deducuntur, nec nisi eatenus huc referendæ sunt, quatenus occasione belli enati suum fortiuntur effectum; Aliæ vero in specie ex statu medio qua tali derivantur, adeoque verum constituunt neutralitatis characterem. Vi priorum obligationum imperans medius neque officia humanitatis pacis tempore amicis gentibus debita disceptantibus sine justa causa denegare, neque legitimum juris belli exercitium & effectus inde oriundos ullatenus infringere potest aut enervare. Posteriores autem omnes sub unica hac regula comprehenduntur, ut in omnibus talem se gerat erga unum belligerantium, qualem in simili casu erga alterum se gerit, aut data occasione gessisset. Innititur huic regulæ commune illud neutralitatis criterium, principium sc. æqualitatis à mediis inter partes servandæ, quippe quod ex ipsa status medii idea derivatum in plerisque pactis de neutralitate initis sive expresse sive tacite agnitum fuit atque pro fundamento positum. Ex eo enim solum cognoscitur, utrum alieni à partium studio
pari

pari in belligerantes amicitia ferantur, si æque ponderantes quæ præstant aut abnuunt partibus utramque vel ad eadem admittunt, vel ab iisdem excludunt commodis. Hæc vero æqualitatis lex ita minime accipienda est, ut nihil sine illius transgressionem agere nihil concedere possit medius imperans, ex quo major forte alterutri utilitas majusve incommodum oritur, siquidem ob impedimenta externa in illius arbitrio positum non est, omnes actiones suas ita accommodare, ut in utramque partem ex illis eadem redundet utilitas idemve detrimentum, & revera plurimis in casibus id absurdum inde sequeretur, ut, quomodocunque princeps medius se in concedendis denegandisque commodis præberet, nunquam non de læsis status medii officiis conqueri posset alteruter belligerantium, cujus magis intererat eadem ab illo præstita aut denegata non fuisse. Ad ea itaque commoda vel damna attendendum non est, quæ incio vel invito quasi summo imperante *ob extraneam causam* in alterutrum redundant, sed ad ea tantummodo, quæ *necessario ex natura actus* fluunt, & *agentis voluntate* afferuntur.

Quamobrem è contrario princeps medius legem æqualis amicitiae transgreditur

1. Si quod uni semel concessit aut denegavit nec alteri concedere vult aut denegare.

2. Si quidquam in unius favorem facit, quod idem eum in pari casu alteri neque præstiturum esse prævideri, neque animum præstandi habere certis colligi potest argumentis, uti

3. Generatim dicendum est, omne factum vel concessionem illicitam esse, quæ nonnisi in unius favorem, alterius vero apertum in gerendo bello damnum vergit. Licet enim ob *impedimentum* tantummodo *externum* posterior idem factum concessionemve in suum commodum derivare nequeat, istiusmodi tamen casus à limitatione supra dicta excipiendus merito sub hanc classem refer-

fertur, quoniam fraude non caret tertius imperans, qui alterutrius belligerantium res suo facto in pejus vertit, cum sciat, alterum ex eodem nunquam parem percepturum utilitatem, adeoque vanam esse ad eadem commoda utrique præstanda oblationem. a)

Quamvis autem omnes actus intra hos limites subsistentes nullum

a) Difficillimum si non impossibile est, verum neutralitatis characterem in abstracto ita determinare, ut statim inde in singulis casibus colligi possit, intra fines obligationum medii subsisterint nec ne? Perpetuus fere jurium belli pacisque conflictus & infinita circumstantiarum varietas non ipsa tantummodo principia quæ stabiliuntur universalia sed & eorundem applicationem plurimis obnoxiam reddunt litibus. Equidem in determinandis applicandisque principiis, quantum scopus operis permittebat, hanc tenui rationem, ut, dum juvandi nocendique animus non appareret, semper in dubio juribus pacis vim attribuerem majorem. Nam persuasum mihi est, eliminandam esse ex Jure gentium barbaram eorum opinionem, qui omnes actus belligerantium hostiles contra ipsos quoque medios jure bellico defendunt, si modo iisdem qualiscunque hostibus eripiat utilitas. Proscribenda est hæc sententia ex rationibus humanitatis, quæ sacratissimam gentibus imponit obligationem, calamitates bellorum ultra limites ad finem obtinendum *necessarios* non extendendi; Proscribenda ex indubiis justitiæ rationibus. Jus belli sua natura non competit nisi in hostes eorumque socios & fautores. Nullus vero neque socius neque fautor cogitari potest sine animo juvandi; Hinc dum tertia gens nullum prodit juvandi animum, jus quoque bellicum contra eam non potest exerceri. Si vero casus eveniant in quibus belligerantes ex proprio conservationis studio necessarium putant, hostes occasione & remediis nocendi privare, idque sine læsione jurium pacis atque amicitiae, quæ tertio competunt innocenti, fieri nequeat, præstanda est læso ex regulis justitiæ non impugnandis debita satisfactio & indemnitas, minime vero facultas tale quid faciendi, quæ sola necessitate fundatur, confundenda est cum jure belli, quod unice ex illata læsione proficiscitur.

nullum involvere videantur partium favorem, nihilominus ultra nonnunquam obligatur imperans medius, ita ut in ejus arbitrio positum non sit, utrum velit idem in utriusque favorem concedere idemve denegare. Ex universali enim gentium consuetudine omnium mercium, quæ sub vetitis (*Contrebande*) comprehenduntur, transvectionem in belligerantium territoria indistincte subditis interdicare tenetur. Verum hac exceptione ipsa regula nequaquam infirmatur, sed in dubio semper vera est atque unica norma obligationum mediis principibus incumbentium, nec deficiente singulari juris titulo de illato gravamine conqueri possunt belligerantes, si media gens petita, huic æqualitatis principio non innisa, abnuit, & nullo partium favore impulsæ, quæ de concedendis vel denegandis utrique iisdem commodis consilia cepit, inconcussa persequitur constantia; Quandoquidem plenissima ei libertas competit, omnia quæ belligerantibus præstat humanitatis atque benevolentiae officia ad propriæ salutis normam attemperandi, & qualemcunque viam intuitu præstationis aut denegationis eorum bono reipublicæ convenientissimam judicaverit eligendi, dummodo ea, qua par est, integritate & cura eidem insistent, in nullius damnum inde recedat. Ceterum tam acta publica, quam rerum gestarum annales nos docent, sæpius vi aut necessitate leges dante, belligerantes hanc mediæ gentis libertatem infregisse, & vel nullo vel qualiscunque pretii titulo usos, jura sibi vindicasse, quæ nonnisi prævia libera illius concessionem exercenda fuissent. Quantum vero abest, ut æternæ immutabilesque justitiæ leges tolli queant sola fortioris voluntate; tantum abest, ut ab arbitrariis ejusmodi factis valide ad agendi facultatem concludatur; nec nosmet ipsi hisce immorabimur, nisi belligerantes juris speciem illis inducendo publice principia profiterentur, quæ cum ab ipsis pro validis agnita fuerint, data occasione in eosdem possent retorqueri.

§. 8.

Quæ limitatur.

Sicuti vero sæpissime jam inter gentes disceptatum fuit, num liceat bellantibus alia adhuc jura sibi vindicare præter ea, quæ sub prima hac neutralitatis lege comprehenduntur: ita non minus frequentes sunt controversiæ, quæ de regundis ejusdem finibus medios inter & belligerantes nascuntur. Quum enim dicta lex nonnisi ad statum belli inter duas gentes exorti respiciat, adeoque princeps medius, qui nulla plane præsentis belli ratione habita unice felicitatem populi sui servare atque promovere intendit, se ad illius observationem minime obstrictum esse credat; belligerantes vero aliter sentiant, nec ad animum adjuvandi solum, sed sæpius ad utilitatem magis respiciant, quæ ex factis, concessionibus, vel quocunque singulari mediorum cum adversariis nexu in eosdem redundat: facile concipi potest, innumeras ex hac causa inter utramque partem lites oriri debuisse, aliis libertatem, propriam salutem promovendi, non attenta utilitate vel damno, quod per accidens & sine animo nocendi alterutri belligerantium afferrent, strenue vindicantibus, aliis è contrario usque eo procedentibus, ut qualemcunque mediorum cum suis hostibus nexum, utut sine omni ad præsentem disceptationem respectu colligatum, ex eo solum, quod adversariis admodum proficius sit, pro illicito & læsionem inferente declarare non dubitaverint. a) In tanta opinionum diversitate paci & tranquill-

a) Sic cum A. 1762. Galli & Hispani à Lusitanæ rege exigent, ut servatam hæctenus neutralitatem deferendo omnibus cum Anglia foederibus renunciaret, Memoriali in hunc finem regi exhibito, inter alia sequentia inferebant: „*Les alliances du Portugal & de l'Angleterre — ne peuvent point être exemptes du soupçon d'être offensives car — la nature des forces des Anglois rend*

quillitati generis humani saluberrimum puto, principia quæ not. a. exponuntur, nec universaliter recepta esse, nec, uti quidem toto pectore opto, unquam receptum iri, cum pro intimo aliâs, quo gentes inter se junguntur commerciorum nexu, nunquam fere validæ causæ deessent, pacatos populos bello implicandi, ejusque calamitates, si expediat, per totum orbem propagandi. Verum ex altera parte nec iis indulgendum, qui propriæ tantum utilitati servientes illimitata frui volunt agendi libertate, & sub boni publici specie quosvis actus, utut directo in unius tantum favorem in bello tendentes, licite exercere posse existimant; cum alioquin tertio principi, licet revera uni partium addicto, fere semper parata foret ratio, à bono publico petita, qua actibus suis justî speciem induere, & tutus sub hoc clypeo in alterutrum beligerantium impune suum effundere posset odium. Ad evitanda igitur ejusmodi subterfugia ex natura singulorum actuum concessionumve dijudicandum est, num præcise in gerendo bello usum præstent, ita, ut si spontanea voluntate in unius ex beligerantibus favorem à gente media fiant, nec idem ab altero obtineri possit, tamdiu contra illam injusti partium favoris præsumptio militet, donec evidenter probaverit, quod aliter agendo propriam salutem in discrimen adduxisset. Mihi quidem principia gentium Europæarum circa neutralitatem exposituro, id unice agendum erat, ut, quæ in litibus de singulis ejusmodi casibus inter easdem agitatæ asserta fuerunt, annotarem, & quantum quidem

B 2

dem

rend ces alliances réellement telles. — Ces insulaires n'insulteroient pas à toutes les puissances maritimes de l'Europe, ils laisseroient chacune jouir tranquillement de ses possessions & partager le commerce général, si le Portugal fermait pour eux la source, d'où ils tirent leurs richesses. Il est donc sensible que le Portugal leur fournit les moyens de soutenir la guerre par conséquent l'alliance est offensive. „ Neue Staatskanzley, Tom. VIII. p. 178. cf. 165.

dem per temporis spatiique angustias & notitiæ modum licuit, exinde deducere, quænam inprimis mediorum facta legi æqualitatis contraria bellicum favorem prodant & quibusnam ex causis interdum excusata fuerint.

§. 9.

β. Ejusdem vis concurrentibus pactis contrariis,

1. Durante bello initis.

Antequam vero in hoc negotio ulterius progrediar, discutienda prius est magni momenti & ob mutua quæ Europæ populos inter se connectunt, & huic orbis parti reipublicæ fere formam induunt, fœdera frequentis usus quæstio: Num sc. gens media singulari conventionē obstricta, absque neutralitatis violatione stare possit suo promisso, licet è diametro æqualitatis inter partes servandæ principio oppositum sit? Et de iis quidem conventionibus, quæ durante bello cum alterutro belligerantium ineuntur, nullum est dubium, quin neutralitati derogent, cum directò & nominatim in unius favorem alteriusque partis damnum tendant, & si ejusmodi conventiones absque neutralitatis violatione inire liceret, eo ipso medii omnes suas obligationes eludere possent, dummodo se in alterutrius favorem singulari pacto obstringerent. Idem de iis conventionibus dicendum, quæ, licet ante factam belli denunciationem, eo tamen tempore initæ fuerunt, ubi vel ob gravamina hinc inde publice proposita vel ob exercitas jam hostilitates eam insecuturam esse verisimillimum erat. *a)*

§. 10.

a) Hinc cum A. 1726. Rex Sueciæ fœderi Hanoverano accederet, inter causas cur ipsi desistendum esset ab accessione, eam quoque attulit legatus Imperialis, quod Rex Hispaniæ, qui ob cognita

§. IO.

2. *Anterioribus.*

Longe vero aliud iudicium ferendum est de iis foederibus, quæ pacis tempore panguntur, & mutuæ tantum defensionis *a)* mutuisque commodis bello exorto prospicientia ad determinata auxilia vel jura, invaso contra aggressorem præstanda, obligant. Quum enim valide & sine cujusquam offensa eo, quo contraxit tempore, hanc obligationem suscipere potuerit medius princeps, *b)* quumque existente casu foederis non sine læsione detrectet, quæ jure perfecto ab eo exiguntur; implementum promissi sua natura justum ab aggressore injustum prædicari, & valida inde belli causa deduci nequit. Principium hoc tam æquitati quam humanitati, quæ quantum fieri potest, bellorum causas diminuendas præcipit, quam maxime consentaneum dudum

B 3

à

gnita contra Anglos gravamina urbem Gibralterram obsidendi consilium cepisset, hac accessione offensus, Suecos tanquam hostes suos omni in suis ditionibus commercio interdicturus esset. *Recueil historique* par ROUSSET, T. III. p. 227. sqq.

- a)* Quæ requisita foedus mutuæ defensionis constituent, adeoque copias auxiliares mittentem ab omni læsionis illatæ inculpatione immunem præstent: Vid. *Gründliche Anmerkungen über das zu Berlin 1745. bekannt gemachte Manifest Sr. Königl. Majestät von Preussen gegen den Chursächsischen Hof. Staatskanzley*, T. LXXXVIII. p. 301. sqq. *MABLY Droit public de l'Europe*, Tom. I. 266.

- b)* „*Sa Majesté*“, legitur in Responso Regis Sueciæ ad Gravamina de ipsius accessione ad foedus Hanoveranum, „*a trouvé que ledit Traité ne tend qu' à une defense mutuelle & par consequence à l'offense de personne si non de celui qui voudroit attaquer quel- qu'un des Alliés. Ces sortes de précautions ont été mises en usage de tout temps & regardées comme des moyens pour la conservation de la tranquillité publique.*“, *Rec. histor.* T. III. p. 242.

à cultioribus Europæ populis approbatum fuit atque receptum. Etenim præter pacta, quæ ad stabiliendam firmandamque mutuum inter contrahentes pacem atque amicitiam inita fuerunt, & expressis sæpe verbis auxilia, conventionibus determinata, alterutrius paciscentium hostibus sine pacis violatione præstari permittunt, *a)* satis multa inveni in actis publicis documenta, ubi veritatem atque iustitiam hujus principii agnoverunt potentissimi, qui Europæ gentibus præsunt Imperantes, quos inter Augustissimam Imperatricem, *b)* reges Galliæ, *c)* Angliæ, *d)* Lusitanæ, *e)* Borus-

a) Exempla vid. in *Tr. de neutral.* entre la France & le Duc de Brunswick 1671. art. 7. & separ. *Dum.* VII. 1. 151. *Pax Pyren.* 1659. art. 3. Cf. tamen MABLY, l. c. T. I. p. 35. ad hunc articulum. De casu simili auxilii ab uno paciscentium contra foederatum alterius præstiti, ita cavent, præter art. 3. d. *Pac. Pyren. Traët. int. Angl. Gall. & Bat. de A. 1659.* ad Suecos Danosque pacificandos, art. 4. *Dum.* VI. 2. 253.

b) *Staatskanz.* T. LXXXI. p. 357.

c) *Kriegskanzley*, ad annum 1758. T. III. p. 18. 20. Hostilitates quoque in bello de successione Austriaca gesto in Batavos exercitas tam ratione belli quam eo defendebat Rex Gallorum, quod Batavi reginæ Hungariæ majora, ac vi foederum debuissent, auxilia præstiterint. *Staatskanz.* T. XCIV. p. 20. sqq.

d) LAMBERTY, *Memoires*, T. IV. p. 516.

e) Digna sunt quæ hic inferantur verba Responsi ad Memoriale legatorum Galliæ & Hispaniæ dati, (de quo supra §. 8. n. a.) „*Sa Majesté ne peut pas regarder comme offensifs les Traités, qui subsistent depuis tant d'années entre cette couronne & celle d'Angleterre. ni croire que ce qui les rend offensifs, c'est que le commerce de Portugal facilite à l'Angleterre les moyens exposés dans le susdit Memoire. Que tout le monde sait au contraire, que cette raison est commune à tous les Traités défensifs & qu'elle en a été & sera toujours la base, l'intérêt des susdits Traités* con-

Borussiae, a) Poloniae, b) Ordines Belgii generales, c) Helvetiamque, d) nominasse sufficiat. Quid, quod usque eo vim ejus extenderunt reges Angliae, Borussiae & Sueciae, ut plane non contrarium duxerint fidelitati Imperatori atque Imperio debitae,

consistant uniquement en ce que chacune des Puissances contractantes trouve dans les Secours de la Puissance avec laquelle elle a contracté des moyens de se soutenir, soit que ces secours consistent en troupes, ou en argent, ou en quelque chose d'équivalent. — Il est suffisamment autorisé par le Droit divin ainsi que par le Droit de la nature & des gens & par la conduite de toutes les Nations, & personne ne s'est jamais plaint jusqu'à cette heure de ces Traités, sous prétexte qu'une Raison d'intérêt exige qu'ils ne subsistent point — que l'intérêt particulier doit céder & a toujours cédé à l'intérêt commun & universel de la tranquillité publique de Puissances neutres, & que jusqu'ici l'on n'a jamais vu le seul intérêt particulier servir de titre pour attaquer & envahir les Droits & les Possessions d'autrui. „ Staatskanzley, T. VIII. 186.

a) Memoire raisonné sur la Conduite des Cours de Vienne & de Saxe, — de ao. 1756. *Staatskanz.* Tom CXI. p. 504. 512. *Ibid.* Tom. LXXXVII. 730. sqq.

b) *Staatskanz.* Tom. LXXXVIII. 301. sqq. 313. 336.

c) In memoriali legato Imperatoris Rufforum A. 1700. exhibito ad justificandum modum contra Daniæ regem procedendi, qui neglecta transactione Altonaviensi jura Ducis Holstatiæ infregerat, ubi: — „qu'il étoit notoire que de semblables Alliances défensives étoient souvent contractées entre des Rois, Princes & Etats, avec promesse de reciproques secours, & qu'en cas de défense en vertu de telles Alliances, on envoyoit les secours stipulés sans entrer aucunement en une commune guerre ni en venir à une rupture, & cela est conforme au Droit des gens. „ LAMBERTY, T. I. p. 173. Addatur Conclusum Ordinum generalium contra Gallos de ao. 1747. *Staatskanz.* T. XCIV. p. 38. 54.

d) *Staatskanz.* T. X. p. 354. XI. 367. 464.

bitæ, cum sejunctis statuum regumque exterorum qualitatibus, Gallis, bello forte ab Imperio invasis, suppetias ferrent vi foederis Herrenhusani præstandas, misso simul ad exercitum imperii numero copiarum in matricula determinato. *a)* Non vero solum de copiis auxiliaribus intelligenda sunt, quæ hæcenus diximus, sed ex paritate rationis de quibuscunque commodis alterutri belligerantium ex antecedenti pacto præstandis. Hinc idem quoque valet de iis, quæ circa concedendum invaso denegandumque aggressori transitum, jus milites conscribendi, provisiones bellicas emendi & quævis alia hujus generis bellum spectantia, speciatim sibi stipulati sunt paciscentes; nec, quod forsitan objici posset, in tali casu utrique parti concedere obligatur princeps medius, quæ alias utrique denegare liberum ei fuisset, cum in multis casibus id ipsi paciscentium intentioni repugnaret, & præterea interveniente in unius favorem pacto, idem exigendi titulus alteri deficiat; quippe qui nonnisi tum æqualitatis servandæ principio nititur, cum in iisdem casibus eadem pro unaquaque parte ratio militet.

§. II.

Limitationes quædam antecedentis regulæ.

Sunt tamen omnino quædam legis hujus à gentibus agnitæ limitationes:

1. Enim neque fines auxilii promissi transgredi licet genti mediæ *b)* neque omnibus quibus pollet viribus ad inferenda foederati

a) *Recueil histor.* T. II. p. 405. sqq. Articulum foederis huc pertinentem, qui est 3^{ius} separ. invenies ibid. 196. & apud SCHMAUSS in Corp. Juris Gentium acad. p. 2016.

b) Hac inter alias causâ utebatur A. 1747. Rex Galliæ, cum Flandriam Hollandicam armis occuparet. *Staatskanz.* Tom. XCIV. 34.

trati sui hostibus arma se obligare. „Il seroit absurde, ait Vattel, a) que je ne pusse porter la guerre chez une nation, qui s'oppose à moi de toutes ses forces & tarir la source des secours, qu'elle donne à mon ennemi. Qu'est ce, qu'un auxiliaire, qui vient me faire la guerre à la tête de toutes ses forces. Il se joue, s'il prétend n'être pas mon ennemi. Que ferait-il, de plus s'il en prenait hautement la qualité. Il ne me ménage donc point, il voudroit se ménager lui-même. Souffrirai-je qu'il conserve ses provinces en paix à couvert de tout danger, tandis qu'il me fera tout le mal, qu'il est capable de me faire. Non, la loi de la Nature, le Droit des Gens nous oblige à la justice, & ne nous condamne point à être dupes. „ Perspicuam hanc veritatem unquam in dubium vocatam fuisse, vix quisquam crediderit; nisi Gallorum in bello de successione Austriaca, b) & Russorum novissimo contra Borussiae Regem gesto c) exempla de contrario testarentur.

2. Cum tales copiae auxiliares tantum vi foederis defensivi, adeoque nonnisi ad defendendas foederati possessiones mittantur si lis de iisdem agatur, eas non sine læsione principis, contra quem mittuntur, ditiones, quas jam ante bellum exortum tranquille possedit, invadere posse existimant. Sic in bello de successione Austriaca post factam demum in interiora Regni à copiis Batavorum auxiliaribus irruptionem querelas movit; eosque adortus est Rex Galliae. d) In omnibus quoque, quæ cum Gal-

lis

a) *Droit des Gens*, Liv. III. C. 6. §. 100. Add. *Staatskanzley*, T. LXXXVIII. p. 303.

b) *Staatskanzlei*. T. LXXXIV. 547.

c) *Ibid.* T. CXV. 384. Cf. Moser, *Europ. Völkerrecht*, L. III. C. 3. §. 8.

d) Vattel, l. c. L. III. C. 6. §. 101. *Memoires de l'Europe*, T. II. p. 56. Eadem causa fuit cur Rex Borussiae A.

lis Helvetii inierunt foederibus defensivis, id stipulari solebant, ne copiae missae, nisi ad solam regni defensionem adhibeantur; quamobrem centurio quidam Bernensis, qui vi hujus foederis Gallis servitia praestabat, cum ab iisdem Imperii provincias invasuris Rhenum transire adigeretur, fracta lancea cum tota cohorte à castris recessit. a)

Licet autem antecedens limitatio ea qua proponitur extensione merito non semper & ubique agnoscatur b) de eo tamen

3. Vix quisquam dubitabit, quin liceat jure belli copias ejusmodi auxiliares, quae separato agmine nos invadunt & ex ipso mittentis territorio in nostrum irrumpunt, illuc etiam insequi & quibuscunque remediis necessariis ad impediendas novas earum in nostras terras irruptiones, coercere mittentem. c)

§. 12.

b. In specie.

Quodsi casus modo dictos auxilii ex pacto bellum antecedente praestiti exceperis, in reliquis, ubi neglecta lege de servanda aequalitate princeps tertius unum ex belligerantibus qualicunque modo adjuvat eique favet, alteri sub limitationibus §pho

8.

1745. Electori Saxonico bellum intulerit, quamvis confiteretur, sola missione copiarum auxilium ad exercitum Reginae Hungariae non interruptam fuisse priorem amicitiam, sed earum deum invasione in Ducatum Silesiae. *Staatskanz.* Tom. LXXXVII. p. 730. sqq. 740.

a) Vattel. ibid. §. 98. Cf. Gravamina Imperatoris & Ordinum generalium ob transgressiones, uti eas vocant, copiarum Helvetiae Gallis servientium. *Staatskanz.* T. I. 701. 732. 749.

b) Vid. ex. gr. Responsum regis Poloniae ad ea de quibus n. e. locuti sumus. *Staatskanz.* T. LXXXVIII. 301. 326. 336.

c) Moser l. c. L. III. C. 3. §. 8 — 12.

8. adductis jus nascitur perfectum, non tantum de illata injuria conquerendi, sed etiam commoda medii status, quem reliquit, & officia pacis eidem denegandi. Triplici autem inprimis ratione fieri potest, ut neutralitatem atque amicitiam violet, partiumque favorem manifestet tertius princeps. Aut enim 1. jura possessionis armis ab alterutro belligerantium quæsitæ negligit atque infringit, aut 2. uni tantum belligerantium in alterius odium res præstat aut jura bello gerendo inservientia, aut 3. in alterutrius damnum juribus vi neutralitatis ipsi competentibus derogari permittit. Singulas hæc species nunc percurramus.

1. *Quoad agnoscendam possessionem vel quasi bello acquisitam,*

a. *Imperii in gentem.*

§. 13.

Quoniam qui medios in bello agunt de illius justitia vel injustitia ferre nequeunt judicium, adeoque possessionem ab alterutro belligerantium armis quæsitam pro justa habere atque agnoscere tenentur; a) sequitur omnes quoque effectus & jura possessionis, quatenus medios tangunt, rite vindicari ab occupatore,

C 2

a) Hinc Memoriali, quod initio hujus seculi legatus Angliæ Grisonibus obtulit, de renovatione Capitulationis pagorum quorundam Helvetiæ cum rege Hispaniæ Philippo qua Mediolani possessore (de qua infra §. 14. n. b. & §. 6. plura) sequentia inseruit verba: „L'argument le plus fort, dont les Ministres de France & du Duc d'Anjou en Suisse se servirent pour porter ces mêmes Cantons à renouveler leur Capitulation, étoit: Que ce n'étoit point à eux à entrer dans la discussion des Droits des deux Prétendants & qu'il leur devoit suffire que le Duc d'Anjou fut en possession du Milanais, pour traiter avec lui. Mémoire de M. Stanian aux Ligues Grises. Lamb. IV. 558.

re, eosque, si obligationes possessori debitas implere detrectant, vi ab eodem ad explendas illas adigi posse. Hinc

I. Ubi de *Imperio in gentem* inter belligerantes decertatur, & alteruter eorum felici armorum successu quietam nactus est possessionem, jure exigit à tertio, quæ dignitati juribusque gentis cui imperat debentur, graviter offensus, si officia ipsi tanquam victori debita, præstantur expulso. *a)* Dum vero non tranquilla est possessio, dum alter sat magnis adhuc ad eam recuperandam viribus instructus, nec ipsius nationis suffragiis exclusus est, integrum manet medio judicium plane suspendere, & vel neutri, vel utrique, vel denique ei, qui in præsens possessione caret, effectus inde oriundos tribuere. Probant hoc exempla noviora Jacobi II. Wilhelmi III. Philippi V. Caroli III. (postea VI. Imperat.) Augusti II. & Stanislai, in quorum recognitione durante lite pro lubitu egerunt tertii principes. *b)*

§. 14.

b. Aliorum quæ ab hostibus capi possunt.

Eadem possessionis jura valent:

II. De expugnatione provinciarum aliorumve immobilium, uti & de captura militum, bonorumque mobilium.

Sicuti

a) Hinc legatus Anglus illico à Galliae regis aula recedere itemque Galliae legatus Anglia exire jussus est à Wilhelmo rege, quoniam Ludovicus XIV. post mortem Jacobi II. A. 1701. secutam, filium illius regem salutaverat idemque postea Wilhelmus causis belli Gallis indicti inseruit. *Lamb. P. I. 689. & II. 113.* Ex eadem ratione Pontifici Romano minatus est, urbem, Civitavechia dictam, injectis pyrobolis devastare. *ib. P. V. 242.*

b) Omnes vero semel recogniti, licet throno postea dejecti fuerint per totam vitam personali, qua ante decorati fuerant, dignitate non contradicentibus adversariis fruebantur.

Sicuti enim per occupationem bellicam terrarum hostilium res cum suo onere transit, omniaque exterorum jura fundo occupato inhærentia salva manent, & rite in novum possessorem exercentur: ita è contrario victor jus acquirit perfectum, eadem exigendi à tertio, quæ pristino possessori ex obligatione reali & intuitu provinciæ expugnatae præstita sive promissa fuerunt a), neque hanc ob rem alteri læsio infertur à mediis, qui præstanda novo possessori præstant b). Ex eadem ratione tertius acquirens, in quem alienata fuit ab occupatore, ab omnibus bello non implicitis pro possessore est agnoscendus, minime tamen ab eo, cui ablata fuit provincia, quippe cui jus, quod ante pacem conclusam habet, illam recuperandi, nullatenus adimi potest facto tertii, quin potius, arridente fortuna, juste à quocunque pristinam ille vindicare queat possessionem. c)

C 3

res

a) Vid. ex. gr. *Ordre der Königin von Ungarn an Dero Feldmarschall wegen Behandlung der Lande neutraler Reichsstände. 1742. Staatskanz. T. LXXXI. p. 375.*

b) Hinc cum initio hujus seculi 6. pagi Helvetici, Philippo V. qui arrepta simul cum tota Hispaniæ monarchia possessione Ducatus Mediolanensis vi pristinae cum possessoribus Ducatus initæ Capitulationis, promissum militum numerum contra Imperatorem mitterent ægre quidem id tulit JOSEPHUS I. non tamen nisi postquam Capitulationem tempore extinctam renovarant commercio cum pagis civibus Germaniæ interdixit. *Staatskanz. T. X. p. 510 — 551. XI. 421. 442.*

c) Quisnam dubitaverit Wirtembergiæ Ducem Ulricum, cum infelici fato à foedere Suevico sui Ducatus possessione exueretur, infrequenti tempore illius pleno jure potitum fuisse, licet Imperatori Carolo V. à foederatis venditus ab eoque fratri in feudum datus fuisset.

Nostro Seculo cessio Stettini aliorumque appertinentium regi Borussorum sub nomine sequestri à Russis facta, nec à Carolo XII. Suecorum rege approbata, causâ fuit belli Suecos inter & Borussos exorti. *Staatskanz. T. XXVI. p. 608.*

res mobiles in bello captas, quæ, cum nullo plane jure priori domino remanente, simulac vel in locum securum deductæ vel per certum tempus possessæ fuerint, in captoris dominium trans-eunt, adeo, ut nec à focis belli recuperatæ pristino possessori restituantur, nec à mediis acquisitæ, iisdem vi armorum eripi possint *a*). In fœderibus commerciorum tamen sibi stipulari gentes consueverunt, ne prædæ ab ipsis mari factæ & in amic-um portum deductæ ibi alienentur, & si tale quid pacto con-trarium fiat, reclamanti priori proprietario restituantur. Ubi tamen non obstat conventio, integrum est imperanti, acquisitio-nem captæ prædæ permittere subditis aut interdicere, dum-modo idem intuitu utriusque belligerantium observetur. Sem-per tamen possessoribus tam prædæ quam captivorum militum, territorium pacatum intrantibus salvum manet, jus armis quæ-situm, capta in sua potestate retinendi, nec sub prætextu, de capturæ validitate cognoscendi *b*) aliove quocunque bonorum pos-

a) Vattel l. c. C. III. 13. §. 196. GROTIUS de Jure belli & pacis, L. III. §. 6. not. 7.

b) Hinc novissime, cum naves quædam Anglicæ ab excursoribus Gal-lis & Americanis captæ, in portum ad Ordines Belgii genera-les pertinentem deducerentur & illarum restitutionem peteret Angliæ legatus, in Concluso, de hac causâ eidem Responsi loco communicato, inter alia legitur: „*Que leurs hautes Puif-sances aiant observé depuis plus d'un Siecle sans interruption & aiant notifié par des placards successifs, qu'elles ne desirerent point s'arroger en aucune façon le jugement sur la légalité ou l'illégalité des Actions de ceux, qui ont pris en pleine mer des vaisseaux — & qui les amènent dans les Ports ou Havres de la Republique, — & qu'elles leur font re-prendre le large avec leurs prises, sans y toucher les dé-charger ni les aliéner, mais en tel état, qu'ils sont en-trés*

possessio turbari, aut captivi, licet cives sint ipsius reipublicæ, in cujus territorium deducuntur, in libertatem possunt vindicari. a)

2. Quoad præstationes bello gerendo inservientes,

α. Reales,

a. *Missio copiarum auxiliarium.*

§. 15.

Alterum primarium officia mediæ status violandi modum constituunt præstationes bello gerendo inservientes, quæ neglecta lege de servanda æqualitate à tertia gente alterutri fiunt ex belligerantibus & duplicem habent naturam, prouti vel rebus consistunt, vel juribus animo juvandi concessis.

Inter modos vero reales suppetias ferendi primum sine dubio locum obtinet *missio copiarum auxiliarium*, quæ, cum ita fiat, ut non solum sumtibus mittentis comparentur verum etiam ejusdem stipendiis milites alantur, adeoque vires ejus, cui mittuntur, in damnum adversæ partis insigniter augeat, absque omni dubio ad actus officiis mediorum directo contrarios referenda est, & læsæ parti causam præbet legitimam, mittentem pro socio & fautore hostium habendi, & ad debitam de datis damnis satisfactionem adigendi. Nihilominus tamen nostro ævo b) complures

trés avec elles. „ L. H. P. ne sçauroient s'immiscer dans un examen, si les Prises amenées — sont des Prises légales ou illégales; mais qu'elles doivent laisser la connaissance, du tout au juge competent à cet égard „ Nouvelles extraordinaires de divers endroits, de ao. 1779. nr. XC.

a) Nisi pacto tale quid conventum sit, quale inter Angl. & Dan. de ao. 1670. extat art. 33. SCHMAUSS. 962.

b) Remotioris ævi exemplum præbet *Traité de Paix & d'Alliance entre*

res Europæ populi, cum principalem belli socium agere nollent, aut Thesin, §. 10. adductam justo latius extendentes, aut ipsi regulæ exceptionem substituentes statuerunt, ob assistentiam copiis auxiliaribus præstitam nequaquam in belli societatem veniri, neque hanc ob causam jura gentis amicæ denegari posse adjuvanti. a) Verum ipse MOSERUS, vir mea laude longe superior, ll. cc. concedit, & cuivis rerum gestarum non plane ignaro exploratum sit necesse est, haud ita universaliter receptum atque agnitum esse istud principium, quin plura adduci queant exempla in contrarium, qualia inprimis bellum de successione Austriaca suppeditat. b) Quid, quod iidem haud raro, qui latis ejusmodi auxiliis provinciarum tranquillitatem conservaturi hanc thesin à gentibus receptam asseruere, mutata rerum facie invertere argumentum & justam inde belli gravaminumque causam deducere non dubitarunt. c) Insistendum igitur est priori sententiæ, & ex eo quod prudentia suadente læsus injuriam sibi hoc modo illatam inultam forte reliquerit, minime colligendum, jure eam vindicandi ipsum fuisse destitutum.

§. 16.

entre LOUIS XII. Roi de France & Ferdinand de Castille, ubi missionem copiarum auxiliarium ad alterutrius paciscentium hostes salva pace fieri posse fanciunt, *Recueil des Traités*, T. II. 805.

a) III. MOSER in *Grundsätzen des europäischen Völkerrechts in Kriegszeiten*, L. III. C. 1. §. 37. 38. C. 3. §. 1. 8. 10. 13. 15. L. IV. C. 1. §. 10. C. 2. §. 7. Cf. quoque *Memoires de l'Europe*, T. II. 56. *Staatskanz.* LXXXVI. p. 37. sqq. LXXXI. 354. LXXXVII. p. 10. 731.

b) *Staatskanz.* T. LXXXI. 357. LXXXVI. 357.

c) Cf. *Scripta Gallorum in Staatskanz.* T. LXXXIV. 547. XCIV. 34. *Dumont.* VII. 2. 212.

§. 16.

b. *Cessio militis stipendiarii.*

Majus oritur dubium de *cessione militis mercenarii*, belligerantis, cui ceditur, impensis alendi, ea nimirum, quæ fit mediante subsidio pecuniario à cessionario præstando. Gratuita enim ejusmodi militis cessio sine dubio illicita est, & partium studium prodit, cum sumtibus comparandi instruendique talis militis parcat adeoque revera adjuvetur cessionarius. Hinc cum A. 1715. Episcopus Eutynensis Holsatiæ Administrator copias quasdam regi Suecorum Carolo XII. tradidisset, pro futuro propriis Caroli stipendiis alendas, legitimam inde causam deduxit Rex Daniæ toto Eutynensi Episcopatu potiundi. a) Quinimo A. 1744. inter causas belli regi utriusque Siciliæ denunciati eam præsertim referebat Hungariæ regina, quod ille dolose dimittendo milites suos, ut castra hostium sequerentur eorumque numerum augerent, mediis status officia violaverit. b)

Verum, ubi dato pretio & vi Tractatus subsidii certus copiarum numerus à principe medio comparatur, vix quidem partium favor inde elici posse videtur, cum ejusmodi contractus speciem emtionis venditionis habens c), propria potius cujusque pacis-

a) LAMBERTY, Tom. IX. 268.

b) En verba denunciationis: „*Le Roi des deux Siciles a enfreint la neutralité par les secours, qu'il a fait parvenir à l'armée Espagnole au moyen de feintes désertions ou par des petits détachemens, qui prenoient des chemins détournés pour s'y rendre. Mémoires de l'Europe, T. II. p. 86.*

c) Sub hoc nomine in ipsis fœderibus venit. *Tr. de Subside & d'Alliance entre la France, l'Angleterre & le Danemarck de l'an 1727. art. sep. 2. „— L'on conviendra, que pendant que ce Traité durera Sa Majesté Danoise ne donnera ni ne vendra aucune*

ciscentis commoda promovendi quam debellato succurrendi consilium supponat. Plerumque etiam principes, qui tales copias belligerantium alterutri pretio conducendas tradiderant, parem nihilominus quoad reliqua cum utraque parte amicitiam coluere, & interdum lite exorta asseruere, sibi vi juris gentium recepti omnia status medi commoda esse concedenda *a*). Verum ex altera parte historia docet, sæpius tale principium neque agnovisse belligerantes neque injustum putasse, tertiæ genti ob ejusmodi foedus jura pacis & amicitiae denegare, licet id unice ex boni publici causa à se initum fuisse affirmaret. Sic cum initio hujus seculi, durante bello de successione in Hispaniam, pagi quidam Helvetiæ, antiquum foedus defensivum cum possessoribus Ducatus Mediolanensi in favorem Philippi V. renovassent, & graves ideo minacesque ab aula Imperiali moverentur querelæ; illi, sibi liberum esse, contendebant, absque violatione neutralitatis bono publico, propriæque conservationi prospicere, quæ, si foederis renovationem detrectassent, prohibito cum Mediolanensibus commercio in magno versata fuissent discrimine *b*). Verum contra ea Imperator, repudiando eorum rationes, commercium, cujus inhibitionem cum Mediolano tantopere extimescebant, ex sua parte omnibus Imperii subditis cum istis Helvetiæ pagis interdixit. *c*) Præterea, ut antiquiora taceam exempla *d*); bellum quod 20. abhinc annis viscera Germaniæ dilaceravit,

aucune partie de ses Troupes. — SCHMAUSS. 2085. Add. Tr. de neutr. entre la France & le Duc de Brunswic. de 1671. art. 4. Dum. VII. 1. 151.

a) Neue Staatskanzley, Tom. I. 315. VI. 1. sq.

b) Staatskanz. T. XI. 421.

c) Ibid. T. X. 510 — 551. XI. 442. sq.

d) Exemplum Ducis Brunsvicensis A. 1675. armis ad renunciandum tali subsidiorum foederi adacti, Vid. LONDORP. Acta Publ. Tom. XI, 337.

ravit, satis superque docuit, tantum abesse ut tale principium extra omnem dubii aleam positum sit, ut potius plerique principes quorum copiae stipendia hostium meruere, ipsi quoque pro hostibus habiti, eorumque territoria omnes perpessa sint bellorum calamitates. *a)*

§. 17.

c. Traditio munimentorum.

Alius modus alterutrum ex belligerantibus fovendi est *traditio munimentorum* ex libera voluntate à medio principe facta, quæ, cum totius expeditionis imo belli eventus ab ea haud raro pendeat, meritò inter graves læsiones à mediis inferendas computatur. Hinc læsus non solum recte copias admovet tali hostium suorum receptaculo, sed etiam quibuscunque modis, jure gentium approbatis, debitam satisfactionem impetrare & de futura sibi cavere potest securitate. Rerum gestarum annales plura commemorant exempla principum tam Germaniæ quam Italiæ, qui ab Imperatore & Imperio proscripti fuerunt, quoniam hostes in castellorum suorum possessionem miserant, *b)* & initio hujus seculi Daniæ rex ambabus amplexus est occasionem, quam sibi cessio Tonningæ, Suecorum exercitui ab Holsatiæ Admini-

D 2

a) De Hassiacis Brunsvicensibus & Colonienfibus terris, Vid. Acta in *N. Staatskanz.* T. I. 175. sq. 290. sq. T. III. 165. 170. T. VI. p. 1. sq.

b) Tale quid accidit Archiepiscopo Colonienfi Duci que Mantuano in bello de successionem Hispanica gesto. *Staatskanz.* T. VIII. C. 8. nr. 10. sqq. T. XIII. 515. De eo, quod inter Carolum VII. Imperatorem & Capitulum Archiepisc. Salisburgensis, post mortem Archiepiscopi milites reginæ Hungariæ Salisburgi in præsidio collocans, actum est Vid. *Staatskanz.* T. XC. 576. sqq. T. XCI. p. 297. sqq.

ministratore facta, suppeditabat, sub valido juris titulo totum hunc Ducatum occupandi. a)

Generatim vero maximopere cavendum est principi medio ne grassantes circa terrarum suarum fines & inprimis transeuntes belligerantium copiae, in loco s. munito, s. facile muniendo, consistere possint eumve occupare; licet enim ob vim forte adhibitam vel ob impotentiam resistendi appareat, ipso invito factam fuisse loci occupationem, adeoque nullus partium favor nullaue officiorum transgressio ei imputari queat: id tamen necessario inde sequeretur, ut, cum altera pars hostes suos ejusmodi locis arceret, eademque ad obtinendam securitatem occuparet, calamitosa belli sedes in pacato territorio figeretur. b)

§. 18.

d. *Redditio signa deserentium.*

Cum tantus sit quandoque militum signa deserentium numerus, ut imminutio exercituum, ex his desertionibus nata, saepius praeliorum dispendia aequet, adeoque plurimum interfit belligerantium, ejusmodi desertores etiam in alieno territorio intercipi, sibi remitti: ex modo, quo princeps medius in *remittendis* vel *protegendis* ejusmodi *desertoribus* erga belligerantes se gerit, omnino apertus elucere potest partium favor. Si enim deficiente singulari conventionem ante bellum inita, qua paciscentes mutuo sibi desertorum traditionem stipulantur, medius quidam eos

a) LAMB. T. VIII. p. 306, sqq. 858. sqq. Add. *Elect. Jur. Publ.* T. VII. 652. *Staatskanz.* T. XXII. 253. XXI. 437.

b) Fortunata, qua totus Sueviae circulus media inter belli incendia 40. circiter abhinc annis gaudebat tranquillitate, inprimis debebatur sapienti & summa cum cura ad finem perducto consilio, nulli partium ad loca s. munita s. facili opera munienda, adiutum concedendi. *Staatskanz.* T. LXXXII. p. 15. sqq.

eos nonnisi uni belligerantium tradit; si etiam in exordio belli, vel durante eo, ab ejusmodi pacto cum alterutro belligerantium antea inito dolose recedit *a)*: meritò injusti partium studii arguitur. In casu tamen intercedentis pacti cum uno belligerantium liberum ei esse putamus, ad evitandas cum altero lites omnes desertores indistincte ab introitu finium arcere, adeoque se per indirectum ab obligatione eos ex pacto tradendi liberare, quippe quæ nonnisi tum vim suam exerit, cum ditiones paciscentis ingressi, & intra eosdem deprehensi fuerunt desertores.

§. IQ.

e. Datio pecuniæ.

Subsidia pecuniaria, si non instar copiarum auxiliarium ex anteriori pacto uni belligerantium debentur, absque violatione neutralitatis alterutri præstari non posse, ex eo dilucide perspicitur, quod pro hodierno bellum gerendi modo pecunia sit primus ne dicam unicus rerum agendarum nervus, & ob ejus defectum splendidissimæ sæpe expeditiones evanuerint. Hinc etiam generatim omne aurum & argentum in catalogum mercium veterarum quandoque relatum fuit, eo effectū, ut, si à mediis in hostile territorium transferrentur, sine exceptione fisco cederent, licet nullo studii partium impulsu sed à mutuo daturis, vel ex debiti causa soluturis, hostibus mitterentur. Ipsam enim mutui dationem illicitam esse interdum asseriebant, cum eâ hostibus paratissima bellum gerendi & sustinendi remedia subministrantur *b)*. Aequior vero est & justitiæ magis consentanea

D 3

con-

a) Hoc inter alia argumento contra Electorem Colonensem A. 1760. usus est Elector Brunsvicensis, invasionem hostilem in terras Episcopales defensurus. *Neue Staatskanz.* T. V. 161.

b) Sic Petrus I. Russorum Imperator Ordinibus generalibus foederati Bel-

consuetudo, quam mutui commercii favor nostro introduxit ævo. Non enim solum mercibus prohibitis haud amplius annumeratur pecunia sed & liberum est s. imperanti s. civibus gentis mediæ, eam uni belligerantium credere pro eove spondere, a) idemque alteri denegare, cum in dubio ejus, cui mutuo datur, fides unica agendi norma fuisse præsumatur; nec ægre ferendum, si eadem labefactata princeps, de fortunis civium sollicitus, subditos moneat, ne bona sua fidei alterutrius belligerantium suspectæ committant, vel eidem permissionem mutuam pecuniam in territorio sumendi concedere simpliciter nolit, licet adversario illius eandem jam antea concesserit. b)

§. 20.

β. Præstationes jurium.

Quivis perspiciet, dari adhuc complures alios modos, auxilia hujus generis ferendi, quibus inprimis accensenda est armorum,

Belgii, quibus sponsoribus Rex Suecorum magnam pecuniæ summam in Belgio sub hypotheca vectigalis Rigenfis A. 1701. mutuam acceperat, & qui post expugnatam à Russis urbem ex trito juris titulo, quod res transeat cum suo onere, sibi ab Imperatore ex redditibus hujus vectigalis satisfieri desiderabant, respondit, se eo minus solutione obstrictum esse, quo magis alienum fuerit ab officiis amicitiae, hosti suo pecuniam foenerare. LAMBERT. *Mem.* Tom. I. 523. II. 2. 672. sqq. VIII. 792.

a) Ipsa Ordinum generalium ad Petri I. querelas replica & eventus dictæ litis hanc sententiam confirmat; „Se, responderunt Batavi, per totum belli tempus paria utrique genti amicitiae officia præstitisse, nec eam ob pecuniam a reipublicæ civibus regi Sueciæ creditam violatam fuisse. „ LAMB. T. VIII. 788. 792. Sequenti etiam tempore petitis eorum satisfecit Petrus Imperator, solvens reliquias debiti à Suecis contracti. Vid. *Recueil histor.* T. XI. p. 425.

b) VATTTEL I. c. L. III. C. 7. §. 110.

rum, pulveris nitrei, omniumque rerum belli usibus inservientium donatio, quam quidem hostes donatarii nunquam æquo animo ferebant. *a)* His vero ex analogia eorum, quæ hæcenus deduximus, facile dijudicandis haud diutius immorabimur, ad jura transituri, quæ vi imperii à medio principe belligerantibus conceduntur. Sicuti vero præstationibus realibus plerumque ipso facto neutralitas violata dicitur: ita è contrario sequentes jurium concessiones nonnisi tum æqualitati & amicitiae derogant, cum in iisdem casibus utrique belligerantium non idem permittitur, idemque negatur. Fuere quidem, qui vel in eo inæqualitatem observatam fuisse contendebant; quod ex data vel negata uni partium facultate aliquid faciendi, licet eandem alteri quoque concedere aut denegare se paratum præstiterit imperans medius, alteruter majorem perceperit utilitatem majusve incommodum. Cum vero ob situm terrarum, naturales earum divitias, industriam incolarum, aliasque infinite multas rationes, id fere nunquam non eveniat, & revera uti supra (§. 7.) jam observavimus in medii principis arbitrio positum non sit, talem perfectam æqualitatem inter partes servare, omnino dicendum est, non attendi oportere ad gravamina hac unica ratione fundata, nisi vel aliunde constet de animo juvandi vel damnum inde alterutri enascens adeo insigne sit, ut manifesto successus & vires bellicæ alterius ejusmodi concessioni debeantur. (cf. id. §. 7.)

§. 21.

a) Sic Hispani Hamburgensium navibus portuum suorum introitum præcludebant, quoniam certam provisionum bellicarum quantitatem Algierensibus dare promiserant, eosque hac ratione à promisso recedere adigebant. Vattel l. c. §. 113. Gravier quoque conquestus est de dono pulveris & vestimentorum militarium ab Angliæ regina A. 1703. Carolo XII. Suecorum regi oblato, Petrus I. Russorum Imperator. Lamb. Tom. II. 671. Add. Staatskanz. T. XXVII. 495. sqq.

§. 21.

- a. *Jus milites ex ejus territorio comparandi quod concedi potest vel*
 1. *Data venia eos publice in territorio medii conquirendi.*

Cum pro hodierno militiæ statu id parum curent belligerantes, cives an peregrinos in prælia ducant, è contrario maxime eorum interfit, ne ob frequentiores militum delectus decrescente incolarum numero, terra jaceat inculta, & laboris industriæque fructu respublica careat; evidens est, exoptatissimam fore cuique bellantium licentiam, ex alieno territorio defectum exercituum supplendi, & rite partium studii insimulari principem medium, qui veniam alteri partium datam, milites publice in suo territorio conquirendi, alteri petenti denegaverit. Hinc in plurimis neutralitatis conventionibus vel generatim de servanda æqualitate *a)*, vel, ubi id magis expedire videbatur, de prohibenda plane tali militum conscriptione *b)* cavere solent pacifices. Nec, ubi pacto nil determinatur, aliud jure gentium communi statuendum esse probant petita belligerantium, motaque ab iis non secuta satisfactione gravamina, *c)* quæ jam inter causas belli denunciati relata fuisse constat *d)*. Non itaque, nisi
 eate-

a) Traité entre Gust. Adolphe & l'Evêque de Cologne, 1632. art. 6.
 „*Les passages & levées de Gens de Guerre dans les Etats de l'Evêque de Cologne seront également permis ou defendus à l'une & l'autre partie.*„ *Dum.* VI. 1. 43.

b) Tr. de neutr. entre la France & l'Angleterre d'une part & le Grand-Duc de Toscane de l'autre, 1757. art. 6. Tr. de neutr. entre la France & le Duc de Brunswic 1675. art. 2. & de 1671. art. 4. Tr. de neutr. entre Gust. Adolphe & les Etats Catholiques d'Allemagne 1632. art. 7. aliaque plura.

c) Vid. ex. gr. LAMBERTY, P. III. 197. *Staatskanz.* T. I. p. 711. sqq. *Kriegskanz.* ad a. 1760. 1. 2. p. 13.

d) Manifeste de Gust. Adolphe contre l'Empereur. 1630. *Dum.* V. 2, 609.

eatenus assentio Ill. DE VATTEL, qui gentis mediæ libertatem vindicaturus, exemplo Helvetiorum adducto asserit, plenum ei arbitrium relinquendum esse, de hoc jure pro lubitu disponendi *a)*; quatenus locupletes nec aliunde impugnandas inæqualitatis observatæ rationes in medium proferre possit imperans medius. *b)*

§. 22.

Vel 2. Data tantum civibus venia, belligerantibus servitia militaria præstandi.

Quæ de obligatione medii principis conscriptiones militum in suo territorio utrique s. permittendi sive denegandi dicta sunt, valent etiam generatim de eo casu, ubi vel subditis licentiam dat, se servitiis belligerantium addicendi, vel eandem promulgato Interdicto illis adimit. Dum enim intra fines æqualitatis
inter

a) L. III. C. 7. §. 110.

b) Sic senatus pagi Bernensis legato regis Galliæ cum permissionem quasdam legiones in ipsius territorio comparandi ex hoc fundamento peteret, quod idem jam Sabaudia Duci licuerit, respondit, se periculosis hisce temporibus rempublicam viris privare non posse. LAMB. loc. not. c. alleg. Cum vero ejusmodi rationibus raro satisfiat ei belligerantium, cui obmoventur, nec revera sæpius sufficiant ad excludendam omnem partium studii suspicionem, consilii est, statim ab initio litem præcidere, & veniam milites conscribendi uni datam ita limitare, ut alteri, eandem petenti, ex boni publici causa nulla dari debeat repulsa. Hinc sapienter status Circuli Suevici in bello de successionem Austriaca gesto, cum A. 1743. à regina Hungariæ rogerentur, ut sibi jus milites in territorio circuli conscribendi concederent, idque petatum declinare non possent, A. 1744. diviso in duas partes circulo, proprio motu unam dimidiam Carolo VII. Imperatori, alteram reginæ Hungariæ, in exercitium hujus juris assignabant.

inter partes fervandæ subsistit, dum concessiones vel interdicta promulgata generalia sunt, adeoque sua natura in nullius favorem vel odium in specie tendunt, nulla adest causa, cur de iisdem conqueri possit alteruter belligerantium, cui per accidens forte inde detrimentum nascitur; a) At si edictis sive avocatoriis sive

-
- a) Quamobrem Henricus IV. Rex Franciæ cum post pacem Verviniensem multi ex Gallis sub Belgarum foederatorum signis militarent, Oratori Hispaniæ de eo conquerenti respondit: „*Que pour les hommes ils n'y alloient point par ses Ordres, & qu'il y avoit des François au service de l'Archiduc aussi bien qu'au service des Hollandois.*„ *Perefixe Histoire de Henri le Grand.* P. III. p. 406. Add. *Lamb.* IV. 482.

Nihilofecius ob eam solum causam sæpius jam gravamina belligerantes moverunt, quod magnus civium gentis mediæ numerus arma in hostili exercitu ferat, vel publice militum conscriptiones in illius fiant territorio. *Theatr. Europ.* T. X. 344. 663. Add. *Lamb.* T. XI. 216. 646. Verum, si mediæ ea tollebant, id vel ex singulari amicitia erga querentem vel prudentia suadente vel etiam ex obligatione pacto constituta fecerunt. Hinc Rex Hispaniæ cum A. 1665. ob gravamina Batavorum subditis sub Episcopo Monasteriensi militare prohibuisset, expressis verbis declarabat: Se id in amicitia singularis erga Batavos documentum egisse, cum semper licuerit civibus gentis amicæ, se alterutrius belligerantium servitiis addicere. *Theatr. Europ.* T. X. 59. 344. Sane Helvetiæ exemplum, cujus cives per tot jam secula omnium fere Europæ principum stipendia meruere, & quæ nihilofecius medios inter armorum strepitus profunda pace gaudebat, satis superque demonstrat, nostram thesin usui ab Europæ gentibus recepto consentaneam esse. Nec distinguendum mihi videtur inter gentes, quæ civibus suis licentiam exterorum servitiis sese addicendi dare consueverunt, & quæ semper eandem denegarunt; cum ab arbitrio summi imperantis pendeat talem veniam vel Interdictum quodocunque libuerit revocare, dummodo si durante bello id fiat ex aliis circumstantiis appareat, eum bona fide egisse.

Exci-

five prohibitoriis subditos impedit, quominus alterius belligerantium castra sequantur, alterius sequi permittit, jure meritoque illicitum ei partium studium imputatur. Hinc Carolus II. Rex Anglorum, ao. 1677. legato Hispaniæ sollicitanti, ut subditos, qui Gallis operam addixerant, redire juberet, id sibi integrum non esse respondit, utpote neutris partibus addicto, nisi illos quoque, qui in partibus foederatorum contra Galliam hæreant, domum revocaret. a).

§. 23.

b. *Jus transeundi ejus territorium copiis aliisve ad bellum pertinentibus.*

Inter ea vero quæ exorto bello disceptantes, quæ medii sibi vindicant jura, nullum invenias, quod plures inter pacatos & belligerantes excitaverit lites, nullum quod pro status rerum ac temporum differentia & ob usum frequentissimum toties in dubium vocari atque impugnari possit & soleat, quam jus conceden-

E 2

di

Excipiendi tamen sunt casus, ubi milite ejusmodi conductio potissimum bellum infertur (Cf. supr. §. 18. *Staatskanz.* T. I. 701. *Lamb.* XI. 216. 646.), vel, ubi cives mediæ gentis suis sumtibus naves armatas exstruunt & commissione ab uno belligerantium data in alterius navigia excurrunt, quippe quod omnes maritimæ gentes in favorem commercii subditis interdicere, invicem stipulari sibi consueverunt. Vid. infr. §. 30. Cf. *Memoires de l'Europe*, T. II. p. 66. *Lamb.* IX. 219. 250. *Theatr. Europ.* T. IX. 682. *Mably*, *Droit public*, T. II. 465.

a) En verba Responsi: „Ne seroit-ce pas aussi un désavantage aux Confédérés, si Sa Majesté accorde ce qui est contenu dans le Memoire, car il ne seroit pas bien séant selon la nature & l'impartialité d'un mediateur, de rappeler ses sujets d'un côté & non pas de l'autre.” *Actes de la Paix de Nimegue*, T. II. 300.

di denegandive transitum copiarum, aliarumque rerum ad exercitus usum pertinentium. De eo quidem omnes conveniunt, transitum uni semel concessum ab altero perfecto jure exigere, uni denegatum nec alteri sine læsione concedi posse. *a)* Hinc & frequentia sunt de neglecto hoc officio belligerantium gravamina *b)* & medii, si iis satisfacere periculofum aut non expediens duxerunt, ex mutatis circumstantiis & potiori propriæ conservationis jure validam causam petere studebant, datam repulsam excusandi.

Verum de eo jam plurimum discéptatum fuit inter gentes: num deficiente ejusmodi titulo princeps medius adigi possit, copiis primi venientis transitum permittere? & ex adverso, si ad id non obstringatur, nihilominus autem petito requirentis deferat: Num altera pars, cujus territorium invasuræ sunt transeuntes copię, de illata à medio læsione jure conqueratur? Quoad priorem quæstionem negari quidem non potest innoxii transitus prohibitionem juri gentium officiisque mediorum *c)* contrariam haberi. Cum vero
in

a) Tr. de neutr. entre le Roi de Suede & la Ligue Catol. d'Allemagne, 1632. art. 8. „*Que tous passages de Gens de Guerre seront empêchés & refusés sans fraude aux 2. parties.*„ *Dum.* VI. 1. 29. Id. loquitur Tr. de neutr. entre la Suede & l'Evêque de Cologne, art. 6. ib. Tr. de neutr. entre la France & Toscane, 1646. ib. p. 343. Tr. de neutr. entre la France & le Duc de Brunſwic, 1671. art. 2. Entre la France & la Suisse, 1689. art. 3. 4. aliaque plura.

b) Ex. gr. Gallorum gravamina initio hujus seculi contra Helvetios *Lamb.* Tom. III. 233. IV. 552. contra Belgas foederatos. *Kriegskanzley*, ad a. 1757. Tom. II. 192. 489. Reginæ Hungariæ contra circulum Suevicum, 1741. *Staatskanz.* T. LXXXI. 385. sqq. 401. 405. T. LXXXII. p. 2. sqq.

c) Hinc cum in bello de successione Hispanica transitum pluribus Officialibus ad Gallicum exercitum pertinentibus Helvetii denegarent

in discutienda quæstione de damnis ex tali transitu emergentibus suæ quisque convenientiæ rationem habeat, facile intelligitur, unde innumeræ illæ lites enatæ fuerint. Si enim audias belligerantes, quemlibet transitum prædicares innoxium, ubi militem coërcere, damna data restituere & pro quibuscunque ad usum exercitus præstandis justum solvere pretium promittitur. Hinc in tali casu non illicitum esse contendunt repulsam ferentibus, viam sibi per inviti territorium aperire. Tantum vero abest ut altera pars sat viribus indociles compescendi instructa huic subscribat sententiæ, quantum abest, ut tali promisso plena fides habenda sit, vel pacato territorio perfecta securitas præstetur. Quin imo si ex parte requirentis cautio sufficiens offeratur *a)*, quod tamen utplurimum belli tempore nec fit nec fieri potest, tot tamen aliæ concurrunt rationes, cur tranquillitati & saluti publicæ nonnisi denegando transitum ab imperante medio prospiciatur, ut in dubio semper pro eo causæ justitia militet, cui utpote superiorem non habenti unice convenit judicare quid expediat reipublicæ, quidve noceat? Nemini ignotum esse potest exemplum Helvetiorum, qui inter cruenta, quæ nostro & priori seculo totum fere orbem agitarunt dissidia, inconcussa semper gavisi sunt tranquillitate, nec quisquam belligerantium, quorum

E 3

non

rent in Memoriali in Comitibus exhibito legatus Galliæ: „*Il est temps, inquit, d'expliquer clairement vos Sentimens; Vous devez le passage, que je vous ai demandé non seulement comme étant un Etat neutre, mais aussi en conformité de la Paix perpétuelle.* — *Lamb. T. II. 628.* Et in Tr. int. Hisp. reg. & Archiepisc. Colon. de 1654. art. 8. „*Quand Sa Majesté Catholique aura besoin de faire passer ses Armées par les Etats de S. A. Elect.* — *Elle le pourra faire en vertu de la Neutralité &c.* — *Dum. VI. 2. 71.*

a) V. gr. copias nonnisi catervatim, inermes transituras, se obsides daturos, &c. Prius plerumque stipulati sunt Helvetii pactis de hoc objecto initis.

non solum copias sed & res bello gerendo destinatas fines suos ingredi pari sapientia ac animi constantia plerumque prohibuerunt, armata manu ausus fuit Helveticum transgredi territorium. a) Quodsi cum hac fortunata forte infelix plerumque earum gentium fatum compares quæ aut imprudentia ductæ aut necessitate adauctæ, copias exterorum in suas admiserunt ditiones, non poteris non justum prædicare consilium medii principis, ob minimam malæ eventus suspensionem unumquemque belligerantium ab introitu finium arcendi. b) Ceterum quid de validitate horum argumentorum sentiant, contra quos proferuntur, præpotentes principes, non est quod dicam, cum eos plerumque jus ex viribus metiri, quotidiana experientia doceat.

Jam vero cum ad dandam transitus permissionem nullo jure perfecto obligetur imperans medius, priori quæstioni altera jam succedit supra jam memorata: Num sc. liceat ei copiis territorium gentis cujusdam invasuris salva cum eadem amicitia viam per ditiones suas aperire? Res quidem ex principiis juris communis parum dubii habere videtur. Primo enim libertas transeundi, cujus quippe concessio ad officia humanitatis refertur, sine justa causa denegari non potest requirenti, hinc multo minus pro læsione habendum, quod media gens, ea deficiente vel neglecta, fatius ducat, suis satisfacere officiis, & veniam transeundi concedat. Deinde si largiamur quoque, non nisi eatenus ei liberum esse, officia humanitatis præstare, quatenus nullum exinde tertio damnum oriatur: Id tamen certissimum est, ex iisdem

a) *Staatskanz.* T. I. 682. *Lamb.* T. III. 233.

b) Nihil expressa conventionem ad concedendum transitum obligetur. Singulare hujus obligationis exemplum præbet *Tr. Parisiens. inter Lotharing. Ducem & Regem Galliarum*, vi cujus via regia in latitudinem dimidii milliarii extensa Gallis Alsatiæ petentibus per totum Ducatum patuit. *SCHMAUSS.* p. 737.

dem propriæ salutis rationibus, ex quibus denegari potest trans-
eundi facultas, jus eandem concedendi mediis competere, quo-
niam pari quandoque quin & majori periculo denegando quam
concedendo rempublicam exponerent, nec deficiente singulari
juris titulo ullatenus obligantur, proprio periculo damna averte-
re aliena vel bello plane aliorum se immiscere. Nihilofecius
plura habemus gravaminum de tali concessione motorum exem-
pla *a)* & revera casus contingere possunt, in quibus data tran-
seundi venia apertum proderet partium favorem. Si ex. gr.
gens propriis viribus satis tecta transitus nonnisi in unius partis
damnum tendentes ab altera fieri, & inprimis copias, mari ad
invadendas hostium ditiones transvectas, in suis portubus è na-
vibus educi permittit. Istiusmodi vero casus in concreto facilius
discernendi regulam nostram nequaquam infirmant, siquidem
claris inde argumentis colligitur, quod idem alteri data occasio-
ne nunquam præstitum fuisset adeoque limites æqualitatis ser-
vandæ transgressus fuerit concedens. (§. 7.) Ceterum in
quovis casu nihil impedit, quominus imperans, cujus terris ex
medii principis ditionibus invasionis hostilis periculum imminet,
ex propriæ conservationis, præventionisque jure salva amicitia,
quam erga medium profitetur, obviam ire venienti & tempestitiva
renitentia periculum a terris suis avertere queat; non enim po-
puli salutem, quæ prima lex est, exterorum securitati postpone-
re tenetur; siue propria culpa hi eam in discrimen adduxerint,
f. necessitate coacti transitum permiserint (Cf. §. 49.) Id præ-
terea vix monendum puto, medios favoris partium argui posse,
qui præter transitum perpetuum quoque refugium hostibus in suo
parant, & necessaria ad sustentandos eos, repetendosque eorum
impetus colligenda curant. *b)*

§. 24.

a) LAMB. T. IV. 177. & 547. *Kriegskanzl.* ad A. 1757. T. II,
193.

b) Hoc conquesti sunt contra Electorem Colon. A. 1760. Elector
Brun-

§. 24.

Vel adeundi portus navibus armatis.

Minus difficultatis parit introitus navium bellicarum in portus gentis pacatæ, quippe qui neque eas admittentem neque hostem admissi iis damnis & periculis subjicit quibus transitus copiarum terrestrium. Hinc non solum præcludendus non est alteri belligerantium, qui alteri patuit aditus, sed & inhumanum putatur officiisque amicæ gentis repugnans, cujusque naves bellicas nullo servato discrimine ab introitu repellere. *a)* Multo minus pro offensa haberi potest licentia adeundi, quæ datur navibus privatorum armatis, cum præda facta intrantibus. *b)* Interim, ne belligerantes licentia illimitata abusi, vel jura territorii violent, vel nimio navium intrantium numero, aliave ratione justam excitent hostilitatis suspicionem, nec ex altera parte pacati nimis difficiles sint circa permittendum introitum: foedera inter præcipuas gentes maritimas iuncta plerumque determinant conditiones mutuo observandas, *c)* numerum-

Brunsvic. *N. Staatskanz.* T. V. p. 160. & contra Hispanos Batavi, cum in bello quod à Monasteriensi Episcopo illis inferebatur ex Belgio regio in suas ditiones irruerent, qui se Episcopi servitiis addixerant. *Theatr. Eur.* T. X. 344.

a) Vid. *Rec. hist.* T. III. 365. 375. *Theatr. Eur.* T. IX. 422.

b) *Staatskanz.* T. XIX. 477. Consentunt etiam foedera commerciorum liberum ejusmodi navibus aditum recludentia. Sic ex. gr. legitur in art. 21. Tr. Com. int. Hisp. & Bat. de 1714. „*Les navires de Guerre des dits Seigneurs Rois & Etats généraux & ceux de leurs Sujets, qui auront été armés en guerre, pourront en toute liberté conduire les Prises, qu'ils auront faites sur leurs ennemis, où bon leur semblera.* „

c) Accuratus designantur in Tr. foederis int. Angl. & Suec. de 1661. art. 9. „*— Naves bellicæ & præsidariæ liberam quidem habent*

merumque navium admittendarum, qui, nulla antecedente requisitione, & necessitate non cogente *a)* ad sex plerumque *b)*, quin & octo *c)* restringitur. Id tamen in favorem commerciorum quoad naves armatas hostium cum prædis intrantes adjicitur, ne liceat earum magistris prædam captam in neutrali portu alienare, ultra tempus necessarium ibi commorari, aut copiosiores comædum emere, quam quo opus habuerint, usque dum ad proxime adjacentem portum ejus principis, à quo Commissiones impetrarint, appellerent. *d)* Qua quidem stipulatione impedi-

beant accessum in portus, stationes &c. — His tamen conditionibus. 1) Ut 5. vel 6. navium numerum classis non excedat, quam absque indicio prius facto in portus foederati deducere integrum erit, 2) ut absque interlabente mora — navium Præfectus salvi Conductus sui litteras exhibeat — causas adventus notas faciat, simulque aperiat in quem finem & quanto tempore in portu & statione permanere constitutum habeat, 3) ut non justo propius naves ad ipsa castella vel munimenta appellent, 4) ut non ultra 40. simul — nautæ sociique navales in terram descendant, 5) ut nemini ne hostibus quidem damnum inferant, mercatoriis imprimis navibus quibuscunque exitum vel ingressum prohibeant aut difficilem faciant; 6) ut inde tanquam ex statione sua non egrediantur redeantque infestandæ cujusque gentis navigationi, &c., Add. Tr. Com. int. Angl. & Bat. 1667. art. 16.

a) Quo casu ad certum numerum non restringitur adeundi licentia. Sic Ex. gr. foed. Comm. int. Angl. & Dan. 1670. disponit: art. 3°. *Si par violence de la tempête ou par quelque autre urgente nécessité ils sont contraints de relâcher dans un port en ce cas les Navires ne seront pas restraints à un certain nombre, quoiqu'ils n'ayent fait savoir leur venue auparavant. ,,*

b) Foed. all. int. Angl. & Dan. art. 30. Gall. & Lusit. 1713. art. 7. Hispan. & Lusit. 1715. art. 19. aliaque plura.

c) Tr. com. int. Angl. & Hisp. 1667. art. 16. Angl. & Bat. 1667. art. 34.

d) Int. Angl. & Bat. 1667. Art. 21. Angl. & Gall. 1713. Art. 15. Hisp.

pedire student paciscentes, quominus excursores abutantur refugio in tali portu ipsis patente, ibique contra leges neutralitatis tanquam in statione subsistentes, majori inde facilitate excurrere & prædam facere queant. *a)*

§. 25.

c. Jus comparandi ex eodem omnia ad bellum sustinendum necessaria.

1. Ea quæ primariò usui belli destinata sunt.

Quodsi ex primo obligationum imperantis medii principio de litibus intuitu mutui neutralium & belligerantium commercii inter gentes agitatæ sententiam feras, parum, uti credo, hæsitabis, mediorum causam amplecti, eorumque imperanti jus concedere, nulla inter merces communes & vetitas distinctione facta commercium civium suorum cum belligerantibus permittendi & plenam ejusdem libertatem tuendi; dummodo merces, quas uni belligerantium in suo territorio acquirere, vel subditis in ejus territorium exportare permittit, nec in alterum alienare sine justa causa *b)* prohibeat. Nulla enim ratio adest, cur ægre ferre possint belligerantes, quod medius princeps juri suo per-

Hispan. & Batav. 1714. Art. 21. Gall. & Colon. foed. Amer. 1778. art. 17. Cf. Nouveau Manifeste de la France contre l'Angleterre.

a) Hæc fuit causa cur Galli & Hisp. A. 1762. à Lusitanis exigèrent ut navibus Anglicis omnem plane introitum in suos portus denegarent. *N. Staatskanz.* T. VIII. 165. 178.

b) Veluti si in anteriori pacto invaso promississet se nonnisi ipsi, minime vero aggressori res ad bellum necessarias subditos vendere jussurum esse. Exempla sunt in Tr. com. int. Suec. & Bat. de 1679. Art 30. Gall. & Batav. 1713. Art. 34. Idem dicendum de eo casu, quo uni certam mercium quantitatem in territorio suo emere permiserat, postea vero cum idem ab altero peteretur, ob propriam indigentiam id denegandum putavit.

impedimenta transportationi obmovenda, præter periculum bona amittendi poenis adhuc coerceantur transgressores, nec consuetus foederum, de hoc objecto caventium, tenor, nec consuetudo gentium *a)* exigit, & nisi speciatim de eo forte fuerit con-

rales conquereretur, Batavos animo vendendi exportare in Galliam res ad gerendum bellum necessarias idque per terram, ne periculum eas amittendi incurrant; statim plures illuc destinatas quantitates Ordines custodia publica attinebant. *Journ. Encyl.* VII. 1. p. 151. & 2. p. 154. Graviter vero ex altera parte conquestus est de hac detentione Galliæ legatus, & cum bona ad Regem suum pertineant, eorum relaxationem exegit. *Kriegskanzl.* ad Am. 1759. T. III. 864. Cf. quoque novissima Aulæ Londinensis contra Gallos gravamina exposita in *Memoire justificatif de la Cour de Londres pour servir de Réponse à l'Exposé de la Cour de France*, ubi inter alia: „La conduite des Negocians françois, qui faisoient passer en Amérique non seulement les Marchandises utiles & nécessaires mais encore le salpêtre, la Poudre à Canon, les Munitions de guerre les Armes l'Artillerie annonçoit hautement, qu'ils étoient assurés non seulement de l'impunité mais de la Protection même & de la faveur des Ministres de la Cour de Versailles. — Les indices de ces faits ne pouvoient être considérés que comme une infraction manifeste de la foi des Traités — & la diligence de l'Ambassadeur du Roi à communiquer à la Cour de Versailles ses plaintes & ses preuves ne lui laissait pas même la ressource honteuse & humiliante de paroître ignorer ce qui se passoit & se répétoit continuellement au cœur de ses Etats: Il indiquoit les noms le nombre & la qualité des Vaisseaux, que les Agents du Commerce de l'Amérique faisoient équiper dans les Ports de la France, pour porter aux Rebelles des Armes des Munitions de guerre &c. Les dates, les lieux les personnes étoient toujours désignés avec précision, qui offroit aux Ministres de S. M. Chret. les plus grandes facilités pour s'assurer de la vérité de ces rapports, & pour arrêter pendant qu'il en étoit tems les progrès de ces Armemens illicites.“ Nouvelles extraordinaires de divers Endroits de Leide suppl. nr. 89.

a) Probant hoc inter alia etiam interdicta à principibus mediis promul-

conventum *a)* aut tam insignia sint, quæ ex prohibito tali commercio alterutra pars percepit commoda, ut ipse eam fovere videatur, nisi pœnales sanctiones promulgando adversæ partis gravamina tollere studeat *b)*, non peccat, qui intra dictos limites subsistit princeps medius *c)*. Ceterum, quoniam jus, illicitum

F 3

citum

mulgata, quæ magis monendi quam imperandi consilium produnt. Sic in novissimo Regis Sueciæ edicto in fine legitur: „*Le tout afin qu'ils puissent jouir de nôtre protection & réclamer l'appui de nos Ministres Agens ou Consuls dans les Pays étrangers.*“ *Mercure*. T. 186. nr. 5. 590. nulla plane adjecta inobedientiæ pœna.

- a)* In Tr. neutr. int. Magn. Hetrur. Ducem & Reges Galliæ atque Angliæ de 1757. Art. 6. Add. Dum. V. 2. 626.
- b)* Hoc fundamento inprimis Suecorum contra Batavos gravamina nitabantur, quorum commercium illicitum cum Russis Petro I. remedia suppeditabat, initio hujus seculi ingentem in Mare Balticum contra Suecos classem emittendi. Hinc Ordines generales Caroli XII. querelas remoturi, non poterant non omne ejusmodi commercium subditis sub pœna 2000 Thalerorum interdicere. LAMB. I. 267. II. 763. VIII. 822.
- c)* Quæ de negotiandi libertate, belli tempore restricta, hætenus dicta sunt, æque valent de eo, quod in terra agitur ac maritimo commercio. Patet hoc 1. ex paritate rationis; 2. ex fœderibus, quippe quæ nullam faciunt distinctionem inter terrestre & maritimum commercium; 3. ex ipsis exemplis. Cf. not. b. p. 43. LAMB. T. IV. 177. *Rec. hist.* IX. 498. Quilibet tamen videt rariores esse casus, in quibus illicita ejusmodi negotiatio potest turbari, quoniam plerumque fugit adversæ partis notitiam, præterea belligerantes merces transportandas intercipere in alieno territorio nec possint tam facile quam in mari libero, nec si vel possent, licebit ibi actum exercere hostilem. Tum tamen sine dubio jus belligerantium merces ejusmodi transgressori eripiendi vim suam exereret, cum talia bona vel in proprio ipsorum vel in hostili territorio deprehenduntur, in quæ animo ea hostibus vendendi ab amicis mercatoribus transmissa fuerunt.

citum cum hostibus commercium cohibendi, proprie in cives mediæ gentis exercetur, nec res agitur inter imperantes, nisi vel medius in tuendis vel belligerantes in restringendis commerciis justos limites egrediantur; infra pluribus de hoc objecto differemus, ubi jura belligerantium in bona civium gentis pacatæ enumerabimus.

§. 26.

2. Quæ mediate ei inserviunt.

Præter ea vero, quæ ad arma inferenda instruendumque militem qua talem directo requiruntur, innumera adhuc sunt, quibus mediate ad bellum gerendum indiget exercitus. Huc referri præprimis merentur omnia sub commeatu comprehensa, aliaque ad sustentationem & expeditionem militis necessaria, quæ quidem pro lubitu præstari belligerantibus aut denegari possunt à media gente. Non tamen nisi ex salutis publicæ, propriæque inprimis indigentiae rationibus, ab æqualitate perfecta in unius favorem alteriusque odium ei recedendum. *a)* Ceteroquin liberum plane est ejusmodi bonorum commercium, & à medio imperante pleno jure contra quemvis turbatorem defenditur, nisi quod in eo unico casu haud illicitum existiment belligerantes, talia bona & inprimis commeatum indistincte etiam mediis auferre, si circumstantiæ loci nullum dubium relinquunt, quin exercitui hostili recta via subvehantur. *b)* Multo minus ita-

a) Tale quid contra Electorem Colonensem A. 1760. conquestus est Elector Brunsvicensis, qui eodem tempore, quo omnis generis commeatum Gallis comparandum curavit, alienationem atque exportationem ejusdem in Electoris odium subditis interdixerat. *N. Staatskanz.* T. V. p. 160. sq. Gravamina Suecorum contra Ducem Megapolit- ex eodem fundamento deducta vid. *Staatskanz.* T. XXI. 431.

b) MOSER l. c. Lib. IV. c. 2. §. 100-102.

itaque æquo animo feretur, quod hosti in amico territorio liceat commeatum horreis recondere, & ad futuros asservare usus. Cum enim sine talibus exercituum penariis nil sine summo periculo moliri queant belligerantes, adeoque præcipua expeditionum militarium pars ad eripienda vel destruenda ea tendat, nemo negabit, principem medium. qui ejusmodi penaria in suis ditionibus instrui permittit, iisque plenam securitatem præstare voluerit, sua violare officia *a)*, quovis certe casu alteri debellato ex jure conservationis sui ipsius facultatem competere, quæcunque necessaria adhibendi remedia ad auferendam hosti hanc commeatus copiam, sine qua omnes ejus conatus aut vani forent, aut tamen maxime periculosi. *b)*.

§. 27.

Modis hætenus adductis inæquali jurium concessione fines neutralitatis transgrediendi, plures adhuc addi possent, quibus tamen, cum ex analogia facile dijudicentur, prætermisiss *c)*, ad alia transimus.

§. 28.

a) *N. Staatskanz.* ibid. T. V. p. 160. Add. Tr. de neutr. entre la France & le Duc de Brunsvic. 1675. Art. 2. *Dum.* VII. 1. 312.

b) Hæc fuit causa, cur A. 1741. inter condiciones neutralitatis a Rege Borussiae stipulata fuerit urbs Uratislavia, ne intra moenia commeatus recondere. *Staatskanz.* T. LXXX. p. 175.

c) Singularem speciem præbet Declaratio Caroli VI. de A. 1708. bullæ Pontificis Romani excommunicatorie opposita, ubi queritur Imperator, Pontificem in concedendo hostibus ipsius indulto, tributa ordini ecclesiastico imponendi perquam facilem fuisse, nec e contrario se unquam idem ab ipso impetrare potuisse. *LAMB.* T. V. 84.

§. 28.

3. *Quoad exercitium jurium vi neutralitatis ei competentium.*

Quodsi gens media omnes de quibus hactenus locuti sumus officii sui partes explevit, si neque jura unius armis quæsitâ negligere affectavit aut infringere, neque alterum præstationibus quibuscunque in bello gerendo adjuvare studuit ac fortiozem reddere, alia adhuc superest obligationum ei incumbentium classis, jura nimirum tuendi, quibus vi pacis cum utroque belligerantium intercedentis gaudet, adeoque sine illata læsione ab alterutro eorum non potest privari. Nulli quidem populo de regula licet alii liberæ genti leges circa negligenda vindicandave jura sua scribere. At simulac bello exorto imperans hac libertate fretus in fraudem alterutrius disceptantium & ex injusto partium favore jura sua negligit, & sive civium sive exterorum in ipsius territorio versantium personis bonisque debitam securitatem, aut, ubi ea ab alterutro belligerantium læsa jam fuit, competentem satisfactionem præstandam non curet, eandem in simili casu ab altero strenue exacturus; justâ omnino sunt quæ à posteriori de violata neutralitate moventur gravamina. Nec quicquam refert, utrum jure gentium communi an singulari conventionione cum belligerantibus jura mediorum fundentur, utrum immediate ex eorum neglectu damnum percipiat belligerans, an vero per indirectum id ei eveniat *a)* in quovis enim casu cessant non

a) Nemo ignorat litem novissime inter Galliæ regem & ordines Belgii generales agitatam, de obligatione navibus Batavorum mercatoriis, ad Galliæ portus tendentibus præsidia dandi ad tuendas eas contra Anglorum attentata, qui neglecto Art. 4. Tr. mar. de A. 1674. inter Anglos Batavosque initi tenore, omnia navigia, quæ rebus ad construendam classem necessariis onusta Gallorum portus petebant, in Angliam vehi, ibique Magistros

non solum eædem partis læsæ in pacatos obligationes, quæ in ip-
sius damnum ab adversariis violatæ fuerunt, cum patienter fer-
re teneatur medius princeps, quod iisdem officiis, quorum vio-
lationem ab una parte æquo pertulit animo, altera se quoque so-
lutam existimet; a) Verum pluribus adhuc remediis gens pacata
coërcetur, quamprimum constat, eam non ex impotentia sed
partium potius favore vim injustam propulsare noluisse b); ita,
ut, cum in specie ob suspectam ejusmodi indolentiam alterutri
bellantium intra territorium pacatum, ubi ei inviolabile asylum
patere debuisset, damnum fuerit illatum & imperans ejusdem
debi-

gistros onus vendere adigebant. In Memoriali de hac caussa
à legato Gallico Ordinibus oblato legitur: *Le Roi — se flatte,
que L. H. P. s'expliqueront d'une maniere précise sur les cara-
ctères d'une parfaite neutralité. — Il s'attend, qu'elles con-
serveront au Pavillon des Provinces unies toute la liber-
té qui lui appartient comme une suite de leur Independance;
& à leur commerce toute l'intégrité, que le droit des Gens lui
assure, & que les Traités lui confirment. Mais cette liberté de-
viendrait illusoire & cette intégrité seroit altérée si L. H. P. —
consentoient à priver leurs sujets des Convois — qu'ils recla-
ment. Une resolution, dont l'effet les frustrerait d'une prote-
ction aussi legitime — seroit regardée dans les circonstances
présentes comme un Acte de partialité, dérogame aux principes
d'une absolue neutralité.*“

a) Vid. LAMBERT. Tom. IV. 666. II. 613. *Staatskanz.* T.
LXXXVI. p. 173. Hæc etiam caussa est, cur belligerantes
expressis sæpe verbis in pactis neutralitatis adjiciant, se nonni-
tum promissis staturos esse, cum adversarii intra eosdem ami-
citæ in pacatum limites se contenturi sint.

b) Sic, cum in caussa, de qua not. a. p. 48. locuti sumus, Regi Galliæ à
Batavis non satisfieret, ab eorum navibus mercatoriis in quovis
portu vectigal exigendum decrevit, cujus immunitate antea
fructi erant.

debitam illius reparationem præstandam non curet, justam inde belli inferendi, eamque ab ipso medio impetrandi causam desumi posse existimetur. a.)

§. 29.

Jura quæ nituntur obligationibus

II. *Singulorum civium.*

Altera species jurium quæ belligerantibus in pacatos competunt, in singulos mediæ gentis cives exercentur, quatenus privata autoritate hostium partes sequuntur, aut alioquin in nexu cum iisdem illicito deprehenduntur. In tali enim casu res
solum

-
- a) Declarationi belli Lusitaniæ Regi à Gallis A. 1762. indicti de captura navium quarundam Gallicarum in Lusitaniæ portu facta, verba inferebantur sequentia: „*Personne n'ignore l'entreprise injuste & violente exécutée par les Anglois 1759. contre quelques Vaisseaux du Roi sous le canon des Forts Portugais de Lagos. Sa Maj. fit demander au Roi très fidele, de lui procurer la restitution de ces Vaisseaux, mais les Ministres de ce Prince au mépris de ce qu'ils devoient aux loix de la mer — n'ont jamais répondu aux réquisitions réitérées de l' Ambassadeur du Roi sur ce sujet, que par des propos vagues & avec un air d'indifference, qui tenait de la dérision. — Quelqu' autorisé que le Roi fut à marquer alors son ressentiment sur ces griefs & plusieurs autres plaintes, il se contenta de rappeler son Ambassadeur.*“ *Staatskanzl. T. VIII. 215.* In Scriptis vero ante bellum à Galliæ Hispaniæque legatis Regi Lusitaniæ exhibitis de eodem objecto legitur:— „*Cette offense suffirait seule pour que S. M. très fidelle declara legitiment la guerre à Sa Maj. Brittanique, si Elle ne lui en a point fait une satisfaction convenable, & si cette satisfaction a été faite comme S. M. très fidele n'en a fait ressentir les effets au Roi très Chrétien, c'est un motif suffisant pour S. M. T. C. de declarer la guerre au Roi de Portugal.*“ *Staatskanzl. ibid. p. 178.*

solum inter eos & belligerantes agitur, nec imperans medius se illorum liti immiscet, aut implicari potest, quippe qui vel impedire nequit, quominus se incio ac invito belligerantes à subditis adjuventur vel impedire id non obligatur; dummodo ipse bona fide se gerat, nec protegendo cives, qui ob nexum cum alterutrius hostibus colligatum se protectione ipsius indignos reddiderunt, legitimum juris belli exercitium turbet. Hic itaque definiendum est, quibus in casibus jus belli contra cives mediæ gentis licite exerceatur, ita, ut imperans eorum non sine injuria intervenire, eosque contra belligerantes tueri possit. Vix tamen monendum puto, jura belligerantium in his casibus ex longe alio principio dijudicanda esse, quam ex eo, quod normam constituit jurium in medium imperantem, cum nulla plane ratio hic habeatur æqualitatis inter partes servandæ, nulla animi adjuvandi, qui sc. in plerisque casibus deficit: sed ex sola conjunctione cum hostibus, & ex ipso actu illis proficuo, jus belli in eos nascatur.

§. 30.

Et afficiunt A. eorum personas.

Duplex vero ejusdem objectum est pro diversitate modi affigendi; aut enim ipsas civium personas, servitiis hostium militaribus addictas aut eorum tantummodo bona afficit.

Quod prius attinet, haud quisquam dubitabit, quin liceat omnibus, qui adversarii nostri castra secuti, arma nobis hostilia intulerunt, par pari referre, & in amicæ æque ac inimicæ gentis cives quævis justa & ad defensionem nostram necessaria belli remedia adhibere. Nulla hic valet personæ sanctitas à dignitate petita, & princeps qui intuitu terrarum suarum se plane non bello immiscet, ipse vero militis personam in hostium copiis susti-

net *a)* uti & amicæ gentis legatus, tale quid agens *b)* iisdem certaminum bellicque fati obnoxius est, quibus alius quicumque miles. Ubi tamen inter imperantem medium & gentem, contra quam servitia præstat illius subditus nil speciatim conventum est de prohibenda mutuo tali militia & pœna in transgressores statuenda, quod interdum fieri solet *c)*, nec durius haberi potest, ille,

a) Alia quæstio est, utrum in tali casu terræ ipsius imperio subiectæ pro hostilibus haberi queant, an vero salva iis maneant medii status commoda. Exempla in utramque partem prostant. Sic Carolus XII. Rex Suecorum A. 1701. Ducem Curlandiæ, quoniam militari munere in exercitu Regis Augusti fungebatur, Ducatu suo expulit, eoque potitus est. SCHMAUSS *Einleitung zur Staatswissenschaft* T. II. p. 263. In eo vero, quod 1745. in Saxonia exarserat bello, exemplum principis apparuit, cujus terræ omnibus pacis fructibus gaudebant, licet ipse præesset exercitui hostili. GONNE in *Comment. de jure neutr. stat. imp.* §. 17. cujus opinio hoc exemplo confirmata magis consentanea videtur justitiæ moribusque nostri seculi.

b) Sin quoque sanctitatem legati indistincte tam ab ea gente, ad quam missus est, quam à tertia agnitam esse assumas; absurdum tamen foret, eam latius extendere velle, ac ipsis principum personis competit; adeoque & legatus statim suo jure cadit & definit esse inviolabilis, qui vim nobis intentat, ad quam repellendam nostra conservatio nos adigit. Hinc Rufforum Imperatrix captivum retinebat A. 1734. Galliæ regis apud Stanislaum legatum Marchisium de Monti, in expugnata urbe Gedano captum, quo se cum Rege Stanislao receperat, multumque ibidem sua opera contulerat ad strenuam atque diuturnam urbis contra Russos atque Saxones defensionem. Cumque omnes Europæ aulæ Galliæ regis querelis personarent, jus gentium hoc attentato summopere violatum fuisse, plures etiam principes in legati favorem intercederent, causas detentionis exposuit ejusque justitiam vindicavit Imperatrix. Vid. *Recueil histor.* T. IX. 464. sqq.

c) Inprimis intuitu commissionum quæ paciscentium subditis ab alterutro

ille, ac ceteri captivi, quos in suam potestatem redegit belligerans, nec propterea bonis ejus in pacato territorio sitis damnum inferri.

De personis neutralibus, quæ non animo servitiis hostium militaribus se addicendi, sed ex aliis causis commercii ex. c. vel rei domesticæ gratia &c. in hostile territorium se contulerunt, ibique ab adversa parte deprehenduntur, nihil est quod dicam, cum ex modo hodierno bellandi, & contra cives inermes ipsius reipublicæ hostilis procedendi, facile colligi queat, quid de illis sit statuendum.

§. 31.

B. Eorum bona.

a. In hostico deprehensa.

α. Immobilia.

Sicuti jus belli in personas civium gentis mediæ exerceri nequit, nisi se servitiis hostium addixerint, ita nec eorum bona illi obnoxia sunt, nisi quatenus 1. revera hostilibus annumerentur aut 2. in favorem hostium de iisdem disponere velint neutrales. Quod priorem numerum attinet, nemo inficias iverit, omnia

G 3

utrius hoste dari possent, ad prædam in mari faciendam. Sic, Tr. Com. int. Hisp. & Bat. 1713. art. 5. „*Les sujets du Roi ne pourront prendre aucunes Commissions pour des armemens particuliers ou lettres de Repressailles ni aller en course avec elles sous peine d'être poursuivis & châtiés comme des Pirates*— SCHM. 1470. Similia de ejusmodi excursionibus subditorum tertii principis, omnia commerciorum foedera inter Europæas gentes faciunt. Vid. SCHMAUSS. p. 1338. 1470. 982. 906. 962. 1030. 2010. Dumont. VII. 1. 36. VII. 2. 143 Suite du Suppl. aux Preuves des Interêts presens, p. 116. Rec. hist. T. XIV. 465.

omnia bona immobilia in territorio inimici sita, hostilibus accensenda esse, quippe quæ qualemunque eorum possessorem, licet alibi domicilium habeat, civem forenssem faciunt, & ad omnia onera & tributa realia imperanti à subditis præstanda obstringunt. Hinc non injuste agit belligerans, qui ejusmodi bona, licet ad cives mediæ gentis pertinentia, mitius haud tractat, ac ipsas subditorum hostis sui possessiones. Usu tamen humano & moderato, qui nostro ævo in bellis gerendis observatur, introductum fuit, ut fundi atque ædificia exterorum sic dictis salvis guardiis, contra actus hostiles, quibus reliqua gentis inimicæ bona obnoxia sunt, muniantur. *a)*

§. 32.

β. *Mobilia.*

Plane vero aliud dicendum de bonis mediorum mobilibus, in hostili territorio deprehensis, quippe quæ belligerantes intacta relinquere obligantur. Non enim natura ejusmodi bonorum ex loco deprehensionis æstimatur, sed possessoris qualitatem ea induunt, adeoque prouti ille vel amicus vel inimicus apparet, bona quoque illius aut salva manent aut prædæ cedunt. *b)* Unicus casus excipiendus est, quando scil. res inventæ ejus naturæ sunt, ut nonnisi
usui

a) Vattel L. III. C. 5. §. 76. MAILLARDIERE Précis du Droit des Gens, p. 211.

b) Ex hoc principio Galli egerunt A. 1758. cum occupato Episcopatu Osnabrugensi ingentem pecuniæ summam interciperent, eaque à Batavis mercatoribus vindicaretur. Cum enim gravis de proprietate & destinatione ejus orta fuisset suspicio, deponebatur sub promissio eam restituendi, si dominium à mercatoribus probatum fuisset. *Kriegskanzl.* ad A. 1757. T. IV. 793. ad A. 1758. T. I. 87. quo facto postea pecunia fuit restituta. *ibid.* T. II. 46.

usui exercitus hostilis inservire possint: etenim hæ ex generali principio prohibetæ in hostes mercium ejusmodi alienationis confiscantur. Quod idem accidit ex communi gentium Europæarum consuetudine rebus amicorum, hostium navibus impositis, quæ tamen ex paritate rationis eadem qua bona in hostili territorio deprehensa libertate frui deberent. Non solum enim antiquitus plerumque confiscationi obnoxie erant ejusmodi merces *a)* sed &, cum in opinionum dissensu sæpius lites orirentur *b)* tam ad evitandas mercatorum in abscondendis bonis hostilibus fallacias, difficilisque separationis ambages, quam ad destruendum quoque commercium hostium quod vocant œconomicum cum exteris, in omnibus maritimarum gentium fœderibus commerciorum convenit, ut indistincte quævis res navi hostili impositæ in prædam cederent. *c)* Ne vero paciscentium subditi qui ex ignorantia belli exorti navibus alterutrius belligerantium ad vehendas merces utuntur, in casu deprehensionis innocentes damno afficiantur, in plerisque determinatur tempus à denunciatione belli computandum & pro distantia locorum, ubi navis onerata fuit, diversum, cujus ante effluxum merces amicorum in navigiis hostium inventæ confiscari nequeunt, fed

a) RYMER. Acta, fœdera &c. Tom. XVI. p. 204. *Dum.* V. 2. 627. GROTIUS, ipse tamen dissentiens III. 6. §. 6. & n. 1. ubi citantur Consulat. maris c. 273. Et variæ regum Galliæ atque Lusitaniæ Ordinationes, de A. 1543. 1584.

b) RYMER, Tom. XX. p. 67,

c) Tr. mar. int. Angl. & Bat. 1674. Art. 8. Int. Suec. & Bat. 1679. Art. 22. In er Angl. & Gall. 1713. Art. 27. Gall. & Urb. Hanseat. 1716. Art. 24-28. Hisp. & Bat. 1650. Art. 13. Gall. & Hisp. 1659. Art. 19. Gall. & Dan. 1662. Art. 27. aliaque. Add. Edicta Batavorum 1705. Art. 13. *Lamb. T.* XIV. 20. & Suecor. de 1715.

sed sine mora restituendæ sunt proprietario *a*), dummodo eas merces, quæ vetitis accensentur postea in portum hostilem transvehere cesseret, quem in finem vel liberum est captori eas emere, vel magister navis documentum litteris conceptum & fide dignum exhibere obstringitur, se eas in amico territorio vendidisse. *b*)

§. 33.

b. Ad negotiationem in favorem hostium exercendam adhibita, quod fit:

α. Directo cum illis commercio.

Alter bona civium mediæ gentis invadendi titulus ab animo petitur, ea in favorem hostium alienandi (§. 31.) ita, ut quicumque vel partium studio vel lucri capiendi illecebris inductus hostes rebus, ad inferendum sustinendumve bellum necessariis, instruere, aliave ratione illicita in unius utilitatem & alterius fraudem de bonis disponere velit, indignum se reddat protectione sui imperantis, & si à læso deprehendatur, pœnam incurrat amissionis mercium, jam dudum pactis & consuetudine introductam.

Modus

a) Cf. Articuli foederum not. ant. citati. Termini intra quos imponere merces licet excepta differentia 8. vel 14. dierum ad 6. septimanas post denunciationem belli à Terra nova in Norwegia, usque ad loca ubi fretum Britannicum Oceanum tangit, inde ad promontorium St. Vincentii ad 2. menses, ad 10. septimanas in mari mediterraneo, in quavis vero alia orbis regione ad 8. menses restringuntur. MABLY, Droit public. T. II. 463.

b) Tr. Comm. int. Gall. & Urb. Hanf. 1716. cit. Art. 28. MABLY, ibid. 464.

Modus vero de bonis in hostium favorem disponendi primarius est, cum directo & immediate ad territorium alterutrius belligerantium commercium agitur & quidem ad ea loca, quæ aperta sunt hominumque accessui patent.

§. 34.

I. *Ad loca aperta, cujus*

α. Libertas vindicatur.

Cuique artis regnandi & rerum gestarum non plane ignaro exploratum sit necesse est, eximia esse, quæ ex amplo atque illimitato cum exteris gentibus commercio incrementa capiat civitas, quippe quod cum privatorum opibus florem & potentiam rei publicæ insigniter auget. Hinc facile sibi quisque persuadebit, nullum principem de propria atque civium salute promovenda sollicitum, æquo animo laturum, quod sub prætextu belli inter alios gesti subditis ab alterutro belligerantium, cum quo pax ei atque amicitia intercedit, emendi vendendique libertate cum illius hostibus interdicatur. Cum enim salva ei maneant jura pacis in utrumque belligerantium, dum nulli partium se addixerit, salva etiam sunt ea, quæ exercet in vindicanda commercii civici libertate, quippe quæ præcipuus est pacis amicitiaque fructus; adeo, ut non tantum integrum ei sit in tali casu, sed potius ex salutis publicæ rationibus obligetur, bona subditorum contra quamvis vim injustam tueri. Nec sane video, quo titulo uti possit belligerans, qui omne cum hostibus suis commercium prohibere, eaque ratione multa hominum amicorum millia, si non omni vitæ sustentatione privare, certe impedire conatur, quominus de terrarum atque industriæ suæ fructibus disponant, prouti convenientissimum id sibi judicaverint. Frustra sine dubio jus belli in subsidium vocaverit, ad
H
justi-

justificandum arbitrarium ejusmodi procedendi modum, jus vero conservationis sui ipsius, vi cujus hostes remediis nocendi privantur, nonnisi tum vim suam in medios exerit, cum ex ipsa rerum alienandarum qualitate patet, eas in perniciem nostram adhibitum iri. Hæc certe principia, quicquid dicant juris gentium universalis Doctores, mire in hoc objecto dissentientes, omnes Europæ populi una voce profitentur, quorum communis salus exigit, secura & libera esse mutua commercia, nec quovis exorto bello arbitraria alterutrius partis voluntate turbari.

§. 35.

Negari quidem non potest, post innumeras demum remotiori ævo agitatae lites *a)*, altera tandem superioris seculi dimidia, qua securitati & amplificationi commerciorum fœderibus prospici consuevit, ab universis agnitam atque introductam fuisse hanc opinionem. Ab hoc inde tempore plenam sibi invicem in omnibus, quæ de hoc objecto agunt pactorum articulis, commercii libertatem stipulatæ sunt gentes maritimæ, ita, ut non tantum subditis liceret quascunque merces ex unius belligerantium territorio sine alterius invidia exportare, sed etiam omnes innoxias mercium species in illud importare, *b)* licet eas

a) De quibus vid. GROTIUS, Lib. III. C. I. §. 5. not. 6. GROENING, de Navigatione libera C. VI. SELDENUS, de mari clauso. L. II. C. 27. p. 501. SCHMID de neutralium obligatione & captura navium neutralium. §. 2. SCHMID, de Jure commerciorum tertii. §. 7. sqq. BOECLER, Quies in turbis, p. 159.

b) *Tr. mar. int. Angl. & Bat. 1674. art. I. „Omnibus & singulis subditis — licitum esto cum omnimoda libertate & securitate navigare negotiari & mercaturam quamlibet facere in omnibus regnis*

eas ex loco hostili in alium æque hostilem transveherent. a)

§. 36.

Exempla quædam in contrarium.

Hanc quoque libertatem nunquam non strenue sibi vindicarunt mediæ gentes, simulac sub quocunque prætextu ab alterutro belligerantium infringi voluerit. Hinc, cum ao. 1689. Angli Batavique consilium cepissent, omnes naves Galliæ por-

H 2

tus

regnis regionibus & statibus, quibuscum pax amicitia aut neutralitas cum — rege aut ordinibus subsistit — ita, ut nec vi militum armata nec navibus bellicis — occasione vel prætextu hostilitatis vel discordiæ quæ inter Ordines generales (dictumve regem) & populos quoscunque pacem cum memoratis Ordinibus — colentes jam flagrat aut in posterum exarserit in Navigationibus, aut Commerciis suis ullatenus impediuntur aut molestia aliqua afficiuntur. Art. 2. Neque illa navigandi libertas occasione vel causa ullius belli infringetur in ullis mercimoniorum generibus sed ad omnes merces, quæ in Pace subvehuntur se extendet. — „ Eadem invenies in aliis fœderibus. Vid. SCHMAUSS 573. 632. 688. 757. 771. 913. 976. 1343. 1408. 1617. 2000. Dumont, VII. I. 134. Suppl. T. III. 2. 496. Recueil histor. XIV. 463.

- a) Vid. Declaration, qui sert à expliquer certains articles de Traités de marine conclus 1667. & 1674. entre la Grande Bretagne & les Provinces unies, faite 1675. „ Nous déclarons — que les Navires — appartenans aux sujets de l'une ou l'autre partie peuvent non seulement passer et trafiquer d'un Port — neutre dans une place ennemie de l'autre, ou d'une place ennemie dans une place neutre, mais aussi d'un Port ou Place ennemie dans un Port ou Place ennemie de l'autre. — Idem invenies in Declar. fœd. Com. A. 1650. int. Hisp. & Bat. initi de A. 1676. Art. 1. 2. In fœder. Gallor. cum Angl. 1713. Art.

tus adituras confiscandi, idque contra plura Suecorum Danorumque navigia executi essent non solum illico conquesti de eo sunt Scandinaviæ reges, sed etiam, cum eorum postulatis non deferretur, ao. 1690. & 1693. convenerunt, se, nisi iusta de damnis datis satisfactio præstaretur, omnibus Anglorum atque Batavorum navibus, usque ad summam damni illati potituros, & si hoc indigne feratur, adeo, ut non tantum illi insisterent priori consilio, sed majores adhuc injurias in aliquem foederatorum exercerent, se junctis viribus vim vi repulsuros, & mutuo sibi contra perturbatores auxilio adfuturos *a*). Fœdus effectum habuit, destiterunt à consilio Angli Batavique, & ab his singulari conventionem Suecis de damnis datis fuit satisfactum. *b*) Nec felicior fuit successus edicti initio hujus seculi à Carolo XII. promulgati, quod omne mediorum commercium ad portus Suecorum à Russis occupatos prohibitum declarabat *c*). Insurrexerunt enim pleræque gentes maritimæ, in mare Balticum navigantes, *d*) & cum, neglectis earum gravaminibus,

Rex

17. Cum Bat. 1739. Art. 14. Cum fœd. Amer. provinc. 1778. Art. 23. aliaque. Non tamen extra omne dubium posita est libertas merces ex loco hostili in alium æque hostilem transvehendi, licet enim in dictis fœderibus eam expressis verbis stipulentur paciscentes, licet in Edicto A. 1744. à Gallis edito Art. 14. Danis Suecis & Hanseaticis urbibus ea concedatur, ipsa tamen hæc specialis exceptio de regula vi edicti observanda & tenor Declarationum supr. all. de lite circa hanc libertatem exorta testantur. Vid. etiam exempla contrarii in LAMB. T. III. 675. 676. *Dum*. VII. 2. 295.

a) Articulos fœderis vid. ap. *Dum*. VII. 2. 325.

b) Quam refert, *Dum*. ib. p. 332.

c) *Lamb*. IX. 228. IV. 429.

d) Scripta à partibus ad Edicti impugnationem & defensionem publicata, ceteraque ad litem pertinentia invenias in *Lamb*. VI.

Rex Sueciæ constanter in suis principiis perseveraret, efficaciora remedia applicanda duxerunt rex Angliæ Ordinesque generales, quorum plurimum inter erat, libera esse in mari Baltico commercia; quem in finem non tantum subditis facultatem dederunt, qualemcunque injustum turbatorem vi repellendi a) & bona tanquam à prædonibus erepta à quocunque possessore vindicandi b), sed & classem in mare Balticum miserunt, subditorum navigationem protecturam, debitamque de illatis damnis satisfactionem sumturam. c) Tantum itaque abest, ut ex his exemplis impugnari possit jus mediorum commercia cum belligerantibus agendi, ut potius exinde manifesto confirmetur, & deficiente speciali titulo, pactis aut consuetudine agnito, in omni lite illorum libertas pro fundamento decisionis sit ponenda; ita ut non solum confiscari nequeant merces ad hostilem portum destinatae, se ne dato quidem pretio, nisi in casu necessitatis, invito domino auferri d), quoniam, ut alia taceam, plurimum interest mercatorum, ne tali coacta alienatione factæ speculationes frustrentur, mutuusque eorum nexus & proficua collusio tollatur.

H 3

§. 37.

301. 406. 451. 454. VII. 612. VIII. 326. fqq. 815. fqq. 827. IX. 219—250. Res eo devenit, ut tandem omne cum suis hostibus commercium illicitum declararet Carolus XII. quoniam idem sub prætextu retorsionis contra eum fecerant Russi Danique. *Lamb.* IX. 264. 620. sq. X. 100. XI. 10. fqq.

a) *LAMB.* VIII. 804. 815. 822.

b) *LAMB.* 823.

c) *LAMB.* T. IX, 251. sq. X, 120. fqq.

d) Probant id inprimis termini generales foederum huc pertinentium.
Vid. *supr.* § ant. n. b.

§. 37.

Libertas commercii litterarum.

In tanto commerciorum libertatis favore facile intelligitur, jus non competere belligerantibus, colloquium epistolare mediorum cum suis hostibus intervertendi, quoniam commercium inter gentes, cambiale præsertim, plenam illius libertatem requirit *a*). Num vero patienter ferre teneantur, litteras per suum ipsorum territorium ad hostes transmitti, quæstio est in utramque partem disceptata *b*). Potior vero videtur sententia eorum, qui affirmativam defendunt, ita tamen, ut litteras transmittendi venia sicut generatim omnia humanitatis officia ex justa causa denegari, vel eo usque restringi possit ne in ipsius concedentis fraudem tendat atque detrimentum *c*)

§. 38.

Adjiciuntur

b. limitationes circa transvectionem mercium vetitarum ad hostes quæ designantur I. in genere.

Quantuscunque vero pro libertate commercii favor militet, non tamen usque eo prævaluit, ut cujusque generis mercimonia

a) Hanc libertatem sibi disertis verbis stipulati sunt Sueci atque Batavi, A. 1679. Art. 22. „*Licetum sit subditis, — cum iis, qui utriusque vel alterius partis hostes sunt, commercium litterarum exercere.*“

b) Gravamina de commercii hujus interruptione à Danis Suecisque, contra Germanicum imperium A. 1703. mota refert LAMB. T. II. 324. Anglorum vero & Batav. contra Danos gravamina de A. 1709. & 1713. id. T. V. 443 VI. 281. VIII. 795.

c) Sic interruptum litterarum commercium Anglorum & Batav. cum Suecis rex Daniæ per regnum suum sub hac conditione restituit, ut

nia à pacatis ad hostes absque impedimento possint transportari; sed ex eorum numero quædam excepta sunt, quorum transvectio iusta ex causa prohibetur.

I. Belligerantibus, quibus omnino integrum est ex salutis publicæ rationibus rerum in suo territorio provenientium aut fabricatarum exportationem generatim interdicere, multo magis certis limitibus eam circumscribere, & si illarum acquisitione hostes fortiores fieri existimant, conditionem exteris emtoribus præscribere licitum est, ne ejusmodi merces in hostile territorium transferant a), sed earum alienationem in amicos factam sufficienter intra certum tempus commonstrent. b) Ubi tamen nulla ejusmodi speciatim constituta obligatione exteri arcentur, liberum iis est, omnis generis mercimonia, quæ ad proxime sequentia referri nequeunt, nulla habita ratione loci ubi comparata sunt belligerantibus vendere, cum in plerisque casibus id magis promovere quam impedire studeant, ex quorum territorio merces exportatæ fuerunt; quoniam deminuto aliàs emtorum extraneorum numero, necessario multæ quoque merces inemtæ jacerent, quarum venditio antea ingenti forsân civi-

ut Angliæ vel Ordinum legatus, quorum fidei res committeretur, nullas acciperent litteras mutuo sibi a Danis Suecisque scriptas. Vid. loca ant. not. alleg.

a) Hoc sibi præ aliis in pactis stipulati sunt Hispaniæ reges. Ex. gr. in *Pac. Pyren.* 1659. Art. 11. Int. Hisp. & Bat. 1650. Art. 4. cum Dom. Austr. 1725, Art. 7.

b) Sic in bello de successione in Hispan. gesto nonnisi tum Helvetiis permittebatur res usui belli inservientes in Germania comparare, cum testimonio magistratus loci, ubi degebant, probassent, eas in Galliam transportatum non iri. *Staatskanzley* X. 402-448. In *Tr. com. Hisp. cum Danis* 1641. Art. 10. 11. cum *urb. Hans.* 1648. Art. 10, similia occurrunt.

civium numero media victum necessarium comparandi vel opes jam acquisitas augendi, suppeditavit.

II. Altera vero, eaque majoris momenti limitatio commercii mediorum id genus rerum complectitur, quæ in foederibus, edictis, aliisque locis sub nomine mercium vetitarum (*Contrebandæ*) veniunt, & quæ civibus mediæ gentis hostibus eas transmissuris, ex lege ab omnibus Europæ populis agnita & quibuslibet commerciorum foederibus confirmata *a)* auferuntur atque confiscantur *b)*. Cum vero fundamentum distinctionis ejusmodi mercium ab innoxiiis atque liberis ex tali earum qualitate petatur, ex qua apparet, eas usui belli inservire, adeoque si acquirantur ab hostibus, eos in nostrum damnum illis ufuros esse; hæc vero regula adeo vaga sit atque indeterminata, ut sub illius specie potissimæ commerciorum mediæ gentis partes turbari possent, plerique atque potentissimi Europæ populi maritimam mercaturam exercentes id inter alia egerunt in pangendis commerciorum foederibus, ut speciatim designando bona sub vetitis comprehendenda, navigationem civium securam redderent. Si articulos horum foederum inter se conferas, invenies, esse quædam mercimonia, in quorum qualitate definienda omnes inter se conveniunt, quædam vero, de quibus haud ita sibi constant principia paciscentium. Illorum natura vel talis est, ut primo statim intuitu judicari aut certe præsumi possit, ea nonnisi in militum, qua talium usus conver-

sum

a) In quibusdam tamen huic quoque regulæ derogatum est. Sic Lusitani in foederibus de A. 1654. Art. 10. Anglis, & 1662. Art. 12. Batavis, iisdemque 1650. Art. 3. Hispani promiserunt se transvectioni mercium vetitarum ad hostes nulla impedimenta obmoturos esse,

b) Olim pretium ejusmodi mercium ablatarum quandoque accipiebat proprietarius. Vid. Edicta Gallor. de A. 1543. & 1585.

sum iri, vel ita ea comparata est, ut omnes & singuli cives iisdem æque ac milites indigeant. De his vero dubitari potest, utrum in gerendo bello, an in pace, præcipua sit eorum utilitas. Nobis utrumque genus ad pactorum normam exigere animus est, cum in dissensu eorum, qui nulla ejusmodi speciali conventionē obstricti magis arbitrario modo procedunt *a)* scire expediat, quodnam sibi jus præcipuæ Europæ gentes constituerint, & si vel ex ejus uniformitate observantiam generalem in quovis casu validam, deduci posse negetur, litibus tamen inter paciscentes exortis, ex eorum tenore ferri queat sententia.

§. 39.

2. *In specie*

† *remotive.*

In designandis vero mercium vetitarum speciebus ita versabimur, ut, quas in illarum numero computari nolunt foedera, præmittamus, eas postmodum enumeraturi, quæ vetitis accensentur. Licet enim mercium vetitarum designationi plerumque adjiciatur à paciscentibus, præter eas, quas speciatim jam denominaverint, ceterasque ejusdem qualitatis species se ullam aliam sub iisdem comprehendere nolle, eaque adjectio, licet non expressa sit, semper in exceptionibus subintelligi debeat, præterque tamen gentes, omnibus controversiis obviam ituræ, æque sollicitæ fuerunt in denominandis mercibus liberis, de quibus aut lites agitatæ jam fuerunt, aut in futurum enasci potuissent.

a) Cf. in hunc finem, ut convictus sis, Edicta belligerantium de hac re, apud LAMB. T. XIII. 435. RYMER, T. XVIII. 259. LAMB. T. IX. 248. 249. Dum. VII. 2. 217. VI. 2. 36. REAL Staatswissenschaft T. V. 593.

tuissent, ac in prohibitis. Sapiens hæc prudentia inter alia id effecit, ut in casibus litigiosis majori cum fiducia ex mente paciscentium decisio petatur, cum post institutam articulorum collationem faciliori opera colligi queat, quænam in distinguendis inter se mercibus principia secuti sint paciscentes. Nobis occasionem dedit regulas quasdam communes inde abstrahendi, quibus in conficienda hac foederum parte inhærere solent contra-hentes.

§. 40.

a. *Quatenus plane non destinatae sunt instruendo exercitui qua tali.*

Primus vero mercium liberarum character in eo ponitur, quod togati reipublicæ cives æque ac sagati iisdem indigeant, ita, ut nulla adsit ratio sufficiens, cur usui exercitus hostilis destinatae præsumantur. Hinc

1. Ex mercium vetitarum catalogo removentur, omnes, quibus neque ea, qua nunc sunt forma, neque post infecuturam illius mutationem, exercitus qua talis instruitur. Nulla hic distinctio obtinet inter res voluptarias, utiles atque necessarias, omnes æqualiter liberæ sunt, dummodo nunquam privative aut primario certe, usui militis infervire queant. Huc pertinent:

a. *Commeatus & cujusvis generis comestibilia*, quippe quæ communis hominum indigentia exposcit, adeoque licet iisdem æque ac instrumentis bellicis opus habeant milites immerito tamen in eorum numero computarentur, quæ primario ad adornandum exercitum requiruntur a). Ex eadem causa huc referuntur:

b. *Me-*

a) Unicum A. 1666. inter Suec. & Angl. initum foedus Art. 2. *commeatum* (*Provision de bouche*) uti quoque pecuniam, in mer-

b. *Metalla nobiliora*, & quæ ex illis conficitur *pecunia* tam *signata* quam *non signata*, pro cuius libera transmissione nova illa adhuc ratio militat, quod alias per indirectum omne cum belligerantibus commercium turbaretur, cum id nunquam inter duas gentes ita comparatum sit, ut sola mercium permutatione absolvatur, adeoque, compensandi debiti causa, ex una alterave parte semper substituendum sit illarum pretium.

c. Denique in hac classe collocatur, *quicquid* cetero quin *ad vitam* pro cuiusque necessitate atque conditione *sustentandam* & *agendam* conducit, & *formam jam determinatam* accepit. Talia sunt quævis ad usus domesticos pacisque artes exercendas necessaria instrumenta, una cum vestibus indumentisque omnis generis, quæ adornandis legionibus turmisve hostium non speciatim vel primario destinatæ inveniuntur. a)

§. 41.

b. *Quatenus destinari possunt huic usui nondum vero determinatam formam acceperunt*

1. *Ad bellum tam terrestre quam maritimum gerendum.*

Non vero solum hæc mercium genera, quæ ad gerendum bellum nunquam præcise adhiberi possunt, sed &

I 2

2. Li-

mercium vetitarum numerum refert; quod quidem ab antiquo more profectum fuisse videtur omnem com meatum & quicquid alias adjumento hostibus futurum esset, si ea mediæ gentis cives subveherent, confiscandi. De hac consuetudine non tamen semper & ubique agnita, vid. RYMER *foedera acta publica*, T. XX. p. 67. XVIII. 259. *Lamb.* IX. 248. 249. 222. 223, *Theatr. Europ.* IX. 416. GROENING de *Navig. libera* c. 6. Ceterum hodie adhuc obtinet, quatenus ejusmodi bona recta via exercitui hostili subvehuntur. (§. 26.)

a) Hæc exceptio quoad vestes exprimitur, in *Tr. Com. int. Dom. Austr. & Hisp.* 1725. Art. 7.

2. Libera declarantur omnia mercimonia quæ nondum determinatam formam in usum terrestris vel maritimi belli acceperunt *a)*, licet inde quævis pro nostro bellandi more ad educendas in pugnam copias necessaria confici possint. Cum enim reliqui cives sub alia tantummodo forma iisdem æque ac milites indigeant, adeoque dubia adhuc illorum destinatio à futuri artificis manu unice pendeat, absque iusta causa præsumeretur illa usui exercitus hostilis inservitura esse *b)*. Ejusmodi qualitatis mercimonia vel ad bellum terra marique gerendum vel duntaxat ad maritimum requiruntur. De prioribus quidem res factis expedita videtur, quoniam ex præsentī statu indefinita adhuc eorum destinatio statim colligi potest, & in tali casu semper prævalet libertas commercii, nisi aperte præcipua sit in bello eorum utilitas. Hinc præter sal nitrum, quod in omnibus gen-

a) Quibusdam foederibus hoc totidem verbis insertum est. Ex. gr. *Tr. fœd. int. Gall. & Suec. 1672. Art. 25. „ Il ne faut pas entendre sous le nom de Marchandises de Contrebande les Marchandises, qui n'ont pas été mises en œuvre pour l'usage de la guerre “* *Tr. nav. int. Angl. & Gall. 1713. Art. 20. „ Sed et alia quæcunque merces, quæ instrumenti vel apparatus alicujus pro terrestri vel maritimo bello formam non acceperunt pro Contrabandis non habebuntur, multominus quæ ad alium quemvis usum jam apparatus & conformatae sunt. „* *Int. Suec. & Belg. 1679, Art. 16.*

b) Aliud disponere videtur, *Art. 7. Fœd. Com. int. Dom. Austr. & Hisp. 1725. icti ubi: „ E re visum fuit declarare isthac (contrebandæ) sub appellatione comprehendī omnis generis rerum species tam fabrefactas quam non elaboratas ad rem bellicam servientes. “* Si tamen sequentia articuli verba, merces tam vetitas quam liberas speciatim designantia cum his conferantur, nullum, me quidem iudice, dubium remanet, quin de iis tantum intelligenda sit hæc dispositio, quæ, licet nondum plene elaboratæ, usque eo tamen perfectæ sunt, ut de futura illarum forma possit constare.

gentium pactis inter merces vetitas deprehenditur, in harum ferie nunquam recensentur bona crudæ adhucdum & informis materiæ, qualia sunt: ferrum, cuprum, aliæque ex regno minerali, vegetabili atque animali desumptæ species, quæ, licet manu industria admota quandam adeptæ fuerint perfectionem, nondum tamen ita elaboratæ sunt, ut inde conjiciatur, eas nonnisi in usum exercitus hostilis esse comparatas. a)

§. 42.

2. *Ad bellum maritimum.*

Verum alia eaque difficilior quæstio occurrit in bellis maritimis de rebus ad construendas reficiendasque naves necessariis &

I 3

in

a) Nullibi accuratius enumerantur quæ ad merces liberas referendæ sint species, quam in *Tr. mar. A. 1674. int. Angl. & Bat. inito art. 4.* „*Inter bona prohibita haud quaquam censebuntur hæc quæ sequuntur mercimonia: omnes sc. pannorum species omnesque aliæ manufacturæ textæ ex quacunque lana, lino, serico, Gossipio, vel alia materia, omnia vestium & indumentorum genera, una cum speciebus, ex quibus confici solent, aurum & argentum tam signatum quam non signatum, stannum, ferrum, plumbum, cyprium & carbones focarii, Triticum etiam in Hordeum & aliud quodcunque frumenti vel leguminis genus, Herba Nicotiana vulgo Tabaco, nec non omne genus aromatum, carnes salitæ & fumo duratæ, pisces saliti & arefacti, Caseus & Butyrum, cerevisia, olea, vina, sacchara & omne genus salis, nec non omnis generatim annona, quæ ad victum hominum & sustentationem facit —* „ Alia commerciorum fœdera minus sæpe accurata sunt in describendis ejusmodi speciebus, omnia tamen in eo consentiunt, quod in catalogo mercium vetitarum nullas recenseant, quæ sub una dictarum classium comprehendi possent. Cf. si placet fœdera Gallor. cum Hisp. 1659. Art. 13. cum Angl. 1713. Art. 20. cum Dan. 1662. Art. 26. cum Bat.

in multis antiquioribus novisque commerciorum foederibus silentio praetermissis. *a)* Cum enim potentia maritima primario consistens in navium bellicarum multitudine, deficiente satis magna provisionum navalium copia, non possit non ipsa decrescere, adeoque ratio belli propriæque conservationis studium deponere videatur, ne illarum transvectio vires hostium alens atque augens toleretur, cum ex eadem causa in edictis bello exorto promulgatis & mediorum navigationem concernentibus ejusmodi merces in catalogo vetitarum nominatim exprimantur *b)* & ex mente foederum, quæ plerumque naves plane exstructas & ad usum belli destinatas ad hostes transmitti vetant, id certe concludi posse videatur, quod idem valeat de partibus ita jam formatis, ut sola earum compositione navigia bellica conficiantur *c)*: non immerito dubitatur, quid de qualitate harum mercium
cium

Bat. 1739. Art. 17. cum Suec. 1672. Art. 25. cum urb. Hanf. 1716. Art. 15. cum foed. Americ. provinc. 1778. Art. 4. Anglor. cum Hisp. 1667. Art. 25. cum Russis 1766. Art. 11. aliaque plura

a) Tr. Angl. cum Suec. 1661. art. 11. 1666. art. 26. cum Russis 1734. art. 12. 1766. art. 11. Gallorum cum Hisp. 1659. art. 13. cum Dan. 1662. art. 25. 26. cum Batav. 1739. art. 16. 17. cum Hanseat. 1716. art. 15. Hispan. cum Bat. 1650. art. 7. cum Angl. 1667. art. 24. 25. Angl. cum Dan. 1670. art. 16.

b) Ex. gr. Placards des Etats généraux de 1652. art. 2. DUM. VI. 2. 36. de 1703. LAMBERT. T. II. 318. de 1747. *Real Staatswissenschaft.* T. V. 593.

c) Hoc argumento novissime usi sunt Tribunalia Angliæ, cum de capturis navium Batavarum cognoscerent quæ munitionibus navalibus onustæ portus Gallorum petebant; Licet enim art. 4. Tr. mar. de 1674. provisiones navales disertis verbis inter merces liberas computentur (vid. infra n. b.) ex mente tamen foederum anteriorum quæ cum Batavis icta fuerint, & expressis verbis
naves

cium statuendum sit, ubi in foederibus nil speciatim disponitur. Quodsi tamen perpendamus, provisiones hasce navales in foederibus, si pauca excipias *a)* nunquam ad mercimonia prohibita disertis verbis referri à paciscentibus, (qui tamen tale quid sentientes, tanti momenti objectum minime silentio prætermisissent), potius majorem numerum & in hac specie commercii libertatem tueri *b)*, pro qua alioquin ex regula supra dicta in dubio

naves bellicas ad hostes transvehî prohibeant, concludendum esse afferebant, vetitam quoque Provisionum navalium esse transvectionem, quatenus talem jam formam acceperint, ut ex sola earum compositione bellicæ naves conficiantur, quoniam alioquin per indirectum prius interdictum facillime à mercatoribus eludi posset. *Mercur* hist. 186 nr. 1. 91. verum ipse tenor sententiæ, vi cujus domino mercium ablatarum facta æstimatione pretium restituendum erat, satis probat has merces non revera pro vetitis habitas fuisse, cum alias ex regula generali in prædam cessissent, potius ex iisdem principiis retentas, quibus generatim tota lis de libertate commercii provisionum navalium & valore art. 4. foed. de A. 1674. inter anglos & Batavos hoc & antecedenti bello maritimo agitata, nitebatur. De qua vid. *Schlözers Briefwechsel IV. Tom. 22. heft.* Ex eadem vero lite dijudicari potest, quid de jure impediendi transportationem provisionum navalium ad hostes in illas gentes Angli statuunt, quibuscum nullum commercii foedus pepigerunt, si ipsam foederum vim de libertate illius disertis verbis caventium ex salutis publicæ causis infirmare non dubitaverunt.

a) Ex. gr. Tr. com. int. Austr. & Hisp. 1725. art. 7. Tr. com. int. Dän. & Bat. 1701. art. 13.

b) Tr. mar, int. Angl. & Bat. 1674. art. 4. *Inter bona prohibita nequaquam censebuntur — Gossipii, cannabis, lini & picis omne genus funes, vela & anchoræ, mali item navales, ut & afferes, tabulæ & trabes ex quibuscunque arboribus, omniaque alia ad naves s. construendas s. reficiendas comparata —* Simi-

dubio semper præsumptio militat; si præterea adjiciamus, quod major illarum pars ad exstruendas naves mercatorias æque ac bellicas adhibeatur, adeoque revera determinatam pro bello maritimo formam accepisse dici nequeat; quod denique in tali casu ex novissimo exemplo libertas commercii vindicata fuerit^a), à recta via haud aberrasse putamus, si ex silentio foederis de hoc objecto concludimus, provisiones navales inter merces liberas esse computandas.

§. 43.

†† Positive.

Ex principiis hætenus adductis sponte jam fluunt regulæ, quas in designandis mercibus vetitis secuti sunt paciscentes.

1. Videlicet illis annumerantur quælibet bona ex vera destinatione ultimique artificis mente ad usus bellicos adhibenda, quorum numero sunt:

a. Omnis generis *arma aliave instrumenta ad vim sive inferendam sive propulsandam comparata*, nec minus,

b. *Vestes atque ornamenta, militem à cive discernentia*

c. De-

Similia loquuntur Tr. Angl. cum Gall. 1713. art. 20. Batav. cum Suec. 1667. art. 4. 1679. art. 16. Gall. cum foeder. Amer. prov. 1778. art. 24.

a) Publicis relationibus innotuit, regem Sueciæ, qui commercium liberum subditorum in præsentì bello protecturus edicto in publicum emisso species mercimoniorum vetitas, navium bellicarum præsidio non fructuras, definiverat, inter illas nequaquam nominasse provisiones navales, licet in Tr. comm. cum Anglis ao. 1666. inito nulla harum mentio fiat, potius naves bellicæ atque præfidiariæ expresse mercibus vetitis accenseantur.

c. Denique ex paritate rationis *tentoria* & si quid aliud ad ponenda castra privative requiratur. Nec quidquam ad rem facit, perfecta sint atque integra, an vero imperfecta ejusmodi mercimonia, dummodo ex forma earum præsentis futura in bello applicatio conjiciatur.

2. Vero etiam pro talibus habentur ea, quibus, licet toti quidem populo utilitatem præstent, potissimum tamen copiae in pugnam educendæ carere nequeunt, ita ut, cum ex hac causa usus illorum in bello frequentissimus sit, contra regulam generalem præsumatur, ejusmodi mercimonia expeditionibus bellicis inservitura esse. Hujus qualitatis vi foederum reputantur *equi, ephippia, ceteraque instruendis pro more consueto equis, tam turmarum equestrium, quam rei tormentariae destinatae*. Præterea, uti supra jam observatum fuit, ex rebus crudæ adhucdum materiæ his annumeratur *sal nitrum & quandoque sulphur*. a) Probe vero cavendum est, ne forte ob similitudinem rationis casus
sub

a) Tr. de comm. entre le Roi d'Espag. & les Etats Generaux 1650. art. 6. „*Pour d'autant mieux prévenir les différends qui pourroient naître touchant la designation des marchandises défendues & de Contrebande, il a été déclaré & convenu, que sous le dit nom seront comprises toutes armes à feu & assortissemens d'icelles, comme Canons, Mousquets, Mortiers, Petards, Bombes, Grenades, Saucisses, Cercles poissés, Affûts, Fôûrchettes, Bandoulières, Poudre, Méches, Salpêtre, Balles, Pareillement sont entendues sous le même nom — toutes autres armes comme Piques, Epées, Morions, Casques, Cuirasses, Halebardes, Javelots & autres semblables, est encore prohibé sous le dit nom le transport de gens de guerre de Chevaux de harnachemens, fontes de Pistolets, Baudriers & assortissemens façonnés & formés à l'usage de la guerre.* „ Qui plures foederum articulos legere cupiat, evolvat, loca p. 69. n. a. citata.

sub nr. 2. excepti ad alios in foederibus non expressos extendantur, quippe quod nec natura interpretationis restrictivæ nec scopus contrahentium admittit, qui speciatim eos denominando litibus ex vaga nec tam facile omnimodo determinanda regula oriundis occurrere, & commerciorum securitati, ob interpretationes ejusmodi extensivas admodum periclitanti, prospicere intendebant.

§. 44.

2. *Ad loca obsessa.*

Omnia vero, quæ de commercio mediorum cum belligerantibus ant. §is. exposuimus principia, corruunt in casu, ubi locus, cui medii merces apportare intentant, ab alterutro belligerantium obsidetur, animo eum in potestatem redigendi. Cum enim per leges belli liceat aggressoribus omnia, quæ consilii hujus executionem difficiliorem & successum dubium redderent, impedimenta removere, & imprimis in hunc finem omnes loci aditus introituris præcludere; multo magis jure prohibent exterorum commercium cum obsessis, quod, cujuscunque naturæ sit, non posset non in ipsorum damnum tendere, & legitimum juris belli exercitium turbare, cum præfidiis loci occasionem & media subministraret, quibus ad protrahendam deditionem atque eludendam obsessoris spem, uterentur. Hinc in omnibus pactorum articulis, negotiationem cum alterutrius pacifcentium hostibus liberam declarantibus, adjiciuntur verba: „*exceptis duntaxat oppidis locisque obsidione cinctis, circumseptis vel investitis gállice bloquées ou investies*“ quæ exceptio adeo consentanea est rationi & justitiæ, ut universo gentium jure pro valida agnoscatur, & quisque civis medius hujus Interdicti transgressor poena amissionis mercium coërceatur, nisi evidenter probare possit, sibi incognitam fuisse obsidionem; quo casu aut obsessoribus bona

na vendere aut alio cursum dirigere obligatur *a*). Ne tamen semper ignorantiae causam ad excusandum illicitum ejusmodi commercium navium magistri prætexere queant: obsidiones urbium maritimarum nonnunquam mediis gentibus notificantur, ea intentione, ut nulla postmodum excusatio transgressorem à pœna liberet *b*).

Sed jam quæstio occurrit sæpius agitata & foederibus passim definita, quænam loca vere pro obsessis habeantur?

Siquidem, uti omnino fas est, & in plerisque foederibus fieri solet, vera obsidionis loci causa, eundem sc. in potestatem redigendi, pro fundamento decisionis ponatur, adeoque concedatur, nomen obsidionis eam non mereri, quæ ita comparata est, ut expugnationem loci infecuturam esse nequaquam sperandum sit, non difficile erit, de litibus hinc inde exortis judicium ferre.

I. Itaque integræ regiones vel oræ obsessæ dici nequeunt, quæ, licet ex parte maris satis magno navium numero cinctæ sint, ut sine metu deprehensionis à nemine adiri possint, nunquam tamen hac ratione in potestatem redigerentur. Tali enim prætex-

K 2

tu

a) Tr. com. int. Angl. & Suec. 1661. art. 11. „Cum alterius hostibus commercium habere licet sine ullo impedimento nisi in iis portibus locisque, qui ab altero obsidentur, quod si acciderit, vel obsessoribus bona sua divendere vel ad alium quemvis portum non obsessum libere se conferre permissum erit“ Id. in Tr. int. Dan. & Angl. 1670. art. 16. Add. Tr. mar. int. Gall. & urb. Hans. 1655. art. 2.

b) Novissimum hujus moris exemplum præbuit rex Hispaniæ, qui omnibus exterorum legatis in aula sua residentibus Gibralterræ obsidium hac mente denunciari iussit. *Mercur* T. 187. nr. 2. p. 145.

tu quælibet gens, maritima potentia pollens, pro arbitrio & convenientia sua abuteretur ad turbendam libertatem commercii mediorum cum suis hostibus. Exempla quoque de ejusmodi consilio proferenda satis superque edocent, principes Europæ quam maxime alienos esse à voluntate, imaginariæ huic opinioni assentiendi & turbationem commercii sub frivolo hoc prætextu æquo animo perferendi. *a)*

II. Etiam non sufficit, portum munimenti in ora maritima siti, quibusdam solum navibus circumdari, nisi eodem tempore à copiis terrestribus adeoque terra marique circumsepiatur, eaque ratione omni cum aliis nexu privetur *b)*. Posterior vero regula haud adeo stricte observatur, quin casus jam extiterint *c)* aut adhuc dum evenire pos-

a) Supra jam §. 36. retulimus, qualem eventum habuerint Interdicta commercii & navigationis in Galliam & portus Rufforum in mari Baltico Suecis ereptos. Inter causas ad illa defendenda allatas, minime vero à ceteris gentibus pro validis agnitas, eam inprimis premebant Sueci Angli atque Batavi, quod loca navium accessui præclusa, ita ab ipsis cingantur, ut pro obsessis habenda sint. LAMB. T. VIII. 818. 836. 837. *Kriegskanzley*, ad A. 1759. T. III. 822.

b) Lamb. III. 677. Dum. VIII. 1. 470.

c) Sic A. 1630. omnia navigia Flandriæ portus aditura vel inde exeuntia confiscabant Ordines Belgii generales, quoniam impedituri commercium cum his Flandriæ urbibus, classe in hunc finem adornata illarum aditus custodiebant. „*Et cela* (legitur in Concluso Ordinum *Mem. de Lamb. T. IX. 227. inserto*) *à cause que L. H. P. tiennent continuellement les dits Ports bloqués par leurs Vaisseaux à la charge excessive de l'Etat, afin d'empêcher le transport & le commerce avec l'ennemi, & parce que les Ports & Places sont réputées être assiégées, ce qui a été de tout temps un ancien usage selon l'exemple de tous les Rois princes puissances & Républiques, qui se sont servis du même droit.*“

possint a) in quibus utrumque requisitum ad producendos ob-
sidionis effectus non fuit nec erit necessarium.

§. 45.

β. Commercio per indirectum in hostium utilitatem tendente.

Definitis nunc limitibus, quibus commercium mediorum di-
rectum cum belligerantibus circumscribitur; pauca adhuc dicen-
da sunt de jure inhibendi negotiationem per indirectum hostium
utilitatem promoturam. Fuerunt nimirum gentes, quibus haud
injustum videbatur, quascunque merces in hostili territorio fa-
bricas confiscare s. apud amicos s. inimicos deprehendantur &
s. in proprias s. alius pacatæ gentis terras transportentur b) ra-
tæ, usu exterorum & frequentiori inde secuta istarum exportatio-
ne, opes hostium augeri, eosque in gerendo bello fortiores fieri.
In dubium quidem vocari non potest, integrum esse belligeranti-
bus, importationem ejusmodi mercium in suas ditiones sub pœ-
na confiscationis interdicare c). Hoc vero Interdictum, ex jure

K 3

fum-

a) Quatenus nimirum pactis tale quid convenit, uti in Tr. Com. int.
Russ. & Angl. 1766. art. 10. „On excepte — les places blo-
quées ou assiégées soit par terre soit par mer.“ *Loisirs du Chev.*
D'Eon T. V. p. 253. Add. Tr. Com. int. Austr. & Hispan.
1725. Art. 9.

b) Vid. *Reglement de la France pour les armateurs de ao.* 1704. art.
3. 4. *Lamb.* T. XIII. 435. de ao. 1744. art. 3. 4. *Real Staats-*
wiss. T. V. 597.

c) Exempla ejusmodi Interdictorum vid. in *Lamb.* T. II. 314. sqq. *Rec.*
histor. T. XIII. 2. 249. *St. K.* T. VII. 747. Plerumque solen-
nibus belli denunciationibus inferuntur. Sic in ea, quam a.
1762. Hispaniæ rex contra Anglos promulgavit, legitur:
„qu'à l'aven'r mes sujets ne fassent aucun négoce avec ceux
d'Angleterre sur aucune partie de ses productions pêcheries,
manu-

summi imperii profluens, negotiationem exterorum intra territorium ob salutis publicæ rationes restringendi, ultra illud extendere, & commercium gentis amicæ cum amica turbare, nullo modo conciliari potest cum principiis de illius libertate stabilitis; quippe quæ inter gentes bello non implicitas, uti in plena pace, salva est atque illimitata, & per omnia mercium genera rite vindicatur, ne iis quidem exceptis, quæ gerendo bello inserviunt, ita, ut ex situ quoque loci ad quem transferuntur, licet admodum apto ad importandas eas absque impedimento in hostile territorium, nulla ratio sufficiens deducatur istiusmodi commercium restringendi. a)

§. 46.

c. Bona ab hostibus recuperata.

Duplici denique titulo, ex quo jus competit belligerantibus bonis civium gentes mediæ potiundi, tertium adhuc adjicimus, qui licet revera jure belli in ipsos hostes nec nisi mediate officiorum illis incumbentium transgressione nitatur, illius tamen occasione tantum vim suam exerit, eoque respectu silentio hic non est

manufactures, de sorte que l'Interdiction soit entendue être & soit en effet absolue & affective & qu'elle imprime une qualité vicieuse & une prohibition de débit aux susdits effets, qu'il ne puisse être admis aucun Vaisseau portant les dits effets, quoique ils aient été déposés dans des bâtimens de mes sujets ou d'autres Etats avec lesquels je suis en paix.“ Ex his verbis facile intelligitur, nullam quoque rationem haberi fœderis commerciorum vi cuius licitum est, civibus cujusdam gentis omnia mercium genera libere in territorium belligerantis invehere.

a) Quidam tamen hujus exempli casus inveniuntur, in *Lamb. T. IX.* 223. 224. 229.

est prætermittendus. Oritur ille ex occupatione bonorum civis
medii, quæ ab alterutro belligerantium ex causâ inprimis vetiti
cum hostibus commercii ei ablata fuerunt, ab his vero primo oc-
cupanti iterum eripiuntur. Jam dudum sc. jure consuetudina-
rio introductum fuit, ut dominium rei mobilis jure belli occupa-
tæ, & vel per tempus determinatum, quod plerumque ad 24.
horas restringitur *a)*, possessæ, vel in locum securum deductæ,
ita transfret in occupantem, ut, si ab adversa parte postea reci-
piatur, non in pristini possessoris dominium redeat, sed in præ-
dam recuperantis cedat *b)*. Hoc jus inter cives obtinens, qui
tamen ex contractu sociali ad tuenda mutuo bona sua sibi obstrin-
guntur, multo magis in extraneos valet, qui hac tutela non
fruentes bona propria culpa amissa sibi restitui sub valido quodam
titulo exigere nequeunt. Sicuti vero præda ab hostibus recupe-
rata, antequam 24 horæ effluxerunt, vel ea in præsidium de-
ducta fuit, excepto forte recuperationis præmio inter cives jure
postliminii ad priorem dominum redit, ita sub iisdem conditio-
nibus idem jus quoque mediis concedendum esse videtur, cum
non tantum prudentia suadeat, sed et æquitas exposcat, ex-
traneos, qui periculo merces suas amittendi non deterriti de bo-
nis suis in favorem nostrum disponere voluerint, in tali casu non
esse deterioris conditionis ac ipsos reipublicæ cives. Accedit,
quod navium neutralium captura ex principiis juris gentium Eu-
ropæarum non legitima putetur, donec in tribunali, quod vocant,
Admiralitatis de illius justitia cognitum fuerit, adeoque si ante
hanc causæ cognitionem ab altera parte recipiatur, dominium
illarum à primo occupante nondum legitime acquisitum, nec in
secundum pleno jure transferri queat. Quamobrem Ordines
Belgii generales in quibusdam Conclusis, ubi æquitatem istius-
modi

a) *Grotius*, III. 6. §. 3. & not. 7.

b) *Vattel*, III. 14. §. 209. III. 13. §. 196.

modi bona amicis restituendi agnovere, terminum ex quo recuperanti nec amplius priori domino acquiruntur, à momento demum sententiæ de prima captura latæ computandum esse sanxerunt. *a)* Quæ quidem Conclusa æquissimam hujus naturæ lites decidendi normam præbere mihi videntur, cum nullæ inter gentes existant conventiones, hanc rem definientes, omnibus sc. quæ de recuperatione bonorum gentis amicæ agunt de eo casu conceptis, quo à communi paciscentium hoste uni erepta & ab altero recuperata fuerunt *b)* nec itaque applicandis ad casum ubi non inter belli socios res vertitur, sed inter alterutrum belligerantium & cives gentis mediæ, cujus imperans, tali conventionem per indirectum protegens subditos status medii officia violantes haud ambigue declararet, se nec improbare nec impediturum esse actus ejusmodi illicitos, quos denegata omni protectione & edictis in hunc finem promulgandis impedire & prohibere obligatur.

§. 47.

B. *Necessitate & ratione bellica.*

I. *In genere.*

Differui hucusque de officiis mediorum qua talium, juribusque belligerantium inde oriundis: superest nunc, (secundum divisionem §. 6. factam), altera jurium species, quæ à belligerantibus in pacatos exercentur, & deduci solent ex titulo necessitatis & rationis bellicæ (*Kriegs-Raison*), valido quidem in quibusdam casibus, in plerisque tamen justo latius extenso & ad

a) *Lamb. T. II. 143. XII. 43.*

b) *Declar. Tr. com. 1650. int. Hisp. & Bat. de 1676. art. 3. int. Angl. & Bat. 1691.*

ad excusandas quasque, utut atrocissimas injurias & oppressiones gentis tertiæ, vim vi repellendo imparis, sæpius in subsidium vocato. Tametsi enim ex natura rei satis constet, nullum esse jus bellicum in eos qui extra bellum sunt positi, & stricte observatis mediorum officiis, nihil in alterutrius damnum studio partium perpetrarunt; tametsi salva cum gente media pace atque amicitia nulli belligerantium liceat, jura adversus invitam gentem usurpare, quæ à libera ejus concessione pendent: sæpius tamen, & in quovis fere bello casus accidere solent, in quibus ex jure propriæ conservationis defensionisque se obligationibus suis erga medios solutos existimant belligerantes, & actus, qui absolute & simpliciter considerati illiciti forent, ob præsentem belli statum urgenti necessitate defendunt.

Principia universalia dijudicandæ ejusmodi actuum justitiæ injustitiæve adhibenda, satis quidem in aprico posita sunt, & ab omnibus cultioribus Europæ populis oretenus certe agnoscuntur. Talis nimirum necessitas ex parte agentis requiritur ad licite perpetrandum factum ejusmodi alioquin illicitum, secundum quam moraliter convictus est agens, periculum aut damnum ex illius omissione imminens certum esse, nulloque alio æque tuto atque efficaci remedio declinandum; Dein „*ubi de hac necessitate constat, non ultra tamen sumendum quam exigat, id est: si custodia sufficiat, non sumendus usus, si usus non sumendus abusus, s. abusus sit opus, restituendum tamen rei pretium*“ a). Verum ex hac ipsa regula primo statim intuitu causa elucet, cur ratione belli ad violentias omnis generis sub justæ specie exercendas toties in perniciem mediæ gentis abusi sint belligerantes. Unice nimirum religioni principis, qui judicem non habet, aut post eum præfecti exercituum relinquitur, ex præsentis rerum habitu judicare, utrum

a) *Grotius*, L. III. c. 17. §. 1.

utrum adsit veræ necessitatis casus, nec ne? Et nihil fane facilius est, quam cuivis actui in bello urgentem affingere necessitatem & sub illius prætextu effrenatam sæpe licentiam excusare, ubi nullus est superior, de meritis causæ cogniturus & injustum procedendi modum reprehensurus, ac ubi vires deficiunt oppresso jura violata vindicandi & futuras læsiones coercendi. Non enim fortiores arbitrario hujus juris exercitio vexantur, quippe qui propriis viribus satis tecti vim, ob rationem belli ipsis illatam, nunquam patienter ferunt. Soli inermes opprimuntur, & necessitatis bellicæ principium plerumque prævalente potius in impotentes potestate, quam suprema conservationis & salutis populi lege fundatur. Tristis experientia docuit, finitimas & inprimis interjacentes mediorum ditiones easdem interdum, imo majores, quam ipsa belligerantium territoria, calamitates pertulisse, cum inter utriusque partis conatus, sedem belli à suis terris removendi, ea plerumque in tertii solo figeretur, & præter innumeros hujus mali comites id inprimis ad devastandas mediorum regiones conferat, quod nullius partium intersit illorum territorio parcere, & utraque longe aliena à damni forsan dati resarcitione, potius eorum impenfis sumtus belli extraordinarios sæpe diminuere & societatis onera sublevare studeat.

§. 48.

Humaniora quidem nostri ævi principia, quæ publice proposita, & ad promovendam nationum felicitatem observata sibi honori ducunt omnes cultiorum gentium imperantes & quæ præsertim in diminuendis bellorum malis benefico se influxu manifestant, id sine dubio effecere, ut ab injuriis, ad obtinendum belli finem nil facientibus, unanimes abhorreant principes, dignisque suppliciis eos afficiant, qui neglectis juris gentium & humanitatis legibus in hostili, nedum in amico territorio, more barbaro,
igne

igne & ferro sæviunt, impia libidine aliena bona auferunt & industrium colonum, erepta segete, laboris præmio fraudant *a)* Verum, tot inter fata belli eveniunt casus, ubi ob instans periculum & prudentiæ militaris rationes, ab his principiis recedendum putant; tot præterea dantur alii modi, gentes medias sub necessitatis prætextu vexandi, ut earum conditio, nostris temporibus in melius quidem mutata, minime vero à quovis damno & periculo immunis præstita fuerit. Etenim nullæ fere excogitari possunt calamitates bellici furoris sociæ, quarum exempla à mediis petenda non offerant nostri seculi annales, si ab infima gravaminis illati specie usque ad summas devastatarum regionum miseras ascenderis *b)*. Eas vero speciatim recensere & de justitia vel injustitia facti temerarie cognoscere, hujus loci non est, ubi principia juris non vero facta dubia expenduntur. Hinc nonnisi regulas quasdam generaliores recensebimus, ex ratione belli desumptas & ad justificandos varios in pacato territorio perpetratos actus, publice prolatas, quibus postea adjiciemus aliquid de jure belligerantium personis atque rebus mediorum in proprio territorio deprehensis, in necessitatis casu, utendi.

L 2

§. 49.

a) Nullibi sane præstantiora disciplinæ militaris in hac re exempla invenias, quam apud Romanos, quorum unicum illud & insigne attulisse sufficiat, quod inter multa alia ex Frontino refert *Grotius* l. c. §. 2. pomiferam arborem, quam in sede castrorum fuerat complexa metatio, postero die abeunte exercitu, intactis fructibus fuisse relictam.

b) Tale fatum habuit magna Polonia 1707. ubi omnia ferro & igne consumi jussit Petrus I. Russorum Imperator, nullum fortius propugnaculum virtuti victricis Suecorum exercitus opponendum esse existimans, quam desertas & omnibus ad suppetitandum ei victum necessariis orbatas provincias. *Lamb.* T. IV. 486.

§. 49.

II. *In specie, quatenus exercentur*a. *In Mediorum territorio*α. *Ad repellendos hostes*✦ *à propriis ditionibus.*

I. Scilicet jure propriæ conservationis plena belligeranti facultas competit, territorium tertii principis, ex quo hostes suas ditiones invadere minantur, copiis etiam invito illo ingrediendi, & imminens patriæ periculum matura resistantia avertendi. (§. 21.) Inde consequens est, quod omnia illic ex eodem jure faciat, quæ ad sustentandum exercitum & arcendos a finibus suis hostes necessaria judicat *a*). Hinc vero illæ mediorum calamitates. Transitus enim copiarum per agros, castrametationes, hospitationes, stativa, hiberna, angariæ equis & hominibus præstandæ, alimentorum atque pabuli exactiones, & generatim quicquid ad expeditiones bellicas requiritur, uti & inevitabiles sæpe inter prælia & hostilitates partium agrorum pagorum atque urbium devastaciones, incolas pacati territorii magno plerumque premunt onere, & licet justa semper pretii rerum exactarum atque damni dati restitutio promittatur, indemnitas ta-

men

a) Hinc ao. 1757. cum exercitus Gallicus hostilem in Electoratum Hannoveranum irruptionem facere pararet, in eumque finem terras Electoris Colonienfis jam ingressus esset, copię Brunsvicensis castra movere & ad declinandum periculum territoria principum imperii interjacentia intrare jussæ sunt, emissæ simul Declaratione, quæ inserta est, *St. K. T. CXIV. p. 305.* & rationes facti ex dicto propriæ conservationis principio deductas exposuit. Cf. alia exempla, in *N. St. K. T. XV. 680. Lamb. T. I. 90. Kriegs Kanzl. ad am. 1760. T. II. 162.*

men præstanda aut justo strictius accipitur, aut longius differtur, aut denique intra promissi chartarumque fidem consistit. Utcunque vero se res habeat, ipsa regula ideo nequaquam evertitur, jus nimirum propriæ defensionis, quantum minime fieri potest, cum damno tertii esse exercendum, atque necessitate etiam exigente, nonnisi eatenus excusandum factum innocenti damnum afferens, quatenus debita præstetur indemnitas.

At intra solos defensionis limites non semper subsistit libertas, quam sibi vindicant belligerantes hostibus irruptionem minantibus in pacato territorio obviam eundi. Cum enim efficacissimum eam impediendi bellicque finem obtinendi remedium sine dubio sit, hostes tale quid meditantes prævenire & in proprio solo aggredi, illuc insequi fugatos, aut denique violatores jurium pacis ad observanda ea armis adigere, idque interdum nonnisi transeundo terras mediorum interjacentes fieri possit, in omnibus istis casibus eadem sibi ex necessitate & ratione belli jura in pacato territorio competere asserunt gentes viribus prævalentes, quæ in casu imminentis hostium irruptionis jure gentium competent. Cujus rei perspicua documenta præbent, quæ Poloniæ, Saxoniz, Circulis Germaniz anterioribus & Patrimonio Petri in bello de Austriaca successione & proxime insequenti, acciderunt.

§. 50.

✧. *à locis amicorum.*

I. *Occupatis.*

II. In amici territorio licite occupantur & præfidiis muniuntur loca, unde hostes occupanti nocere, & conatibus suis impedimenta obmovere possent. Et de iis quidem nullum dubium est, quæ occupationis tempore ab hostibus possidentur, quoniam

non amplius mediis, utpote eorum possessione jam privatis, sed hostibus jure belli auferuntur *a*). Verum ista occupatione nonnisi in adversarii jura succeditur, adeoque si notorium est, eum nulla plane habuisse, sed sui solum commodi causa loco potitum esse, cessante periculo priori restituendus est proprietario.

§. 51.

2. *Brevi occupandis.*

Verum non occupatus solum ab uno belligerantium locus amici ab altero ei vi armorum evinci potest, sed etiam liber & ab ipsis mediis adhuc possessus licite in potestatem redigitur, simulac de consilio hostis eum occupandi probabiliiter constat & de eventu ob loci infirmitatem dubitari nequit. Nam in summa rei nil refert, an occupatus jam sit locus, aut certo constet, eum occupatum iri, quoniam in utroque casu nulli eripitur nisi hosti; pacato sc. æque eum perdituro, licet non ablatus fuerit factò ejus, qui præveniendò prior cepit, quod adversa pars adquisitura est. Cum itaque tali occupatione damnum hostibus, non amicis inferatur, & prudentia militaris omnino exigat, illos

a) Hinc Carolus XII. Suecorum rex in litteris ad primatem Poloniæ datis, ubi declarat propensionem animi versùs rempublicam in bello cum ipsius rege Augusto mediam, oppugnationem urbis Turoniensis præsidio Saxonico defensæ justificaturus „*Omne vim*“ inquit „*a reipublicæ munimentis abstinuimus idemque porro constituimus facere. Quamdiu vero civitas Turoniensis hostem sinu suo contineat, à ratione belli non discreparet, si eam non reipublicæ Poloniæ urbem sed ut receptaculum peregrini è Saxonia militis reputaremus*“ *Lamb. T. II. 724.* Antiquiora quædam exempla de Hispanis Batavisque urbes Germaniæ principum ex hæc causa occupantibus affert *Cocceji* in *Diff. de Jure belli in amicos. §. 39. 40. 44. Add. Dumont. VII. 1. 213.*

los prævertere, facillique opera malum declinare, quod intempestiva mora contractum, forsitan non sine multo labore & sanguinis effusione tolleretur, merito dicendum est, in tali casu jus præventionis competere periclitanti, qui potiri potest loco, eumque armata custodia retinere, salvis juribus & redditibus domini nil ad ejus defensionem contra hostium impetus facientibus & salva obligatione eum cessante periculo restituendi. Hujus etiam juris præveniendi validitatem gentes Europæas passim agnovisse acta publica testantur *a)* variaque seculi nostri exempla. Sic in bello de successione in Hispaniam Imperator urbi Ratisbonæ, conventionem cum Bavarico Electore pro neutrali declaratæ, sub prætextu præventionis præsidium imposuit *b)*; ex eodem fundamento occupatio Mantuæ à Gallia *c)* & Passaviæ A. 1741. ab Electore Bavarico facta, scriptis in publicum editis defendebatur. *d)*

§. 52.

β. Ad obtinendam securitatem quam prudentia militaris exigit.

III. Denique belli ratione sæpius excusantur actus in pacato territorio suscepti, qui non quidem eo tendunt, ut hostes ab agentis territorio, locisve amicorum arceantur, ad inferenda tamen illis tutò & feliciter arma, necessario requiruntur. Sæpe videlicet situs & distantia terrarum hostilium, quas invadere altera pars meditatur, inter dubia bellorum fata irrumpentes copias

a) St. K. T. XXI. 443. 445. CXIII. 298. CXV. 298. *Londorp* Act. Publ. T. XII. L. XIII. c. 19. p. 397.

b) St. K. T. IX. 480.

c) *Lamb.* T. I. 450. sqq. 539.

d) *Rec. histor.* XV. 382. St. K. LXXX. 479. — 511.

pias quam plurimis periculis subjicerent, atque exoptatum moliminis eventum nimis ancipitem redderent, nisi ea certa fuerit se à tergo esse tutam, neque nexu cum propriis ditionibus unquam interclusum iri; potius in quovis necessitatis casu securum ipsi illuc patere refugium; quæ ratio tum inprimis obtinet, cum ex justa & probabili causa fides & amicitia principis à tergo relictæ suspecta habetur, adeoque ex prudentiæ regulis securitati ex hac parte impetrandæ est prospiciendum. Hinc exardescente bello non raro accidit, quod ab una parte cessio munimenti, imperio medii principis subjecti & durante bello custodia retinendi exigeretur *a)*, ac, ubi nulla spontaneæ cessionis spes aderat, locus vi occuparetur *b)*. Quid? quod eo usque jam processerint belligerantes, ut sub specie necessitatis propriæque conservationis integris pacatorum provinciis potirentur *c)* & vel omnes ditio-

a) Sic ao. 1756. rex Galliæ Domui Austriacæ copias contra Borussorum regis exercitum in auxilium missurus, traditionem urbis, Hameln vocatæ, ab Angliæ rege postulavit, nec nisi sub hac conditione status medii commoda Electoratui Hannoverano concedere voluit.

b) Cum ao. 1733 rex Gallorum bellum Imperatori indixisset, & oppugnatione Kehlæ munimenti imperii bellum quoque imperio intulisse videretur, Electoribus & principibus declarabat, se occupando hoc munimentum nonnisi libero & securo Rheni transitu potiri, minime vero cultam hætenus cum imperio amicitiam violare voluisse. *Rec. hist. T. IX. 309.* Ex pari fundamento in bello novissimo inter Russiæ Imperatricem & Borussorum regem gesto urbes Turoniens. & Elbing. occupavit Imperatrix Russorum. *Kriegs Kanzl. T. II. ad am. 1758. p. 47.*

c) Ex hac inter alias ratione 1747. expugnatis antea omnibus in Belgio Austriaco Sitis Batavorum munimentis limitaneis, Flandriam Hollandicam Galli occuparunt, qui solennem belli denunciationem evitaturi, infestum tamen quem ob subsidia Hungariæ reginæ præstita, contra eos foverant animum, hoc modo illis exhibuerunt *St. K. T. XCIV. p. 22. sqq.*

ditiones principis, cujus animus hostilis, instituta status rerum præsentis & præteriti comparatione præsumi posse existimabatur, sub nomine depositi occupare *a)*, ejusdem copias armis exuere, redditusque in suos usus convertere *b)*, haud dubitarint. Vix vero monendum puto, quod ex natura rei fluit & exempla jam allata sufficienter probant, rationibus adductis

a) Quis nesciat fatum Electoratus Saxoniae qui ab initio statim penultimi belli in Germania gesti sub hoc juris titulo à Borussia Rege fuerat occupatus. Seine Majestæt, legitur in Declaratione ubi motiva hujus occupationis exponuntur, bezeugen vor Gott und der Welt, daß Sie aus besonders personeller für Ihre königl. Maj. in Polen habender Hochachtung sich nie zu Ergreifung solcher Maasregeln würden resolvirt haben, wann nicht *die Gesetze des Kriegs, die jezigen unglücklichen Zeitläufte und die Sicherheit ihrer eigenen Lande* dieselbe gleichsam dazu gezwungen hätten. Die Begehenheiten, welche sich 1744. ereignet — sind jedermann zur Genüge bekannt, da der churfæxische Hof mit den Feinden S. M. die gefährlichste Verbindungen eingegangen, dessen Truppen zu letztern stossen, und nicht nur S. M. Schlesische Lande angefallen, sondern auch den pernicieusen Vorsatz gefaßt, Höchstdieselbe im Innersten dero Staaten anzugreifen. Die Beysorge, daß S. K. M. nicht eben dem Schickfaal ausgesetzt seyn möchten, hat — Sie verpflichtet, — bey der Situation, worinn sie sich befinden, dem zu folgen, was die Regeln der Klugheit an die Hand geben — S. M. versichern, daß Ihre Truppen nicht als Feinde, sondern schlechterdings zu Höchstdero Sicherheit einrücken — Sie wünschen nichts sehnlicher, als daß die glückliche Stunde bald herannahen möge, da sie das Vergnügen haben werden, Ihre K. M. dero Churlande als ein Depot wieder zu übergeben, der ihnen jederzeit heilig seyn und bleiben wird,, St. K. T. CX. 692.

b) St. K. CXV. 399. „Solches Depot wurde von keiner Wirkung gewesen oder leicht vereitelt worden seyn, wann seine Maj. sich nicht der Landeseinkünfte bemächtigt hätten, um den übelgesinnten churfæxischen Minister außer Stand zu setzen, sein gefährliches Vorhaben auszuführen. Cf. alia loca ibid. CXI. 470. 480. 484. CXII. 404.

ductis nunquam, nisi prudentia id suadeat, laesos acquiescere f), sed ex eadem necessariae defensionis ratione, omnibus quibus pollent viribus uti, ad propulsandam vim illatam & violata territorii jura vindicanda g).

§. 53.

b in proprio belligerantium territorio.

Quae in alieno territorio saepius sub necessitatis specie in medios sibi sumunt belligerantes, ea majori jure in proprio eos facere decet, ubi vi dominii eminentis imperans omnes res, etiam extraneorum, ad conservandam defendendamque rempublicam necessarias & utiles proprietario auferre, praestita secundum regulas societatis indemnitate, ad communes usus adhibere, imo personalia quoque servitia ab exteris ibi degentibus exigere potest. Cum enim omnes peregrini territorium gentis cujusdam intrantes cives illius fiant temporarii, & tam quoad personas quam bona protectione imperantis gaudeant, ex reciproca quoque obligatione tenentur sicuti cetera societatis membra, ad defendendam rempublicam contra aliorum impetus pro sua parte conferre. Hinc si ad usus bellicos plaustris, equis, navibus & operis quoque exterorum indiget, rite ea exposcit, & reluctantes vi ad eorum praestationem adigere potest. Convenit cum his principiis obser-

f) Vid. tota Deductio regis Poloniae Warsoviae publicata sub titulo:
Les preuves évidentes réponse au Memoire raisonné de la Cour de Berlin au sujet de la Conduite des Cours de Vienne & de Dresde.
St. K. CXIII.

g) Notum est, quod exemplum supr. p. 88. n. a. adductum attinet, regem Angliae huic conditioni non subscripsisse; Imperium Germanicum ex occupatione Kehlæ causam desumpsisse Gallis bellum denunciandi *Rec. hist.* IX. 311. 324. 337. & eundem fere solennis belli denunciationis finem habuisse Conclusum Ordinum generalium occasione occupationis Flandriae, publicatum & insertum St. K. XCIV. 38.

observantia gentium Europaearum. Frequenter enim in bello fieri solet, ut principes omnibus navibus peregrinis in portibus deprehensis ad sublevationem classis suae militemque aut com meatum transvehendum utantur *a)*, cujus rei multa exempla affert *Real. b)* At, quoniam ejusmodi generalis navium detentio libertati navigandi & commercia agendi multum saepius nocet, in plerisque commerciorum foederibus caverunt paciscentes, ne invitis dominis vel inscio & non requisito eorum principe naves detineantur *c)*, ita tamen ut in quibusdam expressis verbis invalidus declaretur conservatio- nis reipublicae titulus *d)*, in aliis vero urgentissimae necessi- tatis & defensionis regni casus *e)* excipiatur.

SECTIO II.

Jura mediorum in belligerantes, quatenus finem modumque ponunt juribus belli.

§. 54.

Expositis juribus belligerantium in amicos medios, con- siderandæ veniunt illorum erga eosdem obligationes, qua- rum virtute cogi ab his possunt, ab illimitato juris armo- rum contra hostes exercitio se abstinere. Sicuti enim me- dii, qui fructibus paris cum utraque parte amicitiae gaude-

M 2

re

a) Nonnunquam in ipsas merces & pecuniam manus injiciunt, quale consilium Elisabethæ Angliæ reginæ commemorat: *Camden* ad am 1598.

b) Staatswissenschaft, Tom. V. 674 seq.

c) Ex gr. Tr. Anglor. cum Hisp. 1667. art. 17. cum Lusit. 1642. art. 10. cum Suec. 1661. art. 5. cum Gall. 1713. art. 7. Gal- lor. cum Dan. 1662. art. 29. Hisp. cum Bat. 1714. art. 18.

d) Tr. comm. int. Gall. & Bat. 1739. art. 13.

e) Tr. pac. int. Angl. & Bat. 1667. art. 26. Tr. com. int. Angl. & Dan. 1670. art. 26.

re cupiunt, libertati naturali sua cum aliorum commodis pro arbitrio promovendi renunciare tenentur, quatenus inde apertum alterutri in gerendo bello damnum nascitur: ita e contrario jure a belligerantibus exigunt, ne virium præpotentia & victoria in hostes abutantur, & transgrediendo justos & ad ipsorum securitatem necessarios belli fines jura ipsorum & territoria violent, aut fundatam hujus consilii excitent suspicionem.

§. 55.

Ex quibus

A. Belligerantes ad concludendam pacem adigunt.

Hinc I. nihil impedit, quominus princeps tertius pacem inter duas gentes bello implicitas optans, aut vincentis potentiorisve ambitionem metuens, se componendæ earum litis mediatorem offerat, causæ merita probe examinet, & articulos pacis concludendæ secundum regulas æquitatis & justitiæ conceptos partibus proponat, juncta declaratione, se contra eum belligerantium, qui condiciones oblatas acceptare detrectaverit, ab alterius & æquioris & pacifici parte statutum. Neque hac ratione arbitrum se obtrudit gentibus liberis aut earum litem pro imperio decidendam sumit, sed jure tantum naturali utitur, arma sua cum eo conjungendi, cui injuriam fieri judicat, præsertim ubi ex illa injuria in se ipsum quoque damnum sit redundaturum ^{a)}. Tantum itaque abest, ut tale factum damnari queat, ut potius tanquam efficacissimum tranquillitatem publicam restituendi remedium approbandum, dignisque laudibus extollendus sit princeps, qui bona fide salutare pacificationis gentium opus perficere studens, huic fini obtinendo proprias vires consecrare paratus est. Nostri & prioris seculi annales
plura

^{a)} PUFFENDORF. De Jure naturæ & gentium Lib. V. c. 13. §. 7.

plura efficacis ejusmodi officiorum interpositionis exempla nobis exhibere, eo minus mirandum est, quo magis ex principiis æquilibrii inter gentes servandi omnium Europæ principum interest, ne unius alteriusve potentia nimis increcente, ea ceteris pro arbitrio leges præscribere valeat. Ut enim taceam recentissima, quæ narrantur exempla; superiori jam seculo Batavi ob insignes Caroli Gustavi regis Sueciæ in bello cum Danis gesto successus, una cum Gallis Anglisque anno 1659 Hagæ Comitum convenerunt de articulis pacis inter belligerantes conciliandæ, animo dociliorem contra renitentem adjuvandi *b)*, & cum, neglecta hac interpositione, in pernicioso toto Daniæ regno potiundi consilio persisteret Carolus Gustavus, Ordines generales classẽ Danis auxilium laturam in mare Balticum miserunt. Eundem, quem conventio Hagenfis pacem scilicet restituendi scopum habuit triplex foedus inter Angliæ & Sueciæ reges ordinesque generales, anno 1667. Westmonasterii initum *c)*, quod Ludovicum XIV. Gallorum regem adegit, expugnationi Belgii Hispanici renunciare, & 1668. pacem Aquisgrani cum Hispanis pangere. At primarium sine dubio hujus generis exemplum est famosum illud foedus, quod vocant, quadruplex, anno 1718. occasione belli inter Imperatorem & Hispaniæ Siciliæque reges in Italia exorti, sancitum. Non enim omnes solum pacis a belligerantibus ineundæ conditiones a Galliæ Angliæque regibus conceptæ & ab Imperatore postea acceptatæ eidem inferebantur, sed etiam non attentis juribus belligerantium, disertis verbis causa ad pacem eos adigendi unice ab Europæ tranquillitate petebatur, adeoque intuitu rationis conditionum ab adversa parte impetrandæ a paciscentibus in art. separato tertio adjiciebatur: *Verum si contra omnem expectationem votaue Europæ universa, rex Hispaniæ & rex Sardiniae — conditiones pro eorum pacificatione cum Sua Majestate*

M 3

Cæsa-

b) DUMONT VI. 2. 252. 261. Theatr. Eur. T. IX. 171. sqq.

c) DUM. VII. 1. 91. Add. MABLY, Droit public. Tom. I. 241.

Cæsarea propositas acceptare abnuerent cum tranquillitatem Europæ a renitentia & moliminibus clandestinis dictorum principum dependere æquum non sit, Suae Majestates Christianissima & Britannica nec non Status generales suas cum viribus Suae Cæsareæ Majestatis jungere promittunt, quo illi ad acceptionem & executionem præfatarum conditionum adigantur d).

§. 56.

B. eorum actus hostiles restringunt.

I. in locis suo imperio & protectioni subjectis.

II. Belligerantibus licitum non est, jura belli in præjudicium tertiæ gentis exercere, quæ omnibus officii sui partibus expletis vicissim jura pacis atque amicitiae sibi competentia vindicat, & omnes actus partium hostiles in sui damnum & injuriam tendentes rite prohibet. Hinc

I. Belligerantes in locis, qui medii principis imperio subfunt & protectioni, hostilia facere nequeunt, quoniam sacratissima imperii jura ab illis læderentur, si in eis locis publicam securitatem turbarent, ubi eam omnimodo præstare, & tam personas quam bona in tutelam recepta, a quovis impetu protegere princeps tenetur.

§. 57.

a. in territorio.

Neque ea belligerantium obligatio hostilitates in amico suspendendi, quoad pacatæ gentis territorium, de jure ullos habet limites, sed indistincte agnoscitur a), nisi forte ex necessitate

d) Omnes Foederis articulos vid. in Corp. Jur. gen. Acad. P. 1722.

a) Vid. ex. gr. Rescr. Circ. Augustiss. Imperatr. de ao. 1742. ubi: Gleichwie eine genöthigte Schuzwehr - einen feindlichen Angriff

sitatis, propriæque defensionis caussa (§. 49. 21.) ab illa recedatur aut adversa pars ob impotentiam medii, impune huic obligationi contraveniat (§. 28.) Itaque non solum bona hostium tam mobilia quam immobilia *b)* in pacato territorio intacta relinquenda sunt, sed & personæ tam civiles quam militares plena ibi fruuntur securitate, ita ut si neglecta hac in medios obligatione alteruter belligerantium in bona aut personas hostiles violentas ibi manus injicere audeat, jure a mediis vi armata repellatur *c)* & tam de damnis læso datis, quam de territorii violatione, debita postuletur satisfactio *d)* Cumque inprimis omnium gentium, quæ maritimam mercaturam exercent, quam maxime intersit, navigationem in ipsarum portus liberam esse, & quascunque etiam exterorum naves secure in illis anchoras suas figere, non solum in ipso portu omnes hostilitates prohibentur, sed & nulli belligeran-

Angriff voraus setzt, der doch in dem fränkischen Kraiße als einem — neutralen Reichsland, worinn, wann allenfalls der Richtschnur einer genau zu haltenden Neutralität gefolgt werden will, mit *Beyseitsetzung der Hostilitäten Feinde wie Freunde sich zu verhalten haben, alliirter Seits nichts feindliches geschehen*, St. K. T. LXXXV. 652. Exemplum pactorum de hac hostilitatum cessatione caventium vid. ap. DUM. VI. 1. 395. VI. 2. 71. SCHMAUSS. 685. Cf. MOSER Europ. Völkerr. L. II. c. 2. §. 67. 68.

b) Fuere tamen qui Juri consentaneum esse duxerunt, bonis eorum in pacato territorio, qui hostium servitiis se addixerint, damnum quoque exhibere vid. resp. Suecor. ad gravamina Ducis Megapol. in Comitibus de ao. 1713. St. K. T. XXI. 452.

c) Celebre hujus rei exemplum præterito seculo accidit, cum Anglica classis naves Batavorum ex India reduces in portu Bergenfi ad littus Norwegiæ adorta esset, tum enim, qui castello præerat, Classis Anglicæ præfectum armis a consilio desistere & ex portu recedere coegit. *Theatr. Eur.* T. IX. 1573. VATTEL III. 7. §. 13.

d) Cf. supr. §. 28 n. d.

gerantium permittitur, navem hostium ex portu exeuntem ante elapsas 24. horas insequi, aut portum introituræ, cujus adventum signa data annunciant obviam ire e). Accedit quod in plerisque commerciorum foederibus sibi invicem disertis verbis promittant paciscentes, se interposita autoritate curaturos esse, ut læsis compensatio damni ex æquo & bono detur si naves ad unum pertinentes in portu alterius hostili modo invasæ atque captæ fuerint: ita ut quæ alias communi jure præstanda est securitas in pacato territorio, quoad portus plerumque vi pactorum debeatur, adeoque certiores sint navigantes, sibi nullo sub prætextu debitum contra aggressores auxilium denegari, aut futura damni resarcitione se fraudari posse.

§. 58.

Speciatim quoad jus hostes persequendi.

Speciatim vero quod jus mediorum attinet, fugientes in suo territorio recipiendi eosque contra insectantes protegendi, negari quidem non potest, sibi in concedendo eo haud semper constare Europæarum gentium principia, cum sæpius jam assertum fuerit, non tantum licere belligerantibus, hostes optimo jure in pacatum territorium insequi a), sed & repugnare

e) Observantiam hanc gentium communem, pactis obligatoriam reddere ipsæ passim studuerunt vid. DUM. VIII. 1. 37. VII. 2. 294. 295. ROUSSET, Suite du suppl. aux Preuves des Interets présens p. 116. Journ. Encycl. ad am. 1757. IV. 2. 141.

f) Vid. e. g. foed. int. Suec. & Angl. 1661. art. 6. 9. int. Angl. & Bat. 1667. art. 29. Angl. & Dan. 1670. art. 32. Gall. & Dan. 1662. art. 33. Gall. & Angl. 1713. art. 37.

a) Ex. gr. in Declarat. exponente Justitiam armorum Turcis a Petro I. illatorum de ao. 1711. ubi „Hos (Suecos profugos) quamvis Suae Cæsareæ Majestatis copie optimo gentium & belli jure insequi poterant inhibitum habebant ad Oczacoviam appropinquare. LAMB. T. VI. 414. 431. Alia exempla vid. ibid. 241. IV. 465. St. K. LXXXIX. 602.

gnare officiis medii principis, illis in territorio suo refugium permittere *b*). At salva tamen res est dummodo casus distinguantur. Etenim, si ea intentione illuc recedunt, ut impetum adversæ partis, cui resistendo impares sunt, subterfugiant, mox tamen auctis propriis, aut diminutis hostium viribus denuo reversuri: omnino eos persequi potest pars adversa, sive in proprias ditiones retrogredi velint, sive in pacato territorio receptaculum inveniant, quoniam in priori casu vi æqualitatis inter partes servandæ ei transitus per pacatum territorium denegari nequit, qui hostibus antea patuit, & per consequens facultas quoque persequendi *c*); quoad posteriorem vero casum certissimum est, officia sua violare principem medium, qui uni partium asylum aperit, unde quavis data occasione hostes suos invadere, & quo periculo instant cum præda & captivis tuto confugere queat, adeoque nec ipsum inique ferre posse, si altera pars amicitiae limites transgrediens profugos persequatur, atque in suis receptaculis adoriatur, imo hostilia faciat in ipsum receptatorem dolosum *d*).

Sin

b) Occasione litis de copiis Russorum auxiliaribus (de qua infr. n. f. plura) è Saxonia post pacem Rantædensem in imperium germanicum evasis Carolus XII. rex Suecorum in Declaratione de tradendis illis Imperatori oblata „Neminem inquit, principum in Germania neque ipsos Cæsareos duces Moscos voluisse admittere aut tuto excipere, satis gnaros receptaculum illis dari non convenisse nisi culpa occulti ac defensi hostis contraberetur, LAMB. IV. 465.

c) Ne tamen in tali casu sedes belli in pacatis terris maneat, earum imperans omnino perfecto jure exigit à belligerantibus, ut neque ultra necessarium tempus ibi commorentur, neque ullum locum munitum aut facile muniendum occupent; quem in finem ipse omnia loca præfidiis munire debet, ne ex præventionis titulo unus alterve illis potiri possit. (§. 51. 15.) Hoc sapiens atque constans fuit consilium circuli Suevici in bello de austriaca successione gesto.

d) Hinc cum ao. 1714. sub violatæ neutralitatis prætextu, rex Daniæ

Sin vero eos tantum ex belligerantibus in tutelam suam recipiat medius imperans, qui mortem aut captivitatem evafuri in ipsius ditiones fugiunt ipsiusque protectionem implo- rant, nil agit, nisi quod ex officiis humanitatis, in bello utri- que parti præstandis, ei incumbit *e*); adeoque petatum his contrarium, in manus hostium eos tradendi, qui fidei ipsius se commiserunt, aut eorum persecutionem permittendi, sal-
va

niæ Holsatiæ Ducatu potiretur (§. 15.), parum ad rationes attendebat, quibus Administrator Holsatiæ cessionem Ton- ningæ defendere, eique speciem refugii quod in pacato territorio cuivis belligerantium dare liceat, inducere stude- bat. Distinguebat enim inter simplicem fugati protectio- nem, & quod in præfenti casu acciderit receptionem hostis dolosam & antea jam promissam, quæ præsertim cum præsi- dium loci in quem recipiatur, longe inferius sit numero, ne- quaquam simplicis protectionis nomen mereatur sed illicitum sit statuique medio contrarium auxilium, quo data occasione in sui damnum abuteretur receptus *St. K. T. XXIII. 277. 312. Cf. VATTEL III. 7. §. 132.*

e) Hinc cum anno 1734. rex Stanislaus Gedani obsessus relicta urbe in Borussiae regnum confugisset nullus dubitabat rex Borussor- um ei cum omnibus suis affeclis asylum dare Regimontii; licet æqualem aliàs in utramque partem amicitiam profiteretur, quam et ipsa in Declaratione Warsoviæ publicata agno- vit laudibusque extulit Russorum Imperatrix. *Rec. hist. T. XI. 108.*

Aliud tamen dicendum videtur, si recepti machinationes in aula receptoris metuuntur, & ex aliis circumstantiis hujus amicitia suspecta habetur. Tum enim non immerito exigere potest, ut hostem profugum é ditionibus suis discedere ju- beat. Sic in Declar. supr. n. a. alleg. Petrus I. inter alia „cum autem, inquit „sua cesarea majestas ternis litteris ad Sul- tanum exaratis fusiori dictionum congerie & per legatum, expostu- laret, ne hostem illius foveret, sed tractatui pacis & amicitiae morem gerendo irremore sua ditione excedere faceret. — neutrum adimple- tum —, LAMB. VI. 414. 431. Quæ initio hujus seculi inter Angliam & Galliam intuitu Prætendentis in Gallia commo- rantis agebantur, nemo ignorat.

va amicitia, rite denegat victori *f*); &, si incio ipso vel invito animo persequendi ditiones ipsius ingrediatur hostis, eum ut territorii violatorem non solum armata manu repellere, sed & ad agnoscenda jura ipsius præstandamque debitam satisfactionem adigere potest *g*).

§. 59.

b. in navibus mediorum.

Hæc vero plena belligerantium securitas in pacato territorio cessat mari, *quoad naves* sub amicæ gentis vexillo navigantes & ad medias personas pertinentes. Præterquam enim quod antiquiora, Gallorum imprimis edicta non solum bona ad hostes pertinentia sed & ipsas naves amicas, quibus imposita invenirentur, in prædam cessuras esse

N 2

de-

f) Digna est, quæ ad probandam thesin nostram latius hic inferatur lis, quam (not. *b*.) levitèr attigimus, quoniam præcipuæ Europæ gentes ei intervenerunt Imperatoris causam defendendo. In pace Ransædtenfi Carolo promiserat rex Poloniæ copias Russorum auxiliares in ejus potestatem tradere. Verum antequam id efficere poterat Augustus celeri fuga in Imperium captivitati illæ se subduxerant. Carolus ea reclamabat, at Imperator ejus potentiam metuens dilata responsione Moscis occasionem subministrabat per Moraviam evadendi. Tum vero Rex Suecorum vehementer commotus satisfactionem ab Imperatore exigebat & jam cunctante eo minitabatur; cum legati Angliæ, (cujus reginæ dictas copias imprimis commendaverat Petrus I.) nec non Ordinum generalium & Electoris Brunsvicensis, officia sua in Imperatoris favorem interponerent, & tandem Carolus, præstita ei de quibusdam offensis postea secutis, satisfactione, acquiesceret. LAMB. T. IV. 450. sqq. 465. 472. Alium noviore casum, ubi Angli traditionem navium Hispanarum, quæ in portum Genuæ confugerant, exigebant. vid. in *Real Staats-Wissensch.* P. V. 664.

g) Inter causas belli contra Petrum I. Russ. Imper. anno 1711. à Turcis decreti relatum fuit, quod Russi post Pultavicam pugnam Suecos in ditiones Ottomanicas fugientes persecuti sint, plures trucidarint, aliosque captivos abduxerint. LAMB. T. VI. p. 417.

declararent a); noviora adhuc edicta expressis verbis fanciunt, ut omnes hostium merces in amicorum navibus deprehensæ inde auferantur & fisco applicentur b). Verum tanta sunt commoda quæ ex ejusmodi bonorum in hisce navibus securitate in commercium mediæ gentis redundant, ut non mireris, quod plerique maritimi populi ei in commerciorum foederibus prospicere studuerint, adeoque omnia, paucissimis exceptis c) in eo consentiant, ut naves liberæ libertatem quoque mercibus vindicent, atque pro immuni & libero habeatur omne id, quod navibus ad alterutrius paciscentium subditos spectantibus immissum deprehendatur, etiamsi totum oneris vel ejusdem pars aliqua ad nostes pertinuerit. Eamque libertatem ad personas quoque hostiles extendunt, quæ na-
vi

a) Ex regula generatim ibi pro fundamento posita: *que la robe ennemie confisque la marchandise & le vaisseau ami.* Dum. VI. 2. 103. Lamb. III. 676. WILLENBERG, de eo quod justum est circa excursiones. Cap. IV. § 7. 8. SCHMAUSS. p. 1619.

b) ex gr. Regl. de la Suede de 1715. art. 13. Ordin. Gall. de 1744. art. 5. Amplam denique hujus juris, merces hostium in amicis navibus deprehensas confiscandi, Deductionem tam philosophicam quam historicam scriptum continet anno 1758. editum, ad justificandum, modum procedendi Anglorum in confiscandis mercibus hostium, navibus neutralium impositis in Tom. III. p. 712. sqq. *der Kriegs Kanzley* ad ann. 1759. ubi inprimis etiam auctor Anglos defendit, qui neglecto art. 8vo foed. comm. cum Batav. de anno 1674. omnes Gallorum merces confiscabant, quæ ex coloniis Gallorum in Indiam occidentalem deductis navibus Batavorum in Galliæ regnum transvehebantur hac ratione utentes, libertatem merces ejusmodi hostiles vehendi dict. art. promissam extendi non posse ad eas, quas minime tempore pactis sed exorto demum bello in fraudem Anglorum Galli Batavis navibus transvehere permittant, quippe quod intuitu commercii cum Gallicis in America coloniis præsentis bello acciderit. Strenuum quoque Anglorum defensorem se sistit Justi in Tr. Chimäre des Gleichgewichts der Schiffarth und Handlung, qui insertus est *Kriegs kanzley* ad ann. 1760. T. I. 919 sqq.

c) Pax int. Angl. & Suec. 1661. art. 13. Tr. com. Reg. Gall. cum Hanseat. urb. anno 1716. art. 13. 22.

vi libera vehuntur, eo cum effectu, ut ex ista non extrahantur nisi milites sint & hostibus effective ministeria sua præstent d).

Ut vero navigium sub vexillis mediæ gentis navigans hac immunitate fruatur, ipsum quoque ob defectum quendam, confiscationi non obnoxium esse debet; Hinc generatim requiritur, ut revera illud in dominio subditorum principis amici sit, adeoque dominus vel magister navis domicilium in ejus ditionibus constituerit, eique præstiterit homagium. Nec in omnibus modo alleg. foederibus ultra quicquam ad libertatem navigii vindicandam exigitur. Sed deficientibus hisce pactis semper adhuc vestigia remanent antiqui moris circa navigationem mediorum procedendi, cum sola proprietas navis ad civem gentis mediæ pertinens non tantum res hostiles ibi deprehensas, sed & ipsum sæpe navigium ab amissionis periculo non liberet. Nam

1. Interdum ad eludendas mercatorum fraudes, quibus verus sæpe navis dominus occultatur, cautum fuit, ut omnia navigia amicorum ab hostibus constructa aut antea ab iis possessa in capientis prædam cedant, nisi possessor probare possit, illa jam ante belli denunciationem ab ipso acquisita fuisse, aut si post eandem demum emta fuerint, ab emtore monstretur navem hostibus ereptam & venditori adjudicatam fuisse e) Dein.

2. Ratio confiscationis sæpe petitur à qualitate nautarum, qui ad regendam navem adhibentur, quatenus nimirum cives reipublicæ inimicæ deprehenduntur. Sic belligerantes modo omnes personas, quæ in ea superioris vel præfecti locum ob-

N 3

tenant

d) Tr. com. Anglor. cum Gall. 1713. art. 17. cum Bat. 1674. Art. 8. Gallor. cum Hisp. 1659. art. 19. cum Dan. 1662. Art. 27. cum foed. Amer. prov. 1778. art. 23. Batavor. cum Hisp. 1650. art. 14. aliaque plura.

e) Ordon, de la France concern. la Navig : des neutres de 1778. art 6, — 8. de 1704. §. 7. Lamb. T. XIII. 436. de 1744. art 10. Tr. com. int. Gall. & urb. Hans. 1716. art. 30.

tinent f) modo duas ad minimum tertias totius nautarum numeri g), modo tres quartas h), ad impetrandam navigii libertatem ex amica gente desumendas esse postularunt. Imo Ludovicus XIV. anno 1711. eo usque processit, ut omnes naves in quibus unus tantummodo nauta Batavus deprehenderetur, confiscationi obnoxias declararet. i). Ceterum ex adductis facile perspicitur nullam in ea re firmam atque stabilem regulam in Europa receptam & in singulis casibus unicam, quæ obligatoria est, decidendi normam ex pactis inter gentes esse petendam.

§. 60.

2. *intra maria territorium circumfluentia.*

II. Etiam princeps medius in maribus quatenus territorii sui oras ambiunt, hostilitates belligerantium prohibere, omnesque naves armatas ab iisdem repellere potest, quæ ad explorandam & arripiendam occasionem, prædæ ab hostibus faciendæ, illas obsident a), cum tali obsessio commercio & navigatio exterorum in suos portus quam maximis periculis subjiceretur, adeoque per indirectum ipsi quoque subditorum commercio damnum inde nasceretur. Et de ea quidem maris circumfluentis parte, quæ intra tormenti jactum a littore distans ex unanimi gentium consensu ejus imperio subest, qui territorium adjacens possidet b), nullum dubium est; cum usus quoditianus doceat, omnes naves intra

f) Tr. com. int. eosdem art. 31. 32. Ord. de 1744. art. 11. de 1778. art. 9.

g) cit. Ordin. de 1744. art. 12. 13. & de 1778. art. 10.

b) Regl. de la Svede. 1715. art. 21. Lamb. T. IX. 230.

i) Lamb. T. VI. 586.

a) MOSER l. c. L. IV. c. 2. §. 54-56.

b) VATTTEL I. 23. §. 289.

tra tormenti jactum a littore captas priori proprietario a capto-
ptore restituendas esse. At saepius ultra istos fines hoc im-
perium extenditur, quatenus nimirum gens tanta pollet ma-
ritima potestate, ut sibi certi cujusdam maris dominium ar-
rogare, aut leges in eo datas contra transgressores vindicare
valeat. Praeter pacta enim, quae praesertim cum Piratis
Africanis inita majorem aequoris oras alluentis partem ab ho-
stilitatibus immunem praestant *c)*, dantur exempla, ubi vel
certos limites designaverunt principes medii, quos nulli ar-
matae belligerantium navi transgredi, & aliam hostilem intra
eosdem capere permisere *d)*; vel plane in integris maribus,
in quibus nonnisi ad agendum cum suis subditis commercium
navigatur, nullas belligerantium excursions tolerare de-
creverunt.

§. 61.

3. in ipso hostili territorio.

III. Denique ipsas quandoque belligerantium terras ab ho-

c) Sic ex gr. Galli ab Algirens. 1689. à Tripolit. & Tunes. 1685,
stipulati sunt, ne intra 10. milliaria oras Galliae maritimas
infestarent & in pace de 1726. int. Bat. & Algir. conven-
tum, ne id in conspectu portus fieret.

d) Tale consilium Jacobi I. Angliae regis commemorat: Vattel,
L. I. 23. §. 288.

e) Recentis memoriae exemplum praebet nupera Imperatricis Rus-
sorum Declaratio, qua aulae Londinensi annunciabatur, se clas-
sem esse emissuram, quae navigationem in maribus Septen-
trionis ad agendum unice cum Russiae Daniae Sueciaeque re-
gnis commercium frequentatis protegeret, & omnes cu-
juscunque gentis excursus maritimos ex his regionibus ex-
pelleret. Ex regibus tamen Sueciae Daniaeque, quibuscum
de communi protectione commercii subditorum antea con-
venerat Imperatrix, posterior non accessit huic consilio,
illimitatam ejusmodi protectionem principiis neutralitatis
contrariam putans.

hostilitatibus eximi voluerunt gentes mediæ, quibus ob earum situm & viciniam metuendum erat ne incendium belli ipsorum fines tangens, latius evagetur, sui que territorii securitas tranquillitasque in discrimen adducatur. Equidem jus belli in hostes infinitum, ex sola utilitatis & prudentiæ ratione à tertio quodam non restringi posse videtur, nec alterutri belligerantiam libertas adimi, adversarios aggrediendi, ubi spem successus habiturus est verisimillimam neque perfectam violat in tertium obligationem. Hinc de regula quoque nulla alia nisi pactitia neutralitas ejusmodi terras ad hostilitatibus immunes præstat, & principem medium cujus interest illam observari libero vel unius vel utriusque partis consensu id obtinere oportet. At si unus belligerantium consentire detrectabat, interdum gentes mediæ haud nefas esse existimarunt, propriis militibus ejusmodi regiones contra impetus hostiles defendere, aut renitentem vi armorum ad observandam hanc neutralitatem adigere *a)*. Prioris casus exempla plura suppeditant Helvetii, qui in omnibus bellis inter vicinos gestis constanter impedire studuerunt, quominus Galli, quorum viciniam sibi periculosa esse suspicabantur, regionibus reipublicæ proxime adjacentibus potirentur. Quem in finem aut possessori offerebant, ad defendenda ejusmodi loca ex suis copiis præsidia illis imponere, aut ipsum Gallorum regem ad agnoscendam circa eam neutralitatem adducere tentabant, dicendo, se nisi petito deferretur consilium cepisse adversam partem adjuvandi & possessionem ejus junctis viribus tuendi *b)* Posterior-

a) De intercessionibus, quæ ad avertendam urbis cujusdam obfidionem, in favorem commercii aliive ex causis, à gente tertia fiunt. v. MOSER l. c. LII, c. 14. §. 21 --- 25.

b) Vid. Acta de neutralitate urbium forestalium St. K. T. I. 683. III. 867. Dum. VII. 2. 228. Lamb. T. II. 169.) Comitatus Novi Castelli Lamb. T. V. p. 54. sqq. Ducatus Sabaudicæ Lamb. T. II. 565 III. 162 sqq.

sterioris vero casus celebre præbet exemplum neutralitas ista septentrionalis (*Nordische Neutralität*;) cum post infelicem Pultavæ pugnam Imperator, Regina Angliæ, Ordinesque generales Hagæ Comitum, accedentibus plerisque Germaniæ principibus, singulari conventione decernerent, ab omnibus ditio- nibus à Suecorum rege in imperio possessis, uti & à Ducatu Sleswicensi ac Chersoneso Cimbrica, sedem belli remove- re, ita, ut hæ regiones omnibus status medii commodis fruerentur, nec ulli belligerantium permetteretur, solum imperii, copiis hanc neutralitatem violaturis, ingredi. Acceptaverant has con- ditiones omnes contra Sueciam foederati, sed Carolus se iisdem nequaquam obstringi posse declarabat. Hinc decretum fuit, ut exercitus, quem vocabant, neutralitatis contraheretur, pugna- turus contra eum, qui primus dictam neutralitatem violaret, & licet hoc consilium ad finem non perduceretur, inprimis tamen pertinaciæ Caroli in recusanda conventionis Hagensis accepta- tione causa attribuenda erat, cur numero hostium in Imperio incrementi succumberet omnibusque fere Germanicis provinciis Suecia exueretur. *a)*

SECTIO III.

Modi tuendi firmandique jura & obligationes mutuas.

§. 62.

A. Ex parte mediorum & belligerantium.

Inter modos quibus tam belligerantes quam medii sua jura firmant atque tuentur, primarius est *pactum*, quod vocant *neu- trali-*

a) St. K. V. 623 — 665. 672. 680. XVI. 614. 622. 645. Lamb. T. V. 441. VI. 283. 292. 296. 301. 304. 308. 319. 406. fqq. 479. T. VIII. 295. 324. Theatr. Eur. T. XIX.

neutralitatis, quo tertia gens vel uni vel utrique belligerantium promittit, se eorum disceptationi se non immixturam & quod ea, inprimis inter alias *a)* ratione initur, ut mutua paciscentium jura mutuæque obligationes stabiliantur, certisque limitibus circumscribantur (§. 3.) Mos ejusmodi fœdera pangendi, seculo jam XVI. initium capiens, altera præsertim superioris dimidia invaluit, cum ob multa Gallorum cum Imperatore & Hispanis bella & frequentes ideo copiarum transitus, vicinæ gentes potentiam forte & oppressiones belligerantium extimescerent, adeoque jura sua novo solennis pacti vinculo firmare studerent. Generatim sane consilii est, exardescente bello inter duos vicinos potentiores ad evitandas omnes controversias, ex quibus plerumque inferior viribus, jure etiam inferior discedit, singulari conventionem cum belligerantibus definire, quæ utrinque præstanda sint officia, & quæ jura exercenda, præsertim vero id necessarium est, cum jura quæ sibi stipulantur paciscentes absque tali pacto nulla niterentur obligatione alterius perfecta. Ceterum non possum non confiteri omnia quæ mihi obvenerunt neutralitatis pacta, adeo vaga esse & manca in multis capitibus, ut raro paciscentibus plene iisdem consuleretur. Eo accuratiora è contrario sunt fœdera commerciorum in definiendis juribus & obligationibus partium circa commercia & navigationem, quæ cum inter plerasque & præcipuas gentes Europæ maritimas inita fuerint, primarium omnino fontem constituunt, ex quo principia juris gentium positivi in hac materia derivanda sunt.

§. 63.

a) Alias causas Vid. ap. *Maillardiere Précis du Droit des gens.*
p. 223.

§. 63.

B. *Ex parte alterutrius & quidem.*a. *Mediorum.*

Ad modos, quibus in specie principes medii suis juribus prospiciunt, pertinent:

1. Declarationes de colenda cum utroque belligerantium pari amicitia, quæ vel proprio motu ab illis (a) vel ab alterutro belligerantium de eorum amicitia dubitante disertis verbis exiguntur. b)

2. Edicta neutralitatis, quæ in terris suis promulgare solent imperantes ad instruendos inprimis subditos, quales se gerant in officiis utrique parti præstandis, & speciatim quam in agendo commercio cum belligerantibus fruantur libertate, vi cujus protectionem suam contra infractores ejus possint implorare. Adjiciuntur interdum poenæ à transgressoribus Edicti sumendæ. c)

Dein 3. bello circa fines territorii grassante nonnunquam signis in finibus positis cavetur, ne mala bellica à discurrentibus militibus pacatis terris sub ignorantia prætextu inferantur. d)

O 2

4. De-

a) Sic in bello de successione Austriaca singulari concluso declarabant status imperii se inhæsurus esse neutralitati.

b) Pluries nostro seculo Galli ejusmodi declarationes à Batavis postularunt. *Moser* l. c, L. IV. c. 1. §. 43. — 45.

c) Vid. ex. gr. Novissimum regis utriusque Siciliae Edictum 1778. *Mercur*. 185. nr. 5. p. 490.

d) Cum ao. 1758. territorium Batavum sæpius ex ignorantia à copiis Gallorum violatum fuisset, rex Gallia ab Ordinibus generalibus petiit, ut in finibus columnas erigerent Batavum territorium designantes. *Kriegs Kanzl.* ad. 1758. T. II. 311.

4. Denique ob multas molestias à belligerantibus commercio exhibitas in maritimis bellis frequenter fieri solet, ut navibus licitum commercium agendum destinatis, præsidia (*Convois*) dentur à quibuscunque injuriis & inprimis molestis visitationibus illas protectura, & si iste tuendi modus solus non sufficiens existimetur, plures quandoque pacatæ gentes de protegenda mutuo his præfidiis subditorum navigatione inter se convenient. Generatim vero vix monendum puto, apparatus bellicos & foedera cum aliis gentibus, efficacissima esse remedia, quibus coerceri possunt belligerantes, & jura neutralitatis in tuto collocari.

§. 64.

b. *Ex parte belligerantium.*

α. *in genere*

Sicuti vero dictis modis gentes mediæ jura sua ab omni læsionis periculo liberare student, ita ex adversa parte belligerantes Proclamationibus & Edictis cavent, ne juribus suis sub prætextu ignorantiae mediis derogare & impune violare possint officia ipsis incumbentia. Hinc non solum in Declaratione, qua bellum in ditionibus suis solenniter annunciat imperans medios alloqui & admonere solet, ne hostibus ipsius quocunque modo assistant, sed usu etiam venit, ut singulos principes & respublicas, quibuscum amicitiam colit, per legatos in aula residentes de exordio & causis belli certiores reddat. a) Ejusmodi tamen promulgationes magis solennitatis gratia fieri solent, quam quod ad stabiliendas ipsas obligationes magni essent momenti, cum certissimum sit, obligationes mediorum statim à momento

a) Idem quandoque, & ex eadem causa, quoad singulos actus bellicos v. gr. obsidionem loci fieri, exempla probant, in Tom. II. *Kriegs Kanzl.* ad. am. 1758. p. 856. & *Mercur* T. 187. nr. 2. 145. legenda.

mento scientiæ de facta belli denunciatione, initio hostilitatum, vel oppugnatione urbis, effectum fortiri, et talia facta litteris privatorum aliisve modis, si non citius, certe eodem tempore ad exterorum notitiam pervenire, quo singularibus Declarationibus ad eos perferri potuissent *a*).

§. 65.

β. In specie intuitu commercii & navigationis.

1. Promulgatio Ordinationum.

Majoris momenti est promulgatio Constitutionum, navigationem mediorum tempore belli concernentium, quæ, ob arbitrarias, quas plerumque continent sanctiones, fere æque necessaria est, ac si novæ leges in Republica conderentur. Licet enim de regula nihil iisdem sanciri debeat, nisi quod ex principiis juris gentium tam naturalis quam positivi jam stabilitis defendi posset, adeoque pro lubitu iisdem novæ obligationes mediis imponi nequeant, qui plerumque si tali Constitutione gravantur, statim post promulgationem contradicunt & revocationem postulant: ipsa tamen principia juris de hac re adeo vaga sunt atque indeterminata, & quivis instituta plurium Constitutionum comparatione tantum arbitrarii, tantasque diversitates in earum sanctionibus inveniet, ut facile concefferit, belligerantes in condendis illis, quoad magnam partem, legislatorum vicibus fungi. Hinc non tantum utilis sed & necessaria est earum promulgatio, quoties vel ab antiquioribus diversas sanctiones continent, vel leges maris inusitatas gentibus mediis præscribunt. Sufficit tamen ad excludendam ignorantiae exceptionem eas intra territorium à
belli-

O 3

a) Casum tamen, ubi necessitas promulgationis asserta fuit, vid. ap. *Rymer*, T. XVI, 205.

belligerantibus promulgatas fuisse, & nonnisi in casibus, ubi illarum contenta nimium à regulis hætenus receptis abhorrent, de earundem tenore informari solent mediæ principes & rogari, ut subditis harum constitutionum observationem injungant & immorigeros transgressores sua protectione indignos declarent.

§. 66.

2. *Visitatio navium.*

Inprimis autem locus hic est dicendi de præcipuo & in omnibus maritimis bellis usitatissimo modo, quo belligerantes jura sua in medios eorumque navigationem tuentur, nimirum de visitatione navium, quæ erectis amicæ gentis aplustribus in mari deprehenduntur. Est illa remedium necessarium, ad detegendas nautarum fraudes, impediendumque illicitum mediorum cum hostibus commercium. Si enim ad liberam nulloque modo impeditam navigationem sufficeret mediæ gentis aplustria in navi erexisse, non solum mercatores lucrum captantes impune vetitas merces ad hostes transvehere, sed ipsæ naves hostiles veram occultare qualitatem, & subdole utendo vexillis mediæ gentis, inevitabilem effugere possent capturam. Itaque ut libera mediorum navigatio fraudi non sit belligerantibus, & tam proprietas navis, quam onus & destinatio illius certius cognoscatur, ex unanimi gentium consensu licitum est *a)* naves quascunque in mari deprehensas detinere *b)* & examinare, utrum liberæ sint cum

a) Exemplum denegatæ olim Anglis à Gallorum rege visitationis, vid. ap. *Grotium* III. 1. 6.

b) De regula quidem aliud obtinet quoad naves bellicas gentis mediæ, uti & mercatorias sub earum præsidio navigantes; Cum enim omnes navium bellicarum magistri dato per explosionem torme-

cum omni onere, an vero confiscationi obnoxia, ita ut quodvis navigium examen subire detrectans, & ad id declinandum resistens, in prædam cedat capientis *a*).

§. 67.

Inspectio documentorum.

Duplici autem ratione institui potest hoc examen; aut enim instrumenta tantum inspiciuntur, quæ magister navis ad probandas necessarias illius qualitates exhibet, aut nulla instrumentorum ratione habita, ipsa navis visitatur & confessio veritatis ex nautis elicitur. Posterior modus nostro tempore nonnisi subsidiarius est, cum ob innumeros abusus & injurias illius occasione illatas universali gentium consuetudine fuerit introductum, ut documentis in navi repertis plena fides habeatur, dummodo forma eorum pactis initis, vel constitutionibus ab inspicientis principe promulgatis, vel denique legibus loci, unde navis exiit conveniens deprehendatur, neque ex aliis circumstantiis fraus navarchi appareat, veluti si duplices litteræ maritimæ (*lettres de mer doubles*) in navi reperiantur, aut demonstrari possit, ante visitantium adventum qualiacunque instrumenta in mare fuisse con-

tormenti signo (coup de semonce) verum gentis ad quam pertinent vexillum erigere teneantur, cum præterea præsumendum sit, naves mercatorias, quæ sub bellicarum præsidio adeoque ipsius medii imperantis protectione navigant, neque hostiles esse, neque commercium pactis & observantiæ contrarium agere: in tali casu plena navigandi libertate beligerantes suis juribus nequeunt fraudari, nec navis bellicæ magistri visitationem ipsis ignominiosam æquo animo tolerabunt. Ceterum hæc navigandi libertas plerumque infringi solet in naves viribus inferiores, nec sane immerito, quoniam sæpissime ea abutuntur navarchi ad tuendas occultandasque transgressiones officiis mediorum directo contrarias.

conjecta. *a)* Simulac vero nulla ejusmodi fallacia innotescat, & ex documentis fide dignis omnes qualitates, quæ ad vindicandam navis libertatem requiruntur, probatæ fuerint, nullo sub prætextu illam amplius detinere, perscrutari aut qualemcunque ei molestiam exhibere fas est *b)*.

§. 68.

Objectum probandum & modus exhibendi documenta.

At quoniam sæpius in præjudicium liberi commercii objecta probanda nimis multiplicata fuerunt *c)*, & inprimis excursores maritimi licentia navem mediam ingrediendi quandoque ad exercendas ibi atrocissimas injurias abusi sunt, pleræque maritimæ gentes in foederibus commerciorum determinarunt, quænam objecta probanda, & quomodo instrumenta probantia inspecturis sint exhibenda. Quoties nimirum navis armata belligerantium in aliam, amicæ gentis insignibus ornatam inciderit, extra tormenti bellici jactum subsistat & scapham cum duobus tantum aut 3. hominibus emittat, quibus navem mercatoriam ingressis à magistro monstrandæ sunt Litteræ Salvi Conductus (vulgo maritimæ) & certificatoriæ à Magistratu loci unde navis exiit, prævia causæ
cogni-

a) Quibus in casibus sine exceptione cum onere suo navigium prædæ cedit. Vid. Regl. de la France de 1744. art. 6. de 1778. art. 3. *Lamb.* IX. 229. *Dum.* VI. 2. 36. VII. 2. 218. *Schmauss.* 1618.

b) Vid. Tr. mar. int. Angl. & Bat. 1674. art. 5. Angl. & Dan. 1670. art. 20. Ang. & Gall. 1713. art. 24. Angl. & Suec. 1666. art. 3. &c.

c) Vid. Tr. com. int. Gall. & Hisp. 1659. art. 14. 17. Gall. & Dan. 1662. art. 20. 21. Gall. & urb. Hans. 1716. art. 34. Gall. & foederatas Americ. prov. 1778. art. 25. aliaque ant. §ho n. b. jam alleg.

cognitione & secundum formulam conventam exaratæ; ex quibus priores exprimere debent nomen, proprietatem & magnitudinem navis, ut & nomen locumque habitationis magistri s. præfecti quo constare inde possit, navem revera ad subditos amici principis pertinere. Posterioribus vero, litteris sc. certificatoriis designandæ sunt species oneris, locus unde navis decessit, & quo tendere instituit, ut dignosci inde queat, an merces ullæ vetitæ ad hostilem portum destinatæ eadem vehantur *a)*, quibus dein ab iis gentibus, quarum naves mercibus hostilibus libertatem non vindicant, adjicienda sunt nomina, locusque domicilii personarum, ad quas pertinent merces navi impositæ.

§. 69.

Perscrutatio ipsius navis.

Sin vero navis alterutro vel utroque horum instrumentorum careat, aut eorundem fides ob justam causam suspecta habeatur, veluti si subscriptio *b)* contrasignatio *c)* aliaque ad constituendam legitimam formam requisita desint, vel aliunde pateat navem tempore expeditionis instrumenti ab eoloco abfuisse, ubi id confectum esse dicitur, *d)* & quæ sunt reliquæ justæ suspicionis causæ,

Vide Not. *a* in pag. præced.

a) Ord. de la France, 1744. art. 8.

b) Litem de ea inter Suecos & Batav. vid. in *Lamb.* T. VIII. 335. fqq. & 803.

c) Ord. de 1744. art. 9.

fæ; nulla alia eruendæ veritatis remedia supersunt, quam ipsa perscrutatio navis & examen nautarum. Istius modi examen aut visitationem non nisi coram competente iudice institui, debere tamen evitandas quasque injurias & extorsiones ex plerisque commerciorum fœderibus colligi posse videtur. a)

SECTIO IV.

Modi persequendi jura læsa.

§. 70.

A. A civibus inscio imperante.

Supereſt denique, ut de modis adhuc dicamus, quibus medii & belligerantes jura sua læsa persequuntur, quos tamen cum in plerisque conveniant cum ceteris modis lites inter liberas gentes finiendi & jura læsa vindicandi, levi tantummodo pede attigisse sufficiat, præsertim cum in ipsa tractatione hinc inde de iisdem loquendi locus fuerit & occasio.

§. 71.

a. Communes.

Generatim itaque si à subditis inscio & invito imperante jura neutralitatis læduntur, læsus aut ipse injuriam acceptam statim
in

a) Arg. Tr. int. Ang. & Bat. 1674. art. 7. int. Angl. & Dan. 1670. art. 34. Gall. & Angl. 1713. art. 27. Gall. & foed. Amer. prov. 1778. art. 13.

in continenti vindicat, aut, ubi circumstantiæ loci & temporis id non permittunt lædentis principem adit, debitam de illatis damnis & injuriis satisfactionem exigens, qui nisi litem suam fieri velit, factum improbare, subditumque ad damnum datum refarciendum adigere obligatur. Spurius vero & juri gentium tam naturali quam recepto contrarius est ille modus jura læsa persequendi, quo nulla à lædentis principe petita neque per sufficiens tempus expectata satisfactione, alii innocentes illius subditi invaduntur, bonisque ad obtinendam indemnitatem exuuntur. Usus ejus modi, mediæ ævi barbariem spirans, dudum fere exolevit, proscriptus humanioribus gentium principiis.

§. 72.

b. *Proprii læsionibus intuitu navigationis & commercii illatis,*

α. *à mediis.*

Quod autem in specie læsiones & injurias intuitu commercii & navigationis illatas attinet, omnia inter gentes maritimas iusta commerciorum fœdera definiunt, quomodo tam mediæ quam belligerantes jura sua læsa prosequantur, simulque cavent, ne ex una parte læsus justos in illorum persecutione limites transgrediatur, neve ex altera parte justitia ei debita protrahatur, vel plane denegetur. Hinc quoad modum procedendi contra medios illicitum cum hostibus commercium agentes, conventum est: ut, si navis mercibus vetitis onusta, portumque hostilem petens, in mari deprehendatur, captori, qui dictas merces ibi invenerit, nullatenus liceat, foros navis resignare, farcinas, cistas captas - aut vasa referare vel disrumpere, vel partem, licet minimam, distrahere, nisi toto prius onere præsentibus tribuna-

bunalis maritimi Officialibus in terram exposito & in Inventarium redacto; earum vero permutationi venditioni aut alienationi qualicunque nullus locus detur, nisi postquam rite & legitime contra ejusmodi bona prohibita processum fuerit, eademque rerum maritimarum iudices lata sententia fisco addixerint. *a)* Semper tamen in tali confiscationis casu salva maneat navis, salvæque merces licitæ in eadem repertæ, adeo, ut, si pars duntaxat oneris impositi ex mercibus vetitis consistat, easque ab initio statim magister captori tradere se promptum & paratum præstet, navis illico sit dimittenda, neque ulla ratione impediri possit, quominus cursum, quem instituerat libere prosequatur *b)*. Confitendum tamen est, in edictis belligerantium, hanc navis mercimoniis prohibitis onustæ libertatem haud indistincte agnosci, siquidem novissimum a. o. præterito à Gallorum rege promulgatum Edictum art. 1. fanciat, ut ipsum quoque navigium fisco addicatur, si pretium mercium vetitarum, quæ impositæ ei inveniuntur, tres quartas pretii totius oneris expleat.

§. 73.

β. à belligerantibus.

Ex iis quæ §. ant. dicta sunt de modo in confiscatione mercium vetitarum procedendi & in specie de sententia à Tribunalibus

a) *Tr. com. int. Angl. & Bat.* 1674. art. 7. Similia loquuntur: *Tr. com. int. Angl. & Gall.* 1713. art. 26. *int. Angl. & Hisp.* 1667. art. 23. *Gall. & Hisp.* 1659. art. 13. rel.

b) Præter U. not. ant. cit. *Tr. com. int. Gall. & Dan.* 1662. art. 24. *Gall. & Suec.* 1672. *Gall. & foed. Amer. prov.* 1778. art. 13.

bus Admiralitatis de capturæ justitia ferenda, facile jam colligitur, quibus modis cives mediæ gentis bona ab Excursoribus maritimis injuste ablata recuperare & competentem de damnis datis satisfactionem impetrare possint. Adeunt nimirum Tribunale, & expositis causæ meritis probataque navis atque oneris detenti libertate relaxationem & emergentis damni lucrique cessantis refarcitionem postulant. Ne vero dolo forte aut culpa Judicum vel insolventia captoris illa fraudentur in commerciorum foederibus disertis verbis stipulari solent paciscentes:

1. Ut jus super prædis captis administretur secundum justitiæ & æquitatis normam à judicibus omni suspicione majoribus, & quorum in causa, quæ disceptatur, nil interfit, & si legati aliive ministri publica autoritate muniti, in aula principis, cui subest judicium pronuncians, de iniquitate sententiarum querantur, eædem intra trimestre spatium revideantur; quo constet, utrum Ordinationes & cautelæ pactis præscriptæ servatæ fuerint, debitumque effectum sortitæ *a*).

2. Iisdem sancitur, ut singuli navium sumtibus privatis ad bellum instructarum præfecti, antequam Commissiones suas recipiant, sufficientem fidejussoriam cautionem per viros idoneos & nullam in tali navi partem habentes, coram judice competente interponant, se damnis & injuriis quibuscunque quas suo cursu navali ipsi sui Officiales aliive ipsis inservientes committant, in solidum satisfacturos, sub poena Revocationis litterarum Commissionarium; quibus semper inferendum est, talem cautionem interpositam fuisse. Insuper ad-

P 3

jici-

a) Tr. mar. int. Angl. & Bat. 1674. art. 11. 12. Angl. & Dan. 1670. art. 36. 37. Gall. & Angl. 30. — 32. Gall. & Hans. urb. 1716. art. 38. 39.

jicitur, ut ipsa quoque navis in subsidium ad præstandam indemnitatem teneatur *a*).

§. 74.

B. *Ab ipsis imperantibus.*

Tandem si de injuriis à singulis civibus illatis nulla obtineri potest satisfactio, potius eorum imperans facta approbare, & ipse amicitiae & neutralitatis officia violare nullus dubitat, locum inveniunt omnes modi legitimi, jura inter-liberas gentes prosequendi, & injustum aggressorem coercendi, quos vero cum nostram tractationem in specie non tangant, nominatim recensere superfedemus.

a) Tr. mar. int. Angl. & Bat. d. a. aliique.

Schmidlin, Johann Friedrich,

Dissertatio de iuribus et obligationibus gentium mediarum in bello

Stuttgardiae 1779

4 Diss. 3512,4

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10967014-3

VD18 15090027-001